

ВЕЛИКА СРБИЈА

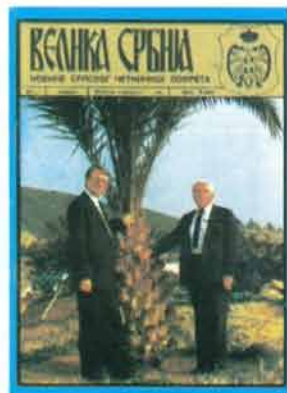
НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 5 ДИНАРА

БЕОГРАД, ОД 20. МАРТА ДО 5. АПРИЛА 1996.
ГОДИНА VII БРОЈ 76

Интервју:
др НИКОЛА
ПОПЛАШЕН

ШАРЕНЕ ЛАЖЕ ИЗ БАБА ЈУЛИНЕ АМБАЛАЖЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач
др Војислав Шешел

Генерални директор
Александар Стефановић

Главни и одговорни уредник
Синиша Аксентијевић

Заменик главног и одговорног
уредника

Ксенија Јанковић

Помоћник главног
и одговорног уредника
Огњен Михајловић

Редакција

Рајко Горановић, Момир Марковић,
Мирослав Васиљевић, Наташа
Јовановић, Јадранка Шешел, Дејан
Анђус, Александар Вучић, Рајко
Бурђевић, Коста Димитријевић

Председник Издавачког савета
Др Борђе Николић

Потпредседник Издавачког савета
Петар Димовић

Издавачки савет

Томислав Николић, Маја Гојковић,
Ахим Вишњић, Драган Јовановић,
Ранко Вујић, Драган Тодоровић,
Драго Бакрач, Мирко Благојевић,
Бранко Војница, Ратко Гонди,
Милинко Газдић,
др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Миодраг Ракић,
Зоран Красић, Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић, Ратко Марчетић,
Владимир Башкот

Секретар Редакције
Љиљана Мијоковић

Шеф дистрибуције
Зоран Дражиловић

Техничко уређење
"АБЦ-ШТАМПАРИЈА"

Штампа

НИП "АБЦ-ШТАМПАРИЈА" д.д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Карикатуре
Синиша Аксентијевић

Тираж: 20.000 примерака

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у
Регистар средстава јавног
информисања Министарства за
информације под бројем 1104. од 5. јуна
1991. године. Министарство за
информације Републике Србије 19.
августа 1991. године дало је мишљење
број 413-01-551/91-01 да се "Велика
Србија" сматра производом из
Тарифног броја 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. за чији промет се плаћа
основни порез по стопи од 3%.

У овом броју:

Године опасног живљења	2
Шарене лаже из баба Јулине амбалаже	14
Мира, лажи и видео траке	21
На капији новог миленијума	23
Нове лажи "прљавог Хаџија"	24
Вогошћа – или "Само селидба Србина спасава"	32
Издајник поново на сцени	34
Мартин у Загреб, Мартин из Загреба	36
Сиктер кафа за избеглице	38
Поглед кроз Румију	39
Кртичињак демократије	40
Ја сам четник, тим се дичим	42
Лопов на дуге стазе	47
Танаско Рајић из Ниша	48
Е, мој министре	49
Исповест четничког војводе Радета Чубрила	50
Упутство за рад бирачких одбора и изборних комисија	60

ЦЕНА ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

Последња колор страна корица
5000 динара

Унутрашња колор страна корица
4000 динара

Цела унутрашња страна
2000 динара

Пола унутрашње стране
1000 динара

Четвртина унутрашње стране
500 динара

Уплате се врше на жиро-рачун
Српске радикалне странке број:
40801-670-3-93490 СПП Стари Град
Све информације могу се добити
на телефон 011/625-231

Српска радикална странка
купује све бројеве листа
"Велика Србија" објављене
у другој половини XIX
и првој половини XX века.
Понуде слати на тел.
(011) 625-231
или на адресу:
Српска радикална странка,
Француска 31, 11000 Београд

РАЗГОВОР СА ДР НИКОЛОМ ПОПЛАШЕНОМ,
ПРЕДСЕДНИКОМ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ГОДИШНЕ ОПАСНОГ ЖИВЉЕЊА

Нисмо потписали Дејтонски споразум, а да нас је неко питао и не бисмо
Срби би направили кобну грешку када би са Хрватима обновили државну или парламентарну заједницу
Ми смо за друштво богатих Срба
Ослонац на традицију је отскочна даска за модерно, цивилизовано друштво

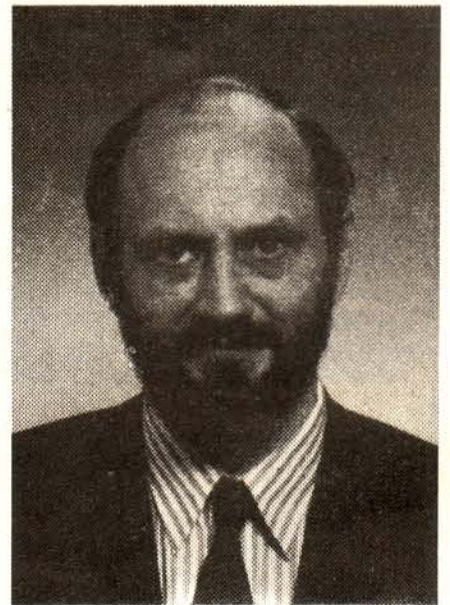
Др Николу Поплашена, председника Српске радикалне странке Републике Српске и професора Правног факултета у Бањалуци одавно не треба посебно представљати онима који прате политичка и друга дешавања на овим нашим просторима. Његово лице смо имали прилику да видимо и на телевизијским екранима неких "њихових" телевизија.

Но како интерес за српске радикале и људе који их воде расте, због њих ћемо навести неколико основних биографских података. Пореклом динарац из книнске крајине, рођен је 1951. године у Станишићу код Сомбора, због чега му ваљда режим друга Милошевића не дозвољава да пређе Дрину. До почетка рата радио је као професор Факултета политичких наука у Сарајеву, да би 1992. године, као и већина српских патриота, обукао униформу и стао у одбрану српства. Након првих ратних искустава у Никшићкој бригади, у договору са др Војиславом Шешељем преузима организовање Српске радикалне странке Републике Српске. У марту 1993. године, на скупштини српских радикала у Бањалуци изабран је за председника странке. Муслиманска офанзива из Бихаћа у јесен 1994. године затиче га у Београду, због тога прекида стра-

начке послове, хитно се враћа у Републику Српску и одлази на бихаћко ратиште заједно са својим студентима. Командујући са прве борбене линије пролази тешке окршаје и сударе на дохват бомбе. И данас чува своју пушку сломљену гелером зелене кашикаре; за јунаштво у борби и успешно командовање изабрио се за звање четничког војводе.

Након слома муслиманске офанзиве поново се враћа Странци са основним циљем да је доведе до избора и да српски радикали на тим изборима освоје онај број гласова који им припада, дакле да у Народној скупштини Републике Српске постану странка без које се не може. Да не бисмо изазвали сумњу читалаца у објективност овог извештача, сматрамо да ће и ово бити довољно, а о Српској радикалној странци, о њеним погледима на актуелна збивања и ономе што им је претходило говориће њен председник чију смо скицу управо нацртали.

● Од вашег последњег великог интервјуа "Великој Србији" (број 18. Београд, јун 1994. г.) много тога се променило на просторима српских земаља. Како оцењујете узроке српских пораза од пада Западне Славоније до "Дејтонског мира"?

Др Никола Поплашен

Узрока је сигурно више као што сугерише Ваше питање, а они се могу различито рангирати и по општости и по могућностима да се евентуално на њих утиче. Начелно је познато да живимо у времену када Америка различитим начинима овладава независним и још непотчињеним земљама, поготово када се ради о мањим државама и када се ради о оним просторима који су на путу америчке намере да овлада истоком у целини. Тај нацрт је мање-више познат и ту се ради о позицији на коју ми битно не можемо утицати. Друга серија узрока везана је за неодговарајуће понашање српске стране у догађајима последњих година, а нарочито у последње две године.

Показало се да је власт у Србији на челу са Слободаном Милошевићем, а он пак на челу са Миром Марковић, опет практично експериментисала са Србима западно од Дрине и Дунава. Сви смо били сведоци и учесници година у којима се Социјалистичка партија Србије приближила патриотској оријентацији при чему је помагала општу националну ствар. Да није такве политике не би било онако успешног отпора у Книну и Републици Српској Крајини у целини и не би било релативно успешне српске борбе у бившој Босни и Херцеговини. Међутим, почетком 1993. године дошло је до потпуног преокрета. То је видљиво из притиска на руководство Републике Српске да прихвати капитулантски Венс-Овенов план. Због чега је Слободан Милошевић кренуо путем издаје може се ценити са различитих становишта. Да ли је у питању потпуна оптерећеност бившом бољшевичком идеологијом, или су у питању они узроци које би морали описати психијатри, или је у питању друга половина брачне постеље, или преголем страх произведен под претњом великих сила, или можда све то заједно, у овом тренутку није од прво-разредног значаја.

У сваком случају ради се о човеку који нема право на такво понашање и на одлуке којима доводи у питање опстанак народа у целини. А како то он чини? Најпре је Слободан Милошевић криминализовао Републику Српску Крајину као државу. Негативно реагује на било коју манифестацију независности важних људи у Републици Српској Крајини, уништава ту независност и подређује их својим одлукама. Фалсификовао је изборе и обезбедио да водећу улогу у Републици Српској Крајини имају криминалци попут Борислава Микелића и сличних. Све ово је изазвало висок степен деморализације, да не кажем гађења, народа у Републици Српској Крајини, разбило јединство тог народа и отупило спремност за даљу борбу.

Сталним попуштањем пред притисцима Запада, смишљеним слабљењем војне снаге Српске војске Крајине и директним радом на терену људи из Контраобавештајне службе Војске Југославије, обезбеђено је да Западна Славонија падне без отпора. Разуме се да тај напад на Западну Славонију не би имао никаквог успеха да Милошевић није претходно гарантовао Туђману да ће се десити оно што се десило. Сви који су пратили та догађања сећају се да је тог 1. маја прошле године, када је пала Западна Славонија државна телевизија Србије тек у 28. минуту известила да се нешто догађа на тим просторима. Томе су претходили извештаји са прославе 1. маја и честитке берача шљива и берача купуса вођама са Дедиња за првомајске празнике. Све је то била проба за пуну катастрофу Српске Дал-

мације, Баније, Лике и Кордуна, која је уследила неколико месеци касније. Сценарио се могао одвијати на начин на који је то показала успешна проба у Западној Славонији. Крвопролићу није било краја. О томе не само да није извештавао свет, него ни медији у Србији и Југославији.

Све се то поновило и у Републици Српској нешто касније. Инсистирања да се приступи прекиду ватре и мировном процесу била су одбијена све док за кратко време није пала једна трећина Републике Српске. После тога они који су бомбардовали Републику Српску, убијали невинне жртве, разарали цивилне и друге циљеве, одвели су представнике Срба у војну базу затвореног типа. Тамо је наводно постигнут договор и избегнуто даље крвопролиће. Међутим, ради се о нечему сасвим другом.

● На то ћемо се још вратити. Кажите нам пре тога да ли се пораз који смо доживели могао избећи?

У сваком случају не ради се о војном поразу. Ради се о једном аранжману чији су актери ван српских простора познати. Главни учесници сценарија су такође познати, међутим, још је у тами низ механизма са терена са којима је све то обезбеђено. Но неће проћи много времена и сви који су учествовали у том аранжману биће познати српском народу и доживеће ону судбину коју заслужују.

● Како оцењујете улогу државног руководства Републике Српске у свему томе?

Ставови српских радикала у вези с тим су познати. И поред жестоких притисака са Дедиња и шире, ми смо уверени да је 1992. или 1993., а у крајњој линији 1994. године требало приступити уједињењу Републике Српске Крајине и Републике Српске. Но ту је начињена грешка која иза себе вуче страховите последице. Нема много користи од чињенице да државни челници Републике Српске и Републике Српске Крајине изјављују да је то уједињење спречило Дедиње. Тако

Четнички војвода нечему требало је пружити отпор и самостално донети одлуку без обзира на изврстан степен ризика. Уверен сам да би стварањем западне српске државе дошли до једне државне форме која би морала бити респектована и у Србији и у Југославији и у читавом свету. У сваком случају, они који утичу на догађај на Балкану и на овај или онај начин пласирају свој интерес, морали би поћи од чињенице да постоји једна новостворена држава по вољи народа који и живи у тој држави. Све то би допринело јачању патриотске и националне свести у Југославији и убрзало би толико очекиване и жељене политичке промене.

Поред тога, требало је официре српске војске Крајине и Војске Републике Српске исплаћивати овде, из нашег буџета (а не из буџета Војске Југославије) и овде их везати ратним распоредом, породичним животом, укупном животном перспективом... Такође, није требало на став онога црвеног ("Бре, шта ће вама производња муниције и слично када имамо Крагујевац") пребацивати производе и потенцијале у Србију и читаву логистику везивати за једно спорно окружење.

● Шта су српски радикали радили у другој половини 1995. године? Водили "високу политику" или...?

Као и већина народа били смо углавном укључени у оружани отпор агресору. Мало смо имали времена, а и потребе, чак и за унутарстраначку, а камо ли за "високу" политику. Чита- во руководство радикала било је укључено у прве борбене линије. Покушали смо утицати у смислу потпу- нијег организовања одбрамбених ре- дова, блокирати колико је могуће ма- нипулацију и издаје, али у томе очигледно нисмо имали великог успеха. Подсетио бих да је група српских радикала, коју је предводио председник Странке др Војислав Шешел, и пре пада Западне Славоније и Републике Српске Крајине обишла те крајеве, одржала низ великих ску- пова са народом и упозорила на оно што следи. Српски радикали су били прихваћени са одушевљењем, међутим, организација издаје и про- пасти била је таква да јој се било врло тешко супротставити. Наша даља

упозорења нису, на жалост, прих- ваћена и на општу несрећу остварују се тамне прогнозе које смо не само изrekli, него и записали у низу про- цена које нису прихваћене од легал- них државних руководства.

● Неки причају о томе да је Слободан Милошевић спасао Бањалуку?

То се може чути тек понегде. И то од Милошевићевих људи који имају задатак да прикрију и прекрију начињену велеиздају и да смер раз- мишљања окрену у потпуно супрот- ном правцу. Овде у Републици Српској свима је јасно да су такорећи сви официри Војске Републике Српске (изузев неколико) за читаво време рата имали распоред у Војсци Југославије, плату у Војсци Југосла- вије и да је због тога сваки официр могао бити уцењиван на врло раз- личите начине. Уз то велики број официра потиче из мешаних бракова, има рођаке (чак и уже породице) и ви-

кендице на хрватском мору и форми- ран је дебелим слојем братства и је- динства који се лако контролише у канцеларијама ЈУЛ-а, обавештајне и контраобаештајне службе. То поми- њем с тога што је према мојим инфор- мацијама комплетна Крајина и Поса- вина, до Брчког, требало да падну за петнаестак дана као што се десило са Републиком Српском Крајином. Про- стор око Бањалуке и Бањалука, који су остали у српским рукама, остали су захваљујући непослушности неко- лико команданата из приједорско- санског подручја који су напустили своје положаје и довели одређене је- динице да бране родну груду. Све је то продужило рок потпуног освајања Крајине и донекле успорило и изме- нило америчке планове и усагла- шеност србијанских инструмената око тих планова. Тако се десило да се поново реконструише претходни план и то на српску штету захваљу- јући већ наведеним Милошевићевим особинама. Низ извештача из Дејтона и непосредних учесника сведочи о не- вероватној широкогрудости и даре- жљивости Слободана Милоше-вића. Дан и по пред завршетак преговора, када је господин Изетбеговић донео у цепу понуду око поделе Сарајева, друг Милошевић је такву понуду пре- кинуо и понудио Сарајево у целини муслиманској страни (објављена кар- та – муслимански предлог показује да је Изетбеговић читаво Сарајево дакле и сам центар града, предвидео као за- једничко подручје под међународном контролом). Уз то је одбио да у замену за велике делове Сарајева Србима припадне Горажде јер је ценио да би велика концентрација Срба у Гора- жду, односно ти непокорни западни Срби опет стварали проблеме коопе- ративној Србији. Можете замислити ситуацију када се за тридесетак хиља- да муслимана одређује коридор ши- рине 20 – 30 км, а за 800.000 Срба запад- но од Брчког коридор ширине свега 4 км. То је политика коју је Слободан Милошевић водио у Дејтону и коју је одмах после тога назвао победом мира и победом људске толеранције.

● У јавности је остало пуно нераз- јашњеног око Патриотског фронта из Крајине. Шта је у ствари био Па- триотски фронт? И где је ту била Срп- ска радикална странка?

Дешавања у Бањалуци и око ње о којима смо говорили изазвала су јед- ну врло тешку, такорећи морбидну ситуацију у Крајини па и у Бањалуци. Били смо сведоци аутобуског осваја- ња градова у Крајини, потпуне демо- рализације и потпуне неспремности командног кадра да учини било шта што би зауставило непријатељску офанзиву. У тој ситуацији у граду је било више стотина наоружаних спе- цијалца било да је реч о војним или полицијским формацијама који ника- ко нису добијали команду да бране

У конференцијској сали Централне отаџбинске управе

оно што још није пало непријатељу у руке. Помињем пример српског тенка којег је изнад Бочца официр вратио зато што нема радни налог а тенкиста је кренуо на одређену коту да врати назад десетак усташа који су ушли у Бочац. У тој ситуацији сви који овде живе били су спремни да учине све да би се одбранио град и његова околина. Онекуд је потекла иницијатива да се изврши притисак на државну и војну власт да се одбрана учини организованијом и ефикаснијом. Изненада сам у таквој ситуацији позван на састанак а да претходно нисам ни знао ко тамо присуствује и учествује. Када смо сели, видео сам поред осталог, да су ту и представници комуниста и социјалиста. Формулисали смо неколико нестраначких принципа који се директно односе на одбрану и неколико ставова којима смо желели да извршимо притисак на цивилну и војну власт да одбрану организује на успешнији начин. Разуме се да је чињеница да је наш сапотпис заједно са комунистима изазвао доста неверице па и љутње, низ негативних реакција у Српској радикалној странци и међу патриотима уопште, јер се ради о томе да су нас околности натерале да покушамо да наведемо на одбрану српских крајева чак и оне, који су учествовали и организовали њихову предају. Читав проблем смо врло брзо расчистили десетак сати након тога, чим сам успоставио контакт са председником Шешељем. Сложили смо се у политичкој оцени проблема и договорили о одређеним кадровским померањима. Наше учешће у Патриотском фронту, који је убрзо прешао под контролу левих снага, је на тај начин престало.

- У том периоду говорило се о Вашој оставци, па и о смењивању. Шта се у ствари дешавало?

Никаквих смењивања није било и моју оставку би било неадекватно назвати тим именом јер се радило о договору у намери да се ситуација превазиђе на начин на који се превазишла. Никаквих сукоба око политичке оријентације и најважнијих политичких процена није било, како између руководства српских радикала у Републици Српској и у Београду тако и унутар ужег руководства у Странци у Републици Српској.

- Прашина око Патриотског фронта није се ни слегла, а Српску радикалну странку задесио је нови потрес. Дошло је до искључења неких председника општинских одбора наводно због примедби на понашање др Војислава Шешеља.

Из Српске радикалне странке нико никада није искључен због тога што даје примедбе на било чије понашање, па и понашање др Шешеља. Овде се ради о томе да су двојица челника општинских одбора у Српцу и Прњавору, грубо нарушили Програмска

начела и Статут Српске радикалне странке, објективно радећи у интересу противника српског националног интереса. И поред свих покушаја да их убедимо да је истина на другој страни, укључујући и разговор др Војислава Шешеља са њима, у томе нисмо успели. Тада смо схватили да се ради о нама познатој организованој мрежи која има намеру да нас разбије изнутра. Све је то допринело да се Странка ослободи једног трулог комада и у наредне месеце крене са много здравим телом.

- Пошто су у том периоду неки чланови тражили оцењивање од Српске радикалне странке у Београду, молимо Вас да нам објасните тај однос. Да ли сте ви уопште самостална странка?

Уколико појам отцепљења схватио као потпуну формално-правну и политичку независност, као одсуство било какве везе или можда чак укотвљење на различитим или чак супротним позицијама онда нема никаквог отцепљења и никакве самосталности. Заиста, један број чланова који су искључени из странке тражио је самосталност, с намером да се конституише странка локалистичког карактера која би већ по доживела историјски и политички неуспех. Што се тиче наше самосталности она је чињеница већ од оснивања Српске радикалне странке Републике Српске. Наиме од марта 1993. године од конститутивне скупштине, Српска радикална странка делује као самостална странка која има све органе предвиђене Статутом и потпуну самосталност у одлучивању. Разуме се да смо у једном периоду формирали заједничке органе на нивоу српских земаља али сада су и органи Српске радикалне странке у Републици Српској и органи Српске радикалне странке српских земаља проценили да међународне околности, посебно дејтонски оквир, диктирају поново формално-правну самосталност, да би Странка могла да уђе у изборну процедуру. У том смислу постоји политичка блискост и подударност око наше борбе за заједничке циљеве, али и самосталност која се огледа у нашој аутономији у раду на просторима Републике Српске.

- На политичкој сцени у Републици Српској има више странака са придевом радикалан. Тзв. "папићевци" кажу да су они прави радикали. Шта веле српски радикали?

Инструментализација, смишљено изазвана конфузија и разбијање бирачког тела је већ испробани антидемократски метод одржавања бољшевичке власти. Због тога у Србији постоји 7 или 8 радикалних странака. Њихово укупно чланство може да стане у један аутобус. Жене и деца лидера тих странака на изборима гласају за сасвим друге политичке странке.

Али оно у чему је Милошевић успео јесте да уцени и поткупи Јову Гламочанина, посланика изабраног на нашој листи и да га укључи у своју машину. Ником ништа што се Устав и закони прекрше за пар десетина хиљада марака и добру швалерку.

Та збивања имају одраза на простору Републике Српске. Све речено важи и за наше "папићевце", било да је реч о народним радикалима или Јовићим "папићевцима". Нема ту ничег политички озбиљног нити конкурентног Српској радикалној странци.

- Какав је Ваш однос према владајућој Српској демократској странци?

Ми са владајућом странком у Републици Српској имамо подударности када су у питању оцене о глобалним српским интересима и немамо разлога да то оспоравамо јер се и СДС као и ми залаже за јединство српских земаља, капиталистички систем и парламентарну демократију вишестраначког типа. Међутим, постоји разлика у начину како доћи до тог циља. За то ми Српској демократској странци замерамо што није извршила уједињење Републике Српске и Републике Српске Крајине. То сматрамо најозбиљнијом грешком као и то што се владајући режим у Републици Српској није ослободио погубног утицаја владајућег режима у Србији и што није извршио проверу легитимитета владајуће позиције на превременим изборима.

По неким најновијим збивањима могло би се закључити да Српска демократска странка настоји да обнови своју изборну патриотску позицију и у националном погледу спасава што се још спасити може. Нас таква настојања радују и ми смо спремни да их подржимо. Али опет ми евенгуално можемо бити блиски са СДС-ом зато што се сусрећемо на патриотској линији а не из било ког другог разлога. Наш реализам нас обавезује да прихватимо и подржимо све што је слободарско, државотворно и напредно, а не да се у свим, баш свим ситуацијама понашамо као неуротична деца и пљујемо по свему што долази од актуелне власти, баш зато што долази од власти. Међутим, ми бисмо брзо политички пропали када промашаји, глупости и неразуман потезе не бисмо назвали правим именом. Када ми ускоро дођемо на власт нама неће сметати неколико посланика социјалиста, уколико се буду понашали демократски, и уколико буду поштовали слово закона, што, за сада, не спада у њихове навике.

- До сада смо говорили о времену иза нас. Рата бар за сада нема, замењен је "дејтонским миром". Шта српски радикали мисле о том "миру"?

Дејтонски мир као и сваки мир, представља паузу између два рата. До истинског мира на овим просторима

Чекајући Шешелја – војводе Поплашен и Благојевић испред Централног затвора

дошло би поодавно, боље речено рата не би ни било, да није произведен из америчких и западноевропских кухиња уз почетну сагласност Москве и накнадни пристанак Београда. Дакле, оно што је учињено у Дејтону представља наставак империјалне политике највеће силе на свету у смислу покоравња независних простора на земаљској кугли у целини. Дејтонски папири имају неке карактеристике које ће једног дана бити проучаване као историјска занимљивост. Пре свега, они су по низу обележја неоствар-

љиви. Формулација надлежности Босне и Херцеговине искључује оне надлежности које су прописане ентитетима и обратно. Изборе затим неће моћи бити могуће организовати изузев грубим кршењем основних демократских начела и изборног права као једног од основних људских права. Следећа одлика дејтонских папира односи се на потпуну војну доминацију НАТО пакта. Самосталност у војном деловању супротстављена је цивилним функцијама које углавном контролишу представници и институци-

је Европске заједнице. На тај начин у дејтонске папире уграђен је потенцијални сукоб између Европе и Америке. Да је то тако, видљиво је из већ супротстављених изјава представника Европске заједнице и америчке администрације. Дејтонски папири почивају на концепту муслиманско-хрватске федерације супротстављене српском ентитету. Ту се ради о покушају стварања једне целине која прска из дана у дан. У мери у којој су Срби заокупљени историјском нуждом да формирају самосталну државу на овим просторима да би се коначно ослободили геноцида који их историјски притиска, између муслимана и Хрвата влада сентимент мржње и одређује њихово понашање и њихове односе. Американцима и Немцима заиста треба много силе, притисака и вештине да их одрже у ситуацији у којој неће бити међусобних убијања и фронталних сукоба. Но, и то је питање дана пред нама.

● Како процењујете Дејтонски споразум са становишта српског интереса? Је ли он повољан за Србе или није?

Ја ћу изнети, уколико је то могуће само неколико чињеница без вредновања појединих елемената које ћу поменути. Већ сам раније напоменуо где и након чега је потписан дејтонски споразум. Заправо, Срби су десетковани из ваздуха и доведени у ситуацију да се иде на некакво потписивање. Пре тога блокирана је свака мировна конференција и потписивање мира – све док није изаранжиран укупан геноцид у Републици Српској Крајини и док није пала трећина Републике Српске. Тек након тога наши представници су одведени у војну базу онога ко је то учинио и тамо "као" нешто приговарају. Видите, Дејтонски споразум се зове "мировни споразум о Босни и Херцеговини" и у том смислу тај би папир требало више да буде један правни документ који нормира неке елементе, који подразумева одређене услове да се нешто чини или не чини и позитивне и негативне санкције уколико се нешто чини или не чини. Међутим сваки читалац ће запазити да је то мање правни, а више политички документ јер у кључним местима оставља могућност арбитражног тј. политичког одлучивања. То је једна његова одлука. Друга одлука дејтонског папира јесте да је предвиђено да у бившој Босни и Херцеговини у целини потпуно владају странци. Владавина странаца је видљива не само на улици преко снага ИФОР-а и међународних полицијских снага, него и преко различитих институција, комисија итд. У свакој комисији постоји модел да странци председавају и да се наслоне на било које представнике било које нације, па да имају већину и донесу тзв. легалну одлуку. Но у неким најважнијим стварима се чак и не фингира национална

равноправност нпр. у заједничкој Цивилној комисији коју формира г. Билт. у дејтонским папирима пише : он бира људе за које сматра да су кооперативни. Странци одлучују ко може учествовати на изборима, ко не може итд., може ли једна странка бити забрањена, је ли нека личност погодна или није и о свим другим елементима избора.

Оно што ми подвлачимо о дејтонским папирима јесте то, да их ми нисмо потписали и да нас је неко питао и не бисмо. Али Српска радикална странка је признала легитимитет власти у Републици Српској; сматрамо да је Српска демократска странка демократски дошла на власт и да има већину, а онај ко има већину може да одлучује овако или онако. Наша власт је делегирала овлашћење ономе ко је то потписао, а онај ко је то потписао не само да је нама приредио трагедију, него у укупну трагедију води читаву Југославију, односно Србију. Но по параметрима у којима се сада налазимо после дејтонских папира, ми смо уверени да треба да се држимо оног потенцијала који нуди могућност да се ентитет Република Српска што више одржави, да постане што више држава, да сачува оне елементе државности које је имала до сада, да се међуентитетска линија што више чини државном граничном линијом и да у једном историјски повољнијем тренутку када и Србија и Југославија треба да дођу до своје патриотске свести и када велика Русија дође до своје душе, а не понижења која су изнад понижења која ми овде трпимо. У том новом историјском контексту ми смо уверени да ће се показати да Книн, Грачац, Окучани итд. нису коначно изгубљени, да је наша државна веза са матицом могућа и остварљива. Али у овој ситуацији сматрамо да је сулудо, непотребно и да не би водило никаквом резултату даље посезање за оружјем и отпор тако удруженим снагама које су се консолидовале у реализацији нечијих циљева. Мислим да је нужно да пређемо на дипломатске и политичке облике борбе, и поред оружја које је до сада коришћено сада користимо аргументе друге врсте, истину, дипломатску вештину, памет итд. Но такође треба имати у виду да тзв. војни пораз који смо доживели у Републици Српској Крајини и Републици Српској, није војни пораз него резултат различитих аранжмана. Никако не треба заборавити да је циљ број један НАТО бомбардовања српских положаја у Републици Српској био потпуна деморализација српске војске и разбијање њеног организационог јединства. Тај циљ је као што видите, допринео да доживимо оно што смо доживели. Али нада није изгубљена и са много чврстине, са већим степеном слоге, са већим степеном опредељења за патриотизам ми-

Радно председништво

слим да можемо ведрије гледати у будућност.

- Много је било повлачења паралела између Венс-Овеновог плана и Дејтонског споразума. Да ли се та два плана по нечему битно разликују?

Венс-Овенов план је био већ испртана катастрофа. Он је испресечао српске просторе тако да није било могуће никакво повезивање и он је заиста био неприхватљив. Дејтонски споразум је Републику Српску ипак оставио у континуитету, али сада ту треба приметити да је од завршетка Другог светског рата па до данас онај који је исписивао ту врсту споразума о различитим земљама те споразуме писао да их не би поштовао. Видите распоред ИФОР снага и одређена понашања на терену већ говоре да се Дејтонски споразум крши. Па онда наговештаји у смислу "неостварљиво је", "мораћемо предузети неке кораке" итд. говори да је пред нама серија догађаја које многи не желе па их не желимо ни ми.

Чврсто инсистирање Американаца да је Сарајево фундаменталистичко и да је повезано са Ираном очито наговештава неке њихове намере. Но, ствар је у томе, да су они то знали и раније али сада је очигледно време да се саберу неки елементи, па да они повуку одређен потез. Дакле, ради се о томе да је Дејтонски споразум повољнији, али се морају искористити сви његови позитивни потенцијали.

- Према дејтонском мировном споразуму планирано је да простори бивше Босне и Херцеговине функционису као Унија између муслиманско-хрватске федерације и Републике Српске. Да ли је то у политичкој пракси икада игде забележено?

Политички систем какав је на простору бивше Босне и Херцеговине

предвидео дејтонски споразум не постоји нигде, ни у теорији ни у пракси. И ентитет "Република Српска" и ентитет "Муслиманско-хрватска федерација" имају неке елементе државности. Али, они се нигде изузев у нашој пропаганди не помињу као државе. Босна и Херцеговина је призната као држава, али опет тамо у папирима пише да ентитет има своју војску и полицију, и да војска и полиција, никако не смеју прећи на територију другог ентитета без његовог одобрења. А следећи став каже да војна сила мора водити рачуна о суверенитету и територијалном интегритету Босне и Херцеговине. То су неспојиве ствари. Једноставно ту се ради о неостваривом документу, и у том смислу ја не могу наћи пример који је сличан овоме. Ту се једноставно ради о једној конфузној и хаотичној ситуацији и тај докуменат то само одражава, те је и сам неконзистентан. Он је запис о опредељењу светских сила, њиховим намерама, а не изражава потребе народа који овде живе. Српски радикали се од почетка залажу за трајан мир на простору Балкана и уверени су да је овде трајан мир могућ једино чврстом границом према разбраћи Хрватима и муслиманима. Срби са Хрватима нису имали никаквих сукоба и крвопролића све док нису почели да живе у заједничкој држави. Знате, није никакав проблем ако неко од Приједорчана или Бањалучана има потребу да иде у Загреб, па и пет пута дневно. Али то мора бити са пасошем, и у случају било каквог проблема наш држављанин се може јавити свом дипломатском или конзуларном представништву и решити проблем. И између Немачке и Француске постоји граница на којој не смеће прикочити када возите ауто, него морате додати гас да не би ометали саобраћај. Али у случају спора из-

међу Немачке и Француске ни птица не може прећи ту границу. Не знам зашто би неко претпостављао да ћемо и даље бити у једној конфликтној ситуацији ако се створи граница и да неће бити могућа сарадња. Сарадње ће бити у оним областима и на начин који одговара и једнима и другима. Срби морају сами да оцењују шта је њихов интерес, где ће и колико сарађивати. То важи и за Хрвате. Ако се ти интереси додирну у обостраној процени онда је гранична пропустљивост сасвим прихватљива.

Свет је срушио Југославију као мултиетничку заједницу, признао на брзину оне државе које је признао, а инсистира на Босни и Херцеговини као мултиетничкој заједници. То је један потенцијал крвопролића који нам се нуди у будућности. Ми заиста не бисмо хтели крвопролиће већ миран и цивилизован живот у будућности, а то је могуће само са много чвршћом граничном линијом. Отуда наше инсистирање да све оно што у дејтонским папирима пише о међуетничкој линији као линији разграничења тако треба схватити и тако се треба понашати. И отуда наше интервенције када се разара међуетничка линија и чини непотребном и пропуштају, и отуда наш захтев да се Срби третирају као равноправна страна. Не може се говорити о повратку на огњишта само једних а не и других. Имате пример, недавно, са суђења у Хрватској онемо уставском војнику који је заклао старицу и који је ослобођен на суду са образложењем да је

сци. Ја једноставно инсистирам на равноправном третману, а то је формално исписано у дејтонском папиру и на томе треба инсистирати и условљавати са државно-пеговарачке позиције – на реализацији тог потенцијала који нуди наду.

● Многи у последње време тврде да би економски фактор могао бити тај који ће приближити босанско-херцеговачку федерацију и Републику Српску или чак шире на просторима бивше Југославије. Какав је став Српске радикалне странке према евентуалном стварању економске уније на простору бивше Југославије?

Стотинама година економија има атрибут политичка, тј. хоће се рећи да политика има значајан утицај на економију. Сви непокорни народи су најпре економски уништени па онда политички покорени. Говорим после Другог светског рата и о актуелној ситуацији. Ако ми имамо ситуацију да се дозирамо инвестира, ако је граница на Дрини непропусна као што је још увек и поред тога што су наводно суспендоване санкције, онда се заправо на ово сиромаштво и муку настале у току рата додаје додатно непотребно сиромаштво. То додатно непотребно сиромаштво треба да по нечијем плану изазове даљу деморализацију, даљу конфузију и да изазове масовну мржњу према свакоме ко се бави политиком а нарочито ако је у власти. Онда се добије једна ситуација у којој је могуће насађивање свих решења. Ми имамо санкције на Дрини које ни-

мо имају посла. Нико не може прећи без разних папира. Шлепери и шлепери робе наших људи који увозе из других држава Грчке, Бугарске итд., који су само у транзиту преко Србије, сада су на граници и не могу да пређу овамо. Уведени су додатни намети, таксе, робне листе. Према томе то је чиста лажа да су санкције скинуте.

У том контексту морам да подсетим, а рекао сам говорићу само о чињеницама (ко не верује нека погледа писмо г. Милошевића од 21. новембра 1995. године) на став Слободана Милошевића. У том писму Ворену Кристоферу, Слободан Милошевић обећава да ће радити на успостављању веза између Београда и Сарајева (мисли на Алијино Сарајево) у свим областима економске, научне и културне сарадње, да ће вршити договор око царинске контроле, чак помиње да ће радити на размени официра Војске Југославије и Алијине војске и јачању пријатељства међу њима. Управо тако пише. Е, сад, ако се тако ради онда смо заиста у једној ситуацији где гушење српског народа у Републици Српској морам најпре да вежем за оно што се збива сасвим уз Дрину, источно од њене обале.

● Али у Републику Српску долазе разне делегације па и она Привредне коморе Србије са већим бројем привредника. Зар није вођен разговор о конкретном развоју привреде у Републици Српској на основу укинуте блокаде и санкција? Шта је истина од онога о чему је јавност обавештена?

Ништа! Ништа није постигнуто. Они су компетентни да постигну неки договор колико ви и ја да трајно решимо кипарско питање.

Највећи успех је постигнут на добром ручку. Гости из Србије су се чудили што се у Српској служи добар виски (присећам се – када је друг Никола Стојановић био председник ЦК СК БиХ, неколико стотина службеника и функционера партије на власти је било свакодневно умрљано јогуртом), његовим омиљеним пићем, (а тек како су муслимани јели чварке, омиљени доручак другарице Рајке Микулић, супруге оног).

Представници привреде Србије немају никакву моћ да се укину или измене одлуке о додатним оптерећењима српско-српске границе (акцизе, царине, порези, државни и приватни рекет...) Ништа није учињено око додатног увођења "контингентног промета роба" (то је увоз-извоз који одобри неки министар, уз добру наплату, само за неке појединце и фирме). Дакле, ми смо у тежој блокади и жешћим санкцијама него донедавно. Док је трајао рат људи су увозили-извозили много тога уз одговарајући рекет и дажбине. Сада је листа роба још више ограничена, рекет је већи, а и право на њега имају само блиски ЈУЛ-у и СПС-у.

Са старијим сином Марком

она пошла руком према кецељи. И он је рекао како је она можда намеравала да извуче пиштољ да га убије и заклао је старицу од 70 година. Са таквом "одбраном" ослобођен је сваке оптужбе. То није основа, нити може да се било ко од Срба из Републике Српске Крајине врати на своје огњиште. А у исто време у другом правцу се врше прити-

ко никада из света није тражио. А пре тога народ је преварен да су укинуте санкције Југославији. Југославији су санкције само суспендоване и могу бити уведене без Савета безбедности за 24 часа а и суспендоване су само неке санкције. Граница на Дрини је, веровали или не, тврђа него што је и била. Питајте људе који сваки дан та-

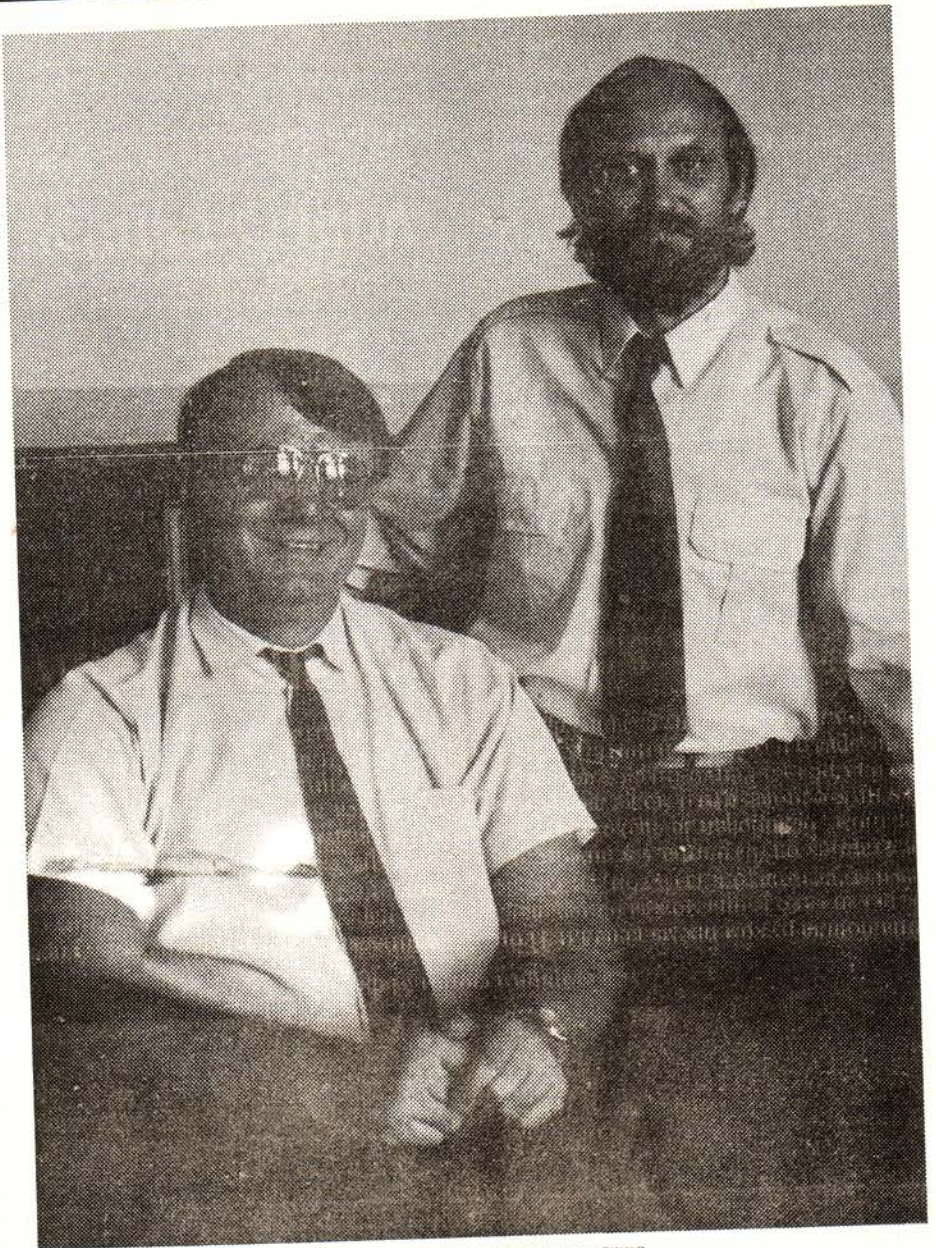
Све у свему, посета привредника Србије Републици Српској је један детаљ који има искључиво медијску сврху – да се покаже како се остварује сарадња на бази политике мира без алтернативе. Пораз треба да изгледа као успех, хаос и неред као поредак, окупација као слобода, чемер, јад и туга, као срећа. Све је поодавно описао Орвел кроз фигуре типа Милошевић и цветић у коси.

- Ипак још увек нисте одговорили, верујете ли да постоји могућност стварања економске или неке друге уније, на просторима бивше Југославије?

Економска сарадња мора постојати. Али мора постојати и економска аутономија. Ако једна наша фабрика у Приједору или Бањалуци ради, нигде не пише да она мора бити повезана са неким системом у Загребу, ако истовремено постоји могућност да буде повезана са Србијом. Према томе ако је реч о националној слободи, онда смо ми за то да се одредимо да ускоро уместо 1000 долара националног дохотка имамо радије 900 и потпуну националну слободу. У наредном периоду и тих 100 долара мање сигурно ће бити надокнађено са једном добром сарадњом и развојем потенцијала, јер и Србија и Република Српска се повезују широм света и ту нема никаквог спора. То инсистирање да смо ми повезани са осталим деловима бивше Босне и Херцеговине нема никаквог смисла; па повезани смо ми северно и са Хрватском, читав свет је повезан. Чак и Америка не може бити без блиских веза са светом. Довољно би било када би тај тужни, неразвијени свет, блокирао свега неколико минерала или неколико метала који са неколико бродова калаја или мангана чине могућом америчку технологију. Читава америчка привреда би стала и пала. Та економска повезаност није спорна, али је спорно да ли та повезаност вуче зависности и подређености. Ја морам да поновим, да српским радикалима не смета никаква повезаност. Нека људи иду у разне земље и градове, али свако мора да цени шта је његов интерес, да ли ће се повезати и колико у којој области. У том смислу ја националну или државну границу не сматрам нечим што је берлински зид, него нечим што је сасвим природно у модерном друштву и што може имати врло висок степен пропустљивости, ако не вређа интересе народа са обе стране границе.

- Из свега се чини – ништа од српске државе западно од Дрине. Има ли по вашем мишљењу икакве шансе да се извучемо из дејтонске мишловке?

Има наде и има шансе. О претпоставкама наше пуније слободе и независности из ширег контекста (везано за могуће и потребне промене у Србији, Русији и у свету) већ сам говорио. Али треба запазити да ће наш национални пораз опет (национални пораз треба разумети и као државно-економско, политичко па и биолошко са-

Заједно на пословима српства

моуништење) бити потпун и неповратан ако буде успешна комбинација фалсификата и манипулације у правцу изборне победе левих снага. Лево снаге, реално, овде немају никаквих изгледа, али је притисак страховит, ушене су свакодневне. ЈУЛ-овци и СПС-овци обилазе директоре, пословне људе, уцењују их, прете им. Комбинују страх и новац. Управо онако како су чинили са делом официра који су овде требали да ратују. Њихови активности иду од куће до куће, деле поклоне и неупућеним људима поново причају о социјалистичкој правди и светлој будућности. А где им је народна подршка? Гледаоци бањалучке телевизије су имали прилику да виде слику како портпарол Уједињених нација поздравља промоцију УЛ-а (Удружење левнице), прича о будућности повезивања народа и народности, а у сали седе чисти остаци прошлости – тридесетак дечака са просечном старошћу од 75 година.

- Тзв. имплементација дејтонског споразума има очигледне последице на терену. Сlike последњег прогона Срба, да Бог да да буду последње из Српског Сарајева, по зими и невремену, асоцирају на 1915. годину и прелаз преко Албаније. Ваше мишљење?

Мислим да егзодус сарајевских Срба представља већу трагедију од прелаза Српске војске и српског народа преко албанских гудура. У Првом светском рату били смо у ситуацији повлачења пред надмоћним непријатељем. На челу војске и народа било је комплетно државно и војно руководство с јасним сазнањем да ће се једног дана вратити на властита огњишта. Сеоба Срба из Сарајева уследила је након громогласне оцене председника Милошевића да је проблем сарајевских Срба решен после његовог договора са председником Изетбеговићем. Тај договор постоји, проблем је решен, и видљиво је шта је садржина догово-

Конференција за штампу у Француској 31

ра и како је проблем решен. Десетине хиљада људи пробија се кроз снег на ниској температури. Мајке по петнаестак км носе бебе у наручју, док их у пролазу гађају камењем не дозвољавајући им да пронесу живу главу.

Лично ме је највише дирнуло ископавање костију, давно преминутих, блиских, погинутих у овом рату. Вођени култом мртвих, Срби су дали и последњу пару да пребаце мошти најмилијих на још увек, за сада, слободну територију. Замислите, пада снег, минус 15, један син тамну ноћ разбија црквеном воштаницом док отац "крале" остатке тела његовог брата. Јер то нису смели чинити по дану – не дозвољава ИФОР јер наша власт "стимулише" етничко чишћење. Иронија не може бити већа, а туга дубља и потреснија.

Државна телевизија Србије све то хвали као успех и постигнути мир.

- Имате ли података колико је Срба протјерано са својих огњишта од почетка рата у Хрватској и бившој Босни и Херцеговини до данас?

Пре рата у Хрватској је живело преко 700 хиљада Срба. Данас их је тек пар десетина хиљада. Резултат није тешко израчунати. Што се тиче бивше Босне и Херцеговине преко 50% Срба је присиљено на миграцију. Дакле око 800000 Срба је морало напустити властита огњишта.

- Свет је ипак моћан, наша матица, бар њен дедињски део је одавно скренуто у светске воде, а Срби збуњени и узорни. Како ће знати куда да скрену?

Све империје у историји су биле моћне па су пропале. И Хитлер је био моћан. Али пре Хитлера Немци су имали Гетеа који каже, приближно: где се крије пораз и мука ту је нада и спас. Српски радикали су до сада нагостивили и опртали решење. Само треба да им се придружи већина.

У погледу серије црних догађаја која произлази из песимистичке перспективе – и ту су српски радикали, на жалост, били у праву.

Ако баш инсистирате тј. ако важне, врло важне српске снаге, организације, власти и даље буду полтрони и слуге несрпских и антисрпских сподоба, српска нација може ући и у историјски мрак, потпуно изумирање и нестанак. Не би били прва значајна, да не кажем велика нација и култура о којој се у историји говори и пише као о Индијанцима, Хазарима, Атлантиди и сл. Али ја у то не верујем, јер смо већ у подручју о коме се може судити и принципом веровања, и принципом убеђења, и на основу аргумента.

- Дејтонски споразум предвиђа повратак свих расељених лица. Према ономе што се зна, већини Срба не пада на памет да се врате на територију под хрватском или муслиманском влашћу. Како ће се то одразити на изборе ако, рецимо ИФОР, допрати групу муслимана или Хрвата?

У ономе што је мени до сада познато, још није решено питање пасивног и активног права гласа на изборима. Нећу да кажем да је тај проблем нерешив, али на начин на који се томе приступа јесте нерешив. То значи да ако право гласа имају сви они на неком подручју који су били уписани у бирачке спискове 1991. г., 98% Дрварчана ће гласати за патриотску опцију и донети одлуку да се Дрвар, да не набрајам друге градове, прикључи Републици Српској. Господа кажу – то је теоретски могуће, али онда пада дејтонски папир. Ако је дејтонски папир задани оквир који смо ми присиљени да прихватимо, и прихватамо га да би стало крвопролиће, онда је реалан проблем како то решити унутар тог папира. Ту је и загонетка о гласању људи који су у Србији, па проблем људи расутих од Чикага и Европе до

Сиднеја. Није једноставно најпре анимирати људе, па тек онда организовати гласање, пребројати гласове, а да све то буде коректно. Није спорно да за некога ко тамо негде живи јесте или није, од животног интереса шта се овде дешава; само како, ће до њега уопште стићи информација да се овде гласа о стварима од његовог животног интереса и које су могућности отворене. То је врло замршен проблем. Даље, на подручју Републике Српске већ годинама живи велики број Срба са подручја бивше Републике Хрватске и бивше Републике Српске Крајине. Они су ту више година и сада неко треба да им одузме право гласа – изгледа да је то већ учињено – а у исто време може да гласа неко ко је одлучио да живи у Чикагу и до краја живота не долази овамо. Ту се ради заиста о једној материји која је тешко решива на начин на који јој се приступа. Сад сте ме опет довели до елемента који доказује да су дејтонски папири неостварљиви. Да би се тај проблем решио морало би да се пође од затеченог стања, тј. од става да пунолетни грађани који живе у Републици Српској и имају одговарајућа документа треба да гласају тамо где су затечени. Људи који се осећају припадницима Босне и Херцеговине, дакле и оног другог ентитета, а живе у Југославији или другим државама, гласаће уколико имају интерес за то и биће им омогућено.

Видите докле иде тај цинизам. За егзодус из Сарајева оптужују руководство Републике Српске. Истовремено пре неки дан у Илијашу у коме је остало петнаестак старца и старица ушла је федерална полиција и побила их. И сад је криво државно руководство Републике Српске што није натерало остале да остану и буду побијени. Заиста тој иронији нема краја. Они који су морали отићи из Илијаша треба да гласају о томе каква ће власт бити у Илијашу, а не смеју му ни прићи. То су ствари које немају везе са основним демократским принципима, које се воде са одређеном намером и ми у контактима са посматрачима међународне заједнице инсистирамо на демократским принципима и потпуној прецизности, јасноћи и коректности у том погледу, и инсистираћемо све док нас буду питали. Кад се то коначно формулише, онда више нећемо имати утицаја.

- Ако смо добро схватили, значи да један од ставова српских радикала који се тиче Дејтонског споразума, а односи се на повратак избеглица, по вама није остварљив?

Знате шта, ако ви мене питате треба ли муслимани да се врате у Приједор, онда дозволите да прво ја вас питам треба ли да Срби дођу у Книн? Зашто бих ја, иако се то тражи, о својој нацији говорио на штету своје нације?! И опет стари синдром: само ако пљујем свој народ и ако радим на његову штету ја сам као интернационалиста, хуманиста, нисам национално

оптерећен итд. Морам да кажем да не припадам тим левим струјама које су се поносиле националном испражњеношћу, интернационализмом без обала, лажним хуманизмом без покрића... Мени је сасвим јасно да у читавом свету живе људи који имају две руке, главу и две ноге и имају право на живот и друга природна права и да смо у том погледу потпуно равноправни. И ми смо људска бића, то је тачно, али после тога постоји и одредница да живимо на овим просторима и одређени смо културом која није јапанска него је српска. Могуће је такође да обојица пију кока-колу, али свако је пије на свој начин, на свом простору. Не могу да разговарам у приступу који би подразумевао неравноправност – да се прихвата и разговара о повратку једних, а други се стављају у страну. Инсистирање на конференцији о Југославији, да би се до мира дошло мирним решењем, је ствар коју смо ми одавно заступали. До одређеног решења се дошло пре почетка рата, лисабонским споразумом! Подсетио бих, многи ће се тога присетити, да је Скупштина БиХ неколико месеци пре рата, када је, тада председник СДС-а Радован Караџић изашао и описао крвопролиће које ће се десити, реаговала смехом двојне коалиције. Одоше у Лисабон, потписа папире, г. Изетбеговић се врати у Сарајево, долете и Цимерман и рече – "Повуци потпис". Алија повуче потпис, велике силе признаше БиХ и поче крвопролиће. И сад су опет Срби криви што нису подметнули главу на пањ. Ја заиста не видим како да у тим параметрима третирам термин равноправности.

Процес репатријације је природан. Разумем да неко жели да умре тамо где је рођен, али повратак мора бити обезбеђен и важећи за све а не једносмерно схваћен. Нисам присталица Милошевићеве тезе: "сви Срби у једној држави" – од Београда до Крагујевца.

- У јавности се срећу извештаји који говоре о заинтересованости Срба за повратак на своја огњишта, па и када се ради о простору муслиманско-хрватске федерације. Бора Микелић је сада на челу српске колоне која хоће да се врати у Хрватску, непрестано се помињу удружења Дрварчана и Петровчана за повратак...?

Извештаји које сте поменули, настојања Срба да се врате у хрватско и муслиманско крило састављени су од два дела: један део је лаж а други манипулација. Бора Микелић ће увек бити шеф неке групе све док постоји могућност да се искористи прасетина за ручак или учешће у криминалу под патронатом оних тамо. Он је увек био на дистанци од било каквог морала и спреман је да буде инструмент најприземнијих интереса, без обзира ко стоји иза њих.

Наши крајишки мученици из Републике Српске су само злоупотребљени, јер њихова наводна жеља за повратак треба да потврди исправност мировне политике, правилност зајед-

ничког живота, братства, јединства и сл. Зато им се живот у Југославији организовано и систематски чини неносним. То је буквално упумпавање туге и крика у људе који треба да се артикулише (то су тако смислили и тај ефекат очекују) у став: па бољи су ми Туђман и Изетбеговић од Милошевића. А у чему је истина? Преко 90% Дрварчана, Петровчана итд. које свакодневно срећем уопште не знају да су на списковима за повратак. Они овде, у Бањалуци, чак јавно изражавају протест против повратка, а првенствено траже начин да организују живот на просторима под српском влашћу. Колико су Срби спремни за ЈУЛ-овско братство и јединство показује пример Сарајева. Око 140 хиљада људи, тамо је остало свега неколико стотина немоћних, неспособних за кретање, који вероватно нису уопште обавештени шта се стварно збива.

- Какав је ваш однос према Хашком суду и захтеву за испоручивање осумњичених према њиховим критеријумима? Најновија оптужница терети г. Милана Мартића?!

Па ваљда је нама јасно шта је Хашки суд, коме је намењен и коме служи. Што се тиче г. Мартића ради се о једном великом патриоти, кога лично веома поштујем. Да сам на његовом месту ја бих вероватно вукао и неке друге потезе, али то може бити и мој проблем. Сасвим сам убеђен да је он искрено чинио оно што сматра да је најбоље унутар притисака који су ограничавали његове одлуке. Не могу да кажем ништа друго него да потпуно стојим иза његове изјаве поводом оптужнице Хашког суда.

Позоришту "Хашки суд" додајте чињеницу да је главни тужилац Хашког суда г. Голдстон био високи функционер Јужноафричке Републике у време када је та држава окупирала дес суседне државе и том приликом убијено је неколико стотина хиљада

људи. Слика о тим жртвама никада није допрла до међународне јавности па чак ни до јавности у Јужноафричкој Републици. И све је то покривено разним мировним процесима и међународним нормама. И још један детаљ: већ на почетку рада суда могу се навести примери да исти тај суд крши правила рада према којима треба да делује, а која је сам усвојио.

Приводе се људи који евентуално могу бити само сведоци. Дакле, некога ухапсе да би могла сведочити. Ту је трагикомедија комплетна. Наш народ ту реагује искључиво на начин – да се крстим и левом и десном. Голдстон ме подсећа на један лик из романа "Тврђава" великог српског писца Меше Селимовића. Наиме, тај Мешин чувар закона уверава свог сабеседника да би читав народ, без остатка требало похапсити па помало пуштати на слободу оне за које се докаже да нису криви.

- На недавно питање новинара приједорског радија зашто није дошло до уједињења Републике Српске Крајине и Републике Српске г. Милан Мартић је одговорио да то није дозволио Слободан Милошевић?!

То је сасвим тачно. До душе, наша примедба власти у Републици Српској Крајини и Републици Српској јесте да је имала претерану зависност власти у Србији. Истини за вољу, ја као представник опозиције имам ту конформну позицију да дајем примедбе власти, а да при томе не одговарам за одлуке. При томе не мислим да су српски радикали као опозиција неоговорни и нереални. Сасвим разумем да наши државни челници, не страначки него државни челници, морају да воде рачуна да са суседним државама, посебно са Србијом у којој живе наша браћа, морају да имају адекватне односе. То сасвим разумем и у томе нема ништа спорно. Али није спорно да је требало запазити да је притисак

Обилазак првих борбених линија

на нашу капитулацију био онај момент, у коме бисмо ми да смо били у ситуацији да владамо, изашли на телевизију и објаснили народу шта се збива и тражили од народа или подршку да делујемо даље патриотски или нове изборе. Ја другог решења нисам видео онда нити га видим сада. Овом опет додајем: радикали су и по томе радикали што су рески и јасни. Нешто што се у историји зове "издајник" – тачно се зна шта то подразумева, и зашто би користио други термин. Друга је ствар зашто и како неко дође до издаје. О томе смо причали на почетку, али све то говори о личности која не може компетентно водити нацију. Наша посланичка група и група адвоката из Београда покренули су формалну процедуру у Скупштини Србије да се одузме пословна способност шефу државе зато што вуче потезе који су против Србије и против народа и против њега лично. Дакле у питању је одсуство компетенције и било какве политичке концепције. Ту је реч о једној врсти "политике" која произилази из једне криминалне, мафијашке ситуације из болести. Кад она жена, мала, црна са цветом у коси, на митингу ЈУЛ-овца у Новом Саду каже да више воли Мађа-

ре од Срба западно од Дрине онда је нама овде сасвим јасно о чему је реч.

● **Колико Савезна Република Југославија или тачније Србија у овом тренутку може помоћи или одмоћи Републици Српској?**

О ономе што је пропуштено већ смо говорили. Понекад се српским радикалима импутира како је друг Милошевић инструментализовао г. Шешеља па га искористио итд. Уопште се не ради о томе. Реч је о томе да српски радикали у континуитету воде политику на патриотској линији и да се СПС на челу са другом Милошевићем у једном периоду приближио тој линији. Зато је он имао нашу подршку. Од марта 1993. та власт се потпуно окренула и потпуно удаљила од те линије. Они су окренули леђа и почели да минирају оно што су започели. У Книну и овде све што се догађало није се дешавало захваљујући грмљавини. Догађало се захваљујући великом степену координације државно-политичких фактора а не природних. На челу Југославије имате једног манекена који ужива једино пред огледалом, иначе је јасно који део кревета на Дедињу влада Југославијом. Обнова континуитета патриотског понашања довела би читав

српски корпус у једну нову ситуацију. А шта је урадила баба Јула и црвени друг? Они су "као" повели народ овде је погинуло десетине хиљада људи захваљујући мотивима који су конципирани тамо. Људи су читаву борбу схватили искрено, али су их комунисти прешли, нећемо више тако. Људе који су изгинули, и њихове породице они схватају као кромпир, брашно, стоку или сличну потрошну робу. А сад опет кажу – ми смо вас спасили даљег рата. Као да је Србима западно од Дрине врана попила мозак, пало им на памет у неком злом тренутку: "идемо мало ратовати". Сада нас црвено Дедиње учи шта су други људи, шта су друге нације, шта је толеранција. Као да ми то не знамо, као да је то нешто апсолутно ново за нас овде. Па овде су људи живели у ближним везама са припадницима других народа стотинама година и много боље то знају од оних који у животу нису крочили на ове просторе. Видите и тај друг је само једном прешао Дрину у току рата. Само једном, и то када је претио нашој Скупштини, нашој легалној власти горе на Јахорини, терајући их да прихвате Венс-Овенов план. Они који никада нису прешли Дрину, који очима нису ништа видели, уче нас шта се овде дешава. Али када погледате егзодус око Сарајева – то наши "учитељи" избегавају – ни једна слика није црња од те. Ради се о ситуацији незабележеној у историји, то превазилази све досадашње колективне српске трагедије, а о томе нема ни речи у медијима у Србији.

Та врста односа је чињеница која нас оптерећује, коју ја и нерадо причам јер је наша хаварија, а морамо све учинити да дођемо до оних прилика када се наши непријатељи неће радовати нашој муци. А то значе она четири С – само слога Србина спасава. То ћемо постићи, то можемо постићи, ако сасвим јасно и гласно формулишемо шта су наши патриотски циљеви унутар минимума националног програма. У том погледу српски радикали немају разлога за скромност, на томе смо инсистирали и давно смо то истакли.

● **Какав је став Српске радикалне странке према текућој штампи и према информисању уопште?**

Уопште јавност, посебно критичка јавност, један је од кључних момената демократије у друштву. У том смислу ми сматрамо да су медији дужни да буду високо професионални. Али бити високо професионалан значи такође водити рачуна о томе у којој држави делују. Не могу да схватим неке медије у Србији који пљују по Србима и српском народу више него што се то ради у Риму, Бечу, Берлину или Вашингтону, а све то уз богате донације са свих страна, без икакве контроле. Друга ствар, кад сте већ поменули медије, морам одмах да кажем

Руководство Српске радикалне странке за Републику Српску са председником др Шешељем

да сам незадовољан стањем и информисања и медија у Републици Српској. Ту је реч о неподношљивом односу онога ко би требао о томе да више води рачуна, од домета до повезаности телевизијских и радијских студија. Медији су у условима мира оно што је војска у условима рата. И народ и држава, тј. онај ко представља државу морао би да се тако односи према њима – с обзиром на њихову улогу.

- У протеклом рату, ако му је крај, Срби се нису снашли ни медијски ни дипломатски. Већина тако тврди. А Хрвати су нашли моћне и велике савезнике. Да ли је тај српски фијаско, можда, основа српског неуспеха?

Што се тиче медија, у томе има много истине. О томе смо малочас нешто рекли. Уз то су потпуно разбијени и уништени НАТО бомбардовањем. Хрватска телевизија има неколико хиљада запослених, воде је фанатици новоустанке државе, а та телевизија има и неограничене финансијске ресурсе на Западу, пре свега у Немачкој. Они су трошили и троше буквално онолико колико им треба, а не у оквиру неких задатих пројекција, буџета, планираних прихода и сл. Али у свему је најважније и најтужније, и ту смо ми у Републици Српској били немоћни, што већ дужи период државна телевизија Србије делује раме уз раме, такорећи синхронизовано и координисано са хрватском телевизијом.

Што се тиче хрватских савезника ствари не стоје баш тако. Хрвати су се нашли са својим чамцем на огромном валу америчко-немачке империје који је кренуо ка истоку. Зато делује да је Туђман својим успесима превазишао Старчевића и Павелића. Цена тога већ сада је потпун губитак хрватске независности. Хрватски државници, укључујући и Франју Туђмана, не повлаче воду после употребе без претходне инструкције, углавном из Немачке. А када је повуку онда увек гласно отпевају "Данке Дојчланд". Следи у наредним месецима и годинама немачка испостава рачуна "независној" хрватској држави. Кад им дођу ти рачуни и када им газде утврде начин и рокове исплате тих рачуна, већина ће тражити чашу воде а неће имати кашичицу шећера да стави у ту воду. Хрватска ће као екстремно колонијално подручје брзо потонути у сиромаштво на нивоу сиромашних јужноамеричких и афричких земаља. Неколико процената богатих слугу Запада владаће огромном сиротињском већином која ће радити за бедне наднице или ће бити без посла. Све то је резултат "гисућњетног" трагања Хрвата за господарем изван своје границе. Они су ту превазишли чак и Словенце. Али, сами пали, сами се убили. Срби би направили кобну историјску грешку када би са њима обновили било какву државну или парадржавну заједницу.

- Прошле године из штампе је изашла Ваша књига под насловом "Радикализам западних Срба". Једно поглавље насловљено је: ми смо за друштво богатих Срба.

Да, мислим да је то остварљиво. Републике Српска има задовољавајуће пољопривредне потенцијале у свим областима и релативно задовољавајуће привредне и индустријске капацитете. Но мислим, да друштво богатих Срба не треба схватити само у смислу материјалног богатства, него и у смислу оживљавања једне богате духовне традиције која је снажан ослонац за појединачни и национални живот у годинама које су испред нас. Према томе не видим разлог да ми скривамо и стидимо се онога чему се стотинама година дивила Европа. У периоду бољшевичке диктатуре Србин је био поносан што не зна када је његова слава, а трчао је да комшији честита католички Божић и Бајрам. Заправо једна аналитичка под маском интернационализма једино је форсирано подметнута Србима као виша вредност у односу на оно што је традиционална култура и што је стил поштовања властитих националних обичаја и обележја.

Но, српски радикали су уверени да снажан ослонац на традицију јесте одскочна даска за модерно, цивилизовано друштво а не нешто што то друштво блокира. Има веома много вредности у српској традицији са којима ми можемо, с поносом и достојанством, да парирамо и таквим културама као што су енглеска, француска, немачка... Ево да наведем пример: замислите да су наши књижевници припадници немачке или француске нације, ми не бисмо имали једног, него макар десет нобеловаца. У тој области, да не помињем друге, имамо такво стваралаштво да му америчко није ни приближно. С том врстом резултата, тако схваћених, може се кренути у будућност, и ту се заиста ради о друштву богатих Срба.

- Често нам помињете да је Српска радикална странка странка континуитета. У једном од претходних питања било је говора око ваших примедба на неке аспекте организовања избора. Спремају ли се српски радикали за предстојеће изборе и да ли ће те задржати континуитет својих политичких ставова?

Српски радикали ће учествовати на изборима са пуним листама и на свим нивоима. Наш политички маркетинг парафираћемо веома брзо, али је извесно да немамо разлога да одустанемо од иједног главног политичког принципа који смо формирисали приликом оснивања странке, а они се односе на захтев да сви Срби живе у јединственој држави на главном делу српског етничког и историјског простора. Други принцип се односи на наш захтев да стварамо несо-

цијалистичко тј. капиталистичко друштво. Трећи принцип се односи на наш захтев да имамо парламентарну демократију вишестраначког типа, у којој би се народ слободно одређивао за политичку опцију коју сматра најцивилизованијом, најстручнијом. Радикали ће се понашати према резултатима избора под условом да они буду демократски и да нису фалсификовани.

- Програм је наравно питање континуитета. Са чиме још излазите на изборе поред основних принципа које сте навели?

Главна одлика нашег програма биће реализована. Нећемо обехватити никакво скијање и летовање као што раде неке леве странке у Републици Српској које мисле да су озбиљне. Циљеве ћемо поставити реално и стајаћемо иза онога што напишемо. Уверени смо да сви људи на овом простору могу имати кров над главом, пре свега, и да не морају бити гладни. А сада немају сви кров над главом и има гладних. Наш следећи задатак или циљ на коме ћемо радити када освојимо власт јесте да сви добију посао, да сви способни могу живети од свога рада. Затим је врло важно да они који су крварили у овоме рату, породице оних који су погинули и оних који су остали инвалиди морају бити првенствена брига државе. Не сме се поновити принцип "све ће то народ позлатити" и "све ће то Бог платити", који је најалост био присутан на српским просторима. Те жртве се не смеју заборавити, не смеју се чинити узалуднима да ми који смо остали живи не бисмо изгубили будућност.

- Ваш слоган је "МИ ДОЛАЗИМО". Какве резултате очекујете на изборима?

Извесно је да Српска радикална странка има велику популарност у Републици Српској, а та популарност из дана у дан расте.

Уколико избори не буду фалсификовани сигурно је да без Српске радикалне странке неће бити формирана ни једна стабилна власт и да ће се Српска радикална странка питати о свим главним питањима политичке конфигурације српског простора живљења.

- Коалиција – да или не?

Српски радикали у изборе иду потпуно самостално. О међустраничној сарадњи и коалицији могуће је разговарати тек после избора када се саберу резултати и буде видљиво која је то патриотска варијанта у којој српски радикали треба и могу да учествују.

- И на крају, имате ли да додате нешто што вас нисам питао а сматрате значајним?

Немам!

То је потпун одговор на ваше оригинално новинарско питање.

Разговор водио:
Миодраг Николић

ШАРЕНЕ ЛАЖЕ ИЗ БАБА ЈУЛИНЕ АМБАЛАЖЕ

Критички осврт на локалне програме Социјалистичке партије Србије на примеру пројекта "Земун 2000. – корак у нови век"

Од општине до општине, широм Србије, социјалисти су прокламовали и промовисали своје локалне програме за улазак у нови век. Ти програми су направљени по старим комунистичким идеолошким обрасцима и једноставно не почивају на иоле реалном процењивању друштвених могућности, нити садрже објашњење путева и начина остваривања сачињеног списка лепих жеља. Као становник општине Земун реших да проанализирам само један такав социјалистички локални програмски документ, управо онај који је обнародовала 9. фебруара 1996. године Трећа редовна конференција Социјалистичке партије Србије у Земуну.

Иако је ово више материјал погодан за анализу у "Ошишаном жежу" или неком сличном хумористичко-сатиричком часопису, историјска трагикомичност наше ситуације, стање у коме се као народ налазимо под социјалистичким режимом, налаже нам да се ипак озбиљно позабавимо оним чему ће се, сасвим сигурно, наши потомци једног дана грохотом смејати. Разуме се, свему томе приступам као активиста и поборник конкурентске политичке странке, али се својски трудим да бар за тренутак страначки идеолошки партикуларизам оставим по страни и да рационално, логички и непристрасно вршим анализу једног конкретне политичког текста по методологији која је уобичајена у друштвеним наукама.

Програм земунских социјалиста, којим нам окрутно прете да ће нас баш они увести у двадесет први век, почиње у основи суманутом тврдњом према којој је Социјалистичка партија

Србије руковођена основним програмским начелима, у најтежим условима и преломним историјским тренуцима за наш народ, успела да одбрани виталне националне и државне интересе и потврди у пракси свој програмски идентитет странке савремене левике.

Уз Српски покрет обнове, Социјалистичка партија Србије је сигурно странка која је направила највећи програмски салто мортале у историји српских политичких странака опште. Своју политику је у протекле две године буквално променила за 180 степени, посебно по националном питању, али и у економској сфери, одустајући од приватизације и либерализације, те у области основних политичких процеса заводећи прикривени облик диктатуре уз отворено кршење уставних норми и принципа, аутократију и бескрупулозно гушење слободе јавних медија. Прикривеност диктатуре је још садржана само у реторици и формалном постојању традиционалних демократских институција.

Како се може говорити о успешној одбрани националних и државних интереса у ситуацији у којој је више од милион и по Срба протерано из бивше хрватске и босанскохерцеговачке федералне јединице, а исто толико данас још живи под фактичком окупацијом према Србима непријатељски настројеног НАТО-пакта?. Слободан Милошевић и Социјалистичка партија Србије су западне Србе охрабрили да се дигну на устанак против усташке и фундаменталистичке власти, наоружали их и у борбама предводили, а онда их оставили на целиду кад је коначна победа била на

дохват руку. Милошевић је згазио Републику Српску Крајину, жртвовао једну трећину Републике Српске и створио услове за проблематизацију и интернационализацију косовско-метохијског, санџачког и војвођанског питања. Уз то је велике силе навикао да се сасвим слободно и по сопственим прохтевима мешају у наше унутрашње политичке односе, а да се власт прави да то и не примећује.

Левица по мери Стаљина или Мао Цедунга

Српски социјалисти немају ни појма како изгледа савремена левица у Европи и свету. Под Милошевићевом самовољом и тиранијом они обнављају тоталитаризам. Уз то, Социјалистичка партија практично више не постоји као политичка странка у правом смислу речи. Она је само трансмисија мале полуконспиративне групе на заверенички начин организованих криминалаца која се назива Југословенска удружена левица. Попут имеле или као бршљан, јуловци сисају преостале животне сокове социјалистима и претварају их у пуки маркетиншки сервис.

Управо одржани Трећи конгрес Социјалистичке партије Србије све је то у пуној мери јавности предочио. Конгрес као потпуно режирана јавна приредба. То није било ни у Титово, ни у Стаљиново, ни у Хитлерово време. И онда су чланови владајуће партије, конгресни делегати, могли да се јаве за реч и бар нешто кажу, макар следећи принцип – што глупљи говор, то бољи. На Милошевићевом конгресу једноставно није било могуће при-

јавити се за дискусију и изаћи на говорницу. Све је било под апсолутном контролом тајне полиције, а Слободан Милошевић ни међу своје партијске другове, кључне државне и страначке функционере, није смео да оде без гомиле телохранитеља око себе.

Црвена куга опет прети српском Земуну

Претендујући да буду партија свих Земунца, социјалисти одока обећавају да ће "Земун 2000. бити општина нових перспектива, али и очуваних традиција – економски јака, политички толерантна, урбанистички уредна и комунално опремљена, еколошки чиста, културно богата и стваралачки разноврсна, општина социјалне правде, хуманости и солидарности, укратко градска општина у којој грађани живе мирно, безбедно и задовољно." Хоће, ако што пре социјалисте оборимо са власти. У противном, нема нам спаса.

Сасвим су у праву социјалисти кад кажу да су "грађани свесни да се праве вредности једино могу остваривати у

условима правих демократских односа, нових идеја, комбинацијом младости и искуства". Па зато и немају поверења у Социјалистичку партију. Које им то нове идеје могу понудити Слободан Милошевић и Мира Марковић? Идеје са сметлишта историје, са пропалог марксистичког репертоара, са Лењинове људождерске трпезе, из титоистичких фабрика лажи, превара и безакоња.

Какве нам социјалисти демократске односе нуде показује одсуство правног поретка, владавина криминала и насиља, корупција која је захватила све органе државне власти и све поре друштва. Гажење законских норми од стране највиших државних функционера, отимање посланичких мандата опозиционим странкама, прогањање, хапшење и малтретирање народних посланика, гушење елементарних грађанских права и људских слобода, као и преузимање свих медија под стриктну контролу режима могу само идејни следбеници Енвера Ходзе и Николае Чаушескуа називати демократијом. Њихово политичко искуство никако се не може комбиновати

с младошћу јер младост на то добровољно не пристаје. Зато не треба много бринути. Наша омладина је довољно паметна и упућена у основна политичка питања да неће дозволити да је манипулишу социјалисти, као што то чине са неком другом категоријом становништва коју, иначе, до смрти изгладњавају.

Идеолошка манипулација уместо успешног привредног менаџмента

Погледајмо, ипак, како социјалисти формулишу своје основне програмске циљеве у дванаест тачака:

1. "Подизање нивоа комуналне опремљености општине Земун (водовод, канализација, топловод, гасовод, градска чистоћа, тако да Земун буде покривен мрежом комуналне инфраструктуре као и други делови уже територије Београда)." Али, ко је крив што Земун много заостаје за градским просеком у сфери комуналне проблематике? Наравно, криви су социјалисти. Па зар ћемо им вечито дозвољавати да нас уљуљкују празним обећањима да ће сопствене грешке једног дана исправити, само да им и овога пута на изборима укажемо поверење? Ко нас је једном безочно слагао, никада више не сме добити прилику да му поверујемо, а социјалисти су нас бескрајно и систематски обмањивали.

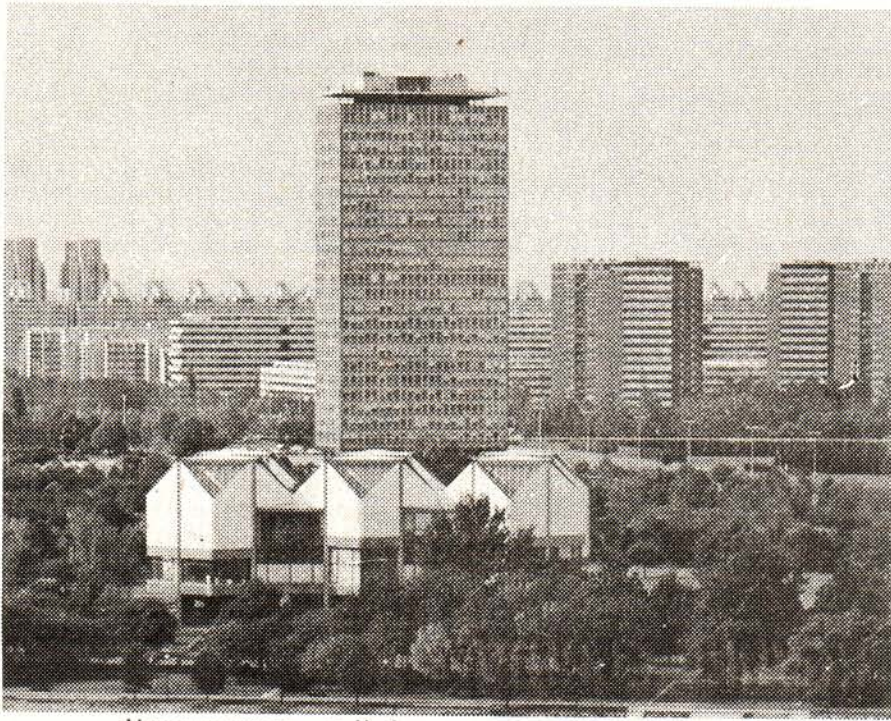
2. "Задржавање статуса највеће индустријске општине у Савезној Републици Југославији, и то променама производних програма, прилагођавајући се условима тржишта, унапређењем организације рада увођењем ИСО 9000, модернизацијом опреме и технологије, кадровским јачањем, великим извозом и сарадњом са светским тржиштем, рационалним коришћењем постојећих ресурса." Ни по важећим законима ни по основној политичкој дефиницији, ништа од овога не може бити надлежност локалне самоуправе. Очигледно је њихов програм паролашки, али и значајан по томе што нам одмах у старту социјалисти стављају до знања да неће одустати од намере да привреду не испуштају из смртоносног загрљаја администрације и политикантског волунтаризма, што нас је као народ и као грађане већ довело до просјачког штапа.

Ваљда производне програме свако предузеће треба да мења по свом нахођењу, и уз објективни ризик који то са собом подразумева, а не да му се држава меша и још омогући социјалистичким челницима наплату масне провизије. Све у свему, ако социјалисти остану на власти, ништа неће бити од приватизације по ваљаним правним начелима и тржишним принципима. Све ће бити приватизовано чистим крађама које нико неће санкционисати.

КРАТКЕ НОГЕ

ЗЕМУН ОПШТИНА
НОВИХ ПЕРСПЕКТИВА.
ПОДИЗАЊЕ НИВОА
КОМУНАЛНЕ
ОПРЕМЉЕНОСТИ:
ВОДОВОДА,
КАНАЛИЗАЦИЈЕ,
ГРАДСКЕ ЧИСТОЋЕ.
ИЗГРАДЊА 500
СТАНОВА ...

Паклени торањ – са ЈУ.1-ом и социјалистима у средњи век

Општина ће преко својих до краја бирократизованих чиновника да унапређује организацију рада, модернизује опрему и технологију. Баш на онај начин на који је то успешно и на општеном задовољство проведено у Северној Кореји. Кадровско јачање ће се и даље обављати тако што ће се по предузећима распоређивати расходовани социјалистички функционери попут Рибара или Унчанина. Не треба ни сумњати да ће се извоз вршити уходаним каналима и уз уобичајени министарски рекет. Социјалисти нам нуде много више истога, онога што смо већ добро упознали, због чега страдамо и патимо, а за будућност своје деце непрекидно стрепимо.

3. "Преструктурирање производње у пољопривреди, обезбеђење финализиције производње, интензивирање развоја сточарства, замену производње традиционалних пољопривредних култура, веће наводњавање, технолошко унапређење пољопривредне производње, производња воћа и поврћа, отварање нових рибњака, интеграција агрокомплекса итд." Благо сељацима! Не морају ни о чему да брину. Председник општине ће им одредити шта и колико да сеју, коју храну да производе, бројаће им краве и волове, оплођивати свиње и насађивати квочке. Наводњавање ће се вршити из најлон кеса. Рибњаке ћемо отварати у купатилима. Сељацима само преостaje да у прописану производњу уложе све што имају, што им можда још није отето, а онда су лишени потребе да сами располажу резултатима своје муке и зноја. Мирко Марјановић ће им опет пшеницу платити бедним ситуацијом, па је препродати у иностранству десетак пута скупље, а разлику у

цени стрпати у свој џеп, како је уосталом и навикао. Уместо доследне приватизације агрокомплекса и слободног извоза пољопривредних производа, најављује се његова интеграција, како би био под још израженијом контролом државних управљача, горих од друмских разбојника.

Обећања социјалиста само лудом могу бити разлог радовања

4. "Дефинисање и разраду свих урбанистичких услова за стамбену изградњу, изградњу индустријских зона и утврђивање локација за развој приватног предузетништва." Како су до сада у социјалистичкој варијанти изгледали то дефинисање и разрада? Ко у општини има добру везу и довољно пара, може да зида шта му је воља, по каквом год пројекту пожели. Ко није те среће, не сме зидати ни кров над главом. А ако је противник режима и тако се јавно декларише, најбоље му је да бежи у бели свет.

5. "Комплексно решавање саобраћаја на територији (путна мрежа, јавни градски саобраћај, метро, градски воз), реконструисање мреже локалних путева и израда саобраћајне студије за оптимално решавање питања саобраћаја, те унапређење ППТ саобраћаја". Досадашње искуство нас учи да се сви ови проблеми могу разрешити само ако се претходно отарасимо социјалистичке власти. Социјалисти су по тим питањима већ одavno показали све што знају и умеју. Време је да неко други покаже да ли би био бољи и успешнији. На страну што су све ово ствари из надлежности градске власти, па општинска може само иницирати њихово решавање или

проблематизовати, али нема моћи и да их апсолвира.

6. "Даље развијање науке, школовања, културе и спорта и ревитализација споменика културе." Као да су нам ове области друштвене наградње развијене. Па у томе већ двадесет година заостајемо за Европом и нема нам перспективе док са власти не отерамо оне који су криви за заостајање.

7. "Инвестирање у стамбену изградњу, малу привреду, нове индустријске капацитете, чиме ће се надокнадити застој у развоју." Ординарне глупости! Ко ће ту инвестирати? Држава? Локална власт? Треба да инвестира онај ко има новац и који је заинтересован да га оплоди баш на тај начин, а власт мора да се држи само регулативне функције ако не жели да већ у старту све поквари. Државне инвестиције су нас и довеле до тога да нам деца данас гладују.

8. "Развој услужних делатности, банкарства, трговине и туризма." Чуј, развој банкарства! Ко ће то да развија? Како? Можда се Унчанин и Рибар спремају на инаугурисање неког пројекта попут "Југоскандика" или "ДФИмент" банке? Шта значи то "развој услужних делатности"? Само пука констатација! Како ће то општинска власт развијати трговину и туризам? Ни речи о томе, осим набрајања лепих жеља да се изграде поједини привлачни објекти. Али, није суштина у зидању него у финансирању. А баш би било интересантно да су социјалисти у бар неколико реченица описали како тај развој замишљају и којом би га финансијском конструкцијом подупрли.

Апсолутна контрола медија и на локалном нивоу

9. "Развој свих локалних информативних медија." И по овом питању заговара се потпуно статистички концепт кроз инсистирање на "стварању јединственог система информисања" и крајње глупу констатацију да јединствен систем информисања обезбеђује "благовремено, објективно, истинито и аутентично информисање грађана." У складу с тим се каже да ће "систем информисања на локалном нивоу уобличи се следећи медији: "Земунске новине" са знатно побољшаним квалитетом информација, чешћом периодиком излагања и повећаним тиражом, "Радио Земун" који ће почети са радом пре III конгреса, локална ТВ станица на чијем ће се формирању интензивно радити у наредном периоду, информисање радника кроз фабричке новине."

Све, дакле, под стриктном режимском контролом, уместо да се иде на потпуну приватизацију. "Земунске новине" се финансирају из општинског буџета, што представља пуко разбацавање парама пореских обвезника јер те новине нико жив не купује, а по-

већање њиховог тиража може бити административна мера која уопште не значи повећање читаности. Ту и нема шта да се чита, као, уосталом, ни у Човићевим "Београдским новинама".

Добро би било да се "Радио Земун" и угасио одмах после Трећег конгреса Социјалистичке партије Србије! И локална телевизијска станица на терет буџета, уместо да се на јавном конкурс продају на одређено време локалне фреквенције. Све наопако, па још и инсистирање на фабричким новинама. Кажу, ради информисања радника. Нека о томе процењује власник фабрике, да ли уопште има потребе да информише раднике. Можда му је упутније да им штампа летке. Или можда синдикат има разлога да о нечему обавештава раднике, али то мора финансирати из властитих прихода, пре свега од синдикалне чланарине. Кад се тако раскалашно социјалисти разбацују државним новцем за штампање новина које нико не чита и које се низашта не могу употребити осим за замотавање бурека, како им само није жао дрвећа које се упропаштава за производњу папира који се тако нерационално користи за публикације које је једноставно немогуће продати на киоску или преко колпортера?

Социјалисти заправо нуде програм повратка у деветнаести век

10. "Еколошку заштиту на нивоу европских стандарда." То је могуће постићи само кад бисмо били у стању социјалисте одбацити на неку далеку, далеку депонију смећа. Ко је сметао социјалистима да и до сада ефикасно заштите ваздух, воду и земљу, да предузму "све мере у складу са европским стандардима, како би се отклонила опасност од индустријског загађења, а посебно од еколошког загађења које ствара моћна хемијска индустрија"? Ко им је онемогућавао да раније и благовремено забране "складиштење и депонување на територији општине Земун било каквих опасних хемијских материја, радиоактивних и других отпадака опасних по живот и здравље људи"? Обећавају да ће затворити депонију у Батајници, али одмах најављују да ће отворити нову, па кажу да ће "изградњу депоније на левој обали Саве условити високим стандардима животне средине и временским ограничењима." Рецимо, депонија за наредних десет година, па ко доживи и њено неко будуће затварање.

11. "Квалитетније и ефикасније решавање проблема у месним заједницама и општини, уз уважавање специфичности и значаја градске општине и месне заједнице, сразмерно њиховом доприносу у обезбеђивању средстава за општу заједничку потрошњу. У складу са тим треба променити

градске и републичке акте." Као да је ове садашње прописе неко други доносио. Ухвати нас већ вртоглавица од сталних законских промена којима прибегава власт незналица и хошштаплера. Нема сврхе да се усвајају нови нормативи док се власт не промени, док не дођу нови људи са другачијом идеологијом и квалитетнијим партијским програмима, а што је најважније, који неће бити компромитовани учешћем у досадашњим марифетлуцима државних органа на свим нивоима.

12. "Енергичнију борбу против криминала безакоња, мита, корупције, протекције и сл." Као да је та борба до сада уопште вођена, или да је могућа, да може пружити неке озбиљније резултате а да се претходно не похапсе сви функционери Социјалистичке партије Србије, Југословенске удружене левице и Нове демократије, без обзира на ком нивоу власти су се утаборили.

Урбанизам по нокаут систему

Кад је реч о појединачним тачкама програма, онда је вероватно најкарактеристичнији старомодни комунистички приступ питањима урбанизма и стамбене изградње. Ни речи о потреби неодољне приватизације градског грађевинског земљишта, а приватна иницијатива у области стамбене изградње је другоразредног значаја у социјалистичким визијама Потемкинових села. Планира се изградња четири хиљаде станова годишње, али ко ће то да зида, како, с којим парама, о томе ни речи. А ко је крив што до сада само 75% становника Земуна има водоводни прикључак, 50% канализациони, а смеће се организовано одвози са само 50% територије општине? Најлакше је у програму лепих жеља написати да ће се захтевати "од надлежних органа и служби Града и Републике... да се испита могућност изградње моста преко Дунава који би повезао северозападни део Београда са Банатом и Панчевом и растеретио језгро Београда саобраћајем."

Има ли још нешто да се разматра? Разматрање као саставни део програма! Честитам. Социјалисти нису имали времена ни да промисле о најелементарнијим стварима. На папир, па ће после да разматрају. Наивни и лако мислени грађани прво гласајте за социјалисте, па после шта вам Бог да. И даље се у овом програмском документу каже: "Изградите се путничко пристаниште код Капетаније и три туристичке марине, испитаћемо саобраћајном студијом могућност мање теретне луке на потезу Батајница – Земун која би опслуживала земунску привреду." Што то нису испитали пре писања овог програма? И што баш три марине? Што не четири? Можда би

могао и космодром да се изгради! Само ко ће то да плати и чијим парама?

У Батајници планирају градњу петсто станова. И тачка. Ко ће то да гради? Што баш петсто? Зашто није 496 или 534? Идемо даље, па наилазимо на "испитивање могућности за израду пројекта за изградњу тржног центра". Значи држава да изради пројекат, уместо да распише лиценцију и прода концесију ономе ко најбоље услове понуди. И шта све још не обећавају Батајници, Земун Пољу, Сурчину, Добановцима, Угриновцима, Петровчићу, Бечмену, Јакову, Бolečима и Прогару: реконструкцију путева, основних школа, проширење здравствених станица, адаптирање домова културе, изградњу физкултурних сала, враћање станица милиције, увођење телефона, копање цевастих бунара, уређивање спортских терена итд.

Извори финансирања се не помињу једноставно зато што и не постоје. Али, када је 12. фебруара 1996. године Скупштина Месне заједнице Батајница покренула иницијативу за расписивање месног самодоприноса у Батајници са предлогом одлуке о начину и облику личног изјашњавања грађана, садашња општинска власт чини све што је у њеној моћи да то минира, иако су сви планирани објекти, чију би изградњу грађани добровољно финансирали, предвиђени детаљним урбанистичким плановима. Реч је о изградњи канализације и водовода, средњошколске установе, нове предшколске установе, проширењу гробља, изградњи пословно-рекреативног центра, комуналних објеката, побољшању услова саобраћаја, финансирању активности спортских организација и инвестиционо одржавање спортских објеката, учешће у довршењу изградње цркве, установљењу пољско-чуварске службе, изградњи једне нове пијаце, две мини-пијаце и сале за венчање. Проблем је што у Батајници социјалисти нису владајућа партија, па се свака изворна иницијатива грађана у корену сузбија од стране оних који се по основним постулатима своје левичарске идеологије сматрају богомданим устрећтељима.

Привреда као експериментални полигон идиотског волунтаризма

У одељку "Привреда" социјалистички програмери пишу: "Успостављање мира, скидање санкција и повратак Југославије у светску заједницу представља најзначајнију претпоставку за стабилне услове привређивања, повећања производње и покретање развојних процеса у земљи." Управо као да су рат и санкције проузроковали економску кризу. Криза је продукт комунистичког система и траје већ деценијама. Изазвала је право привредно труљење, а санкције су

јој дале само спољну глазуру. Нема стабилних услова привређивања без промене власти, потпуне приватизације и слободне конкуренције. Ако социјалисти буду покретали производне процесе и управљали привређивањем, онда ће то поспешити даљи просперитет пријатељског и несврстаног Кипра, а нама нема спаса.

Даље се каже: "Макро-економске претпоставке тржишног амбијента као и својинска трансформација биће детаљније разрађени на конгресу партије у марту и наћи ће своје место у документима који ће бити разматрани." Пошто социјалистички конгрес апсолутно ништа није разрађивао нити разматрао, пошто није било никакве расправе ни дискусије, изградња тржишног амбијента и својинска трансформација су остављени слободној вољи мафијаша који су их и до сада подешавали сходно сопственим личним и групним интересима.

Привредна проблематика се третира на исти онај начин на који су то комунистички идеолози чинили почетком осамдесетих година такозваним Дугорочним програмом економске стабилизације. И овде се фразеологија разлива као широка река, меље као празан млин, лапрда да "даљи развој треба базирати на увођењу нових високих технологија, инжењеринга, ширењу леза производа у постојећим капацитетима, али и остваривање профита на робном знаку, продаји лиценци, услуга, формирању заједничких фирми са ино-партнерима,

како у земљи тако и у иностранству, тј. коришћењу кадровских предности и реномеа наше привреде."

Значи, социјалисти ће заправо прописивати шта је реални интерес појединих привредника, а не тржиште и могућности стварања профита, а кадровске предности и реноме наше привреде сигурно најбоље оличавају Рибар и Унчанин, па можемо иностранству понудити да купи лиценцу на Рибара и Унчанина, на Радомана Божовића, Николу Шаиновића или Мирка Марјановића. Такви примерци се сигурно нигде на свету не могу пронаћи. Просто су уникатни. Тако нешто мајка више никада не може родити. Та галерија криминалних ликова и сумњивих типова је све што нам је преостало након полувековног системског комунистичког разарања српске економије.

Кад се већ у свету тако добро разумеју и славобитно обећавају срећну будућност, што нам социјалисти бар на тренутак не демонстрирају своје способности, па да макар једног месеца радницима обезбеде пристојне плате. Овако остаје само да им верујемо на реч да ће управо Социјалистичка партија, уз подстицање интеграционих процеса, за област хемијске и фармацеутске индустрије перспективе отворати ширењем тржишта на Истоку, "продајом технологије на том тржишту, као и инжењерингом послова са повратком на западно тржиште", да ће се у том правцу усмерити производња пољопривредних машина и метал-

ског комплекса уопште, али и да металски комплекс "види перспективу у оживљавању домаће ауто индустрије".

За електроиндустрију се каже да је њена шанса у "ефикаснијим прилагођавањима тржишту, освајању нових технологија и производа за домаће потребе, с обзиром на велике увозе и ангажовање стране робе." Залажући се за побољшање квалитета текстилних производа, савремени дизајн и праћење светских модних трендова, социјалисти кажу да ће текстилна индустрија "своје перспективе заједнички са сталним партнерима, дорадним пословима за западно тржиште, а посебно на извозним пословима за источно тржиште." Даље је потребно побољшање квалитета сокова, вина и пића, а у "области грађевинарства и грађевинарске индустрије очекују се велики послови у стамбеној изградњи, путне мреже и инвестициони циклус као и у извозним пословима." И као врхунац свега констатација: "Производња сточне хране такође може у наредне четири године бити значајна индустријска грана у Земуну." Дакле, само лапидарна обећања и прокламације. Никаквог програмског садржаја у томе нема. Да смо срећнији народ и озбиљнију државу да имамо, власт се уопште не би мешала у ово што социјалисти представљају као свој економски програм на локалном нивоу.

Као круна свега долази закључак: "Оно што је извесно да постојећи капацитети у земуноској индустрији има-

БЕОГРАД 2000. КОРАК У НОВИ ВЕК

НИСАМ,
БРЕ, ЈА
ТОПИЉ ПА ДА
ПРЕСКОЧИМ
1996.
1997.
1998. И
1999.
ГОДИНУ !!!

96
96

ју шта да раде, шта да продају и где да продају. То неће бити лако и неће зависити само од њих, али у првом реду, они носе одговорност за остварења својих циљева." Па што се онда ви социјалисти уопште у то мешате? Зашто им ви прописујете шта ће и како ће радити? Зашто не омогућите да се та индустрија приватизује па да онда власници сами брину о судбини и унапређењу властите својине?

Приватни сектор социјалисти упорно третирају као маргинални

Да ли неко може разумети шта значе следеће две реченице: "Земун није довољно користио одличне претпоставке за развој малих средњих индустријских капацитета и то у наредне четири године морамо променити. Тај задатак пре свега треба да реализују органи Скупштине општине Земун у сарадњи са органима Града у циљу смањивања административних и других сметњи оваквом развоју."

Одмах следи ново изненађење: "У области саобраћаја Земун мора много више да користи чињеницу да је на обали Дунава, да се на његовој територији рачвају два најзначајнија аутопута у Југославији, а и у Европи, да је на његовој територији наш највећи, а у будућности и један од најзначајнијих аеродрома у Европи." Колико то доприноси развоју Земуна више од речимо, претпостављене солуције да је београдски аеродром у Новој Пазови или на територији општине Нови Београд, није јасно, али шта кошта социјалистичке програме да и тако нешто напишу. Можда су имали задат број страна текста, па су се довијали на разне начине да задатак формално одраде.

И питању трговине се приступа стриктно плански – једну метлу тамо, једну четку овамо. "Трговина Земуна не одговара капацитетима земунске привреде. На територији градске општине Земун нема ни једне значајне спољнотрговинске фирме, а и малопродајна мрежа није сасвим задовољавајућа, имајући у виду бројност, дисперзију и насељеност Земуна и сеоског подручја. Свакако да је развој малопродајне мреже у приватном власништву битно поправио ову оцену, али ми морамо подржавати и процес специјализације у снабдевању на пример сточном храном, ђубривима и заштитним средствима, имајући опет у виду број и структуру индивидуалних пољопривредних произвођача". Паметни људи би већ одавно распродали на јавној лицитацији сав пословни простор у државној својини, па би само тржиште, закони понуде и потражње, регулисали број продавница, агенција и других трговачких објеката.

Уместо слободне конкуренције и тржишта радне снаге, и у карловској

политици се предвиђа чисто администрирање. "СПС у Земуну се залаже да се најспособнији, најкреативнији кадрови у земунској привреди адекватно стимулишу на разне начине, да се стално врхунски стручно оспособљавају и да се формира фонд за школовање младих талената како би остали у земунској привреди." Уверен сам да се за најбољи начин стимулисања сматра пријем у Социјалистичку партију. Може ли се лепша награда и замислити. Таленти треба да иду тамо где су им услови живота и рада најповољнији, а не да се везују административним мерама. Уосталом, шта би са оним Титовим фондом за стипендирање ђака, студената и младих радника? Можда бисмо сада могли да формирамо Слобин или Мирин фонд. Само кад би Милошевић пристао да се у њега слије бар делић новца који је изнео на Кипар посредством своје пословне примадоне Борке Вучић.

Приватно предузетништво социјалисти и даље третирају као нужно зло или привезак друштвеног сектора, а обавезно га смештају у области такозване мале привреде и инсистирају да све буде под њиховом стриктном контролом. "СПС Земуна подржава развој приватног предузетништва на територији читаве општине, јер територија Земуна има изразите компаративне предности управо за развој малих и средњих предузећа." Из тога следи да ће се приватни сектор ограничити на мала и средња предузећа, уместо да се иде на приватизацију скоро свих предузећа без обзира на величину, а ту је и брзина веома важна, јер управо велика предузећа послују с највећим губицима.

Уместо да подстичу слободну конкуренцију, социјалисти се заклињу да ће сузбијати нелојалну конкуренцију, а мисле, пре свега, на неспособност друштвеног сектора да се по продук-

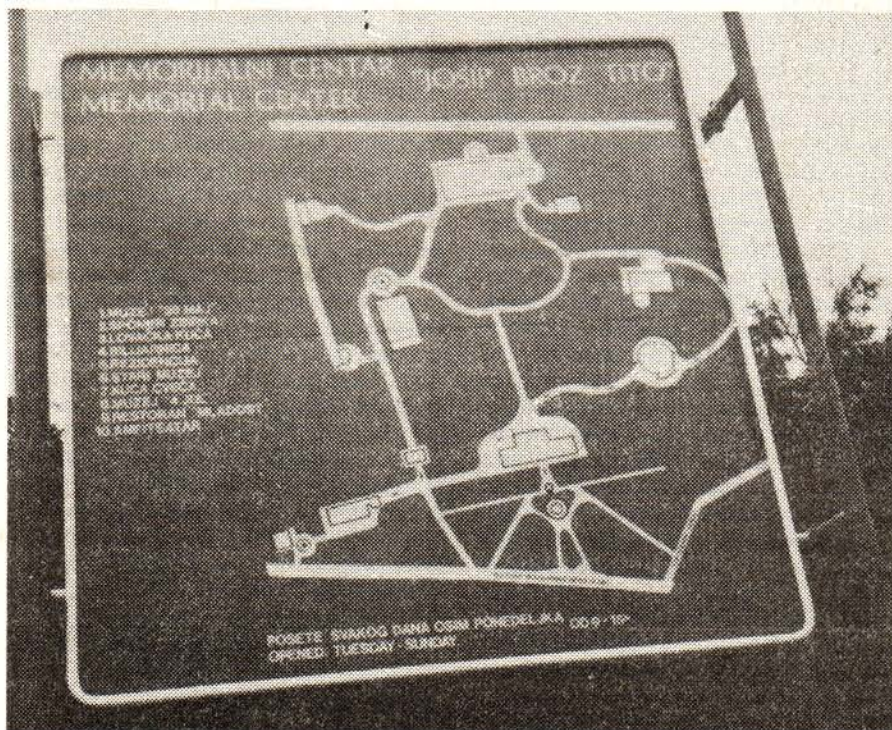
тивности, ефикасности и рационалности такмичи са приватним. Ту ће држава ригорозно интервенисати и читавим системом рестриктивних норми стварати правни основ за гушење свега оног што измиче административној контроли, показујући изразиту виталност и самосвојност. Оно што је по природи витално и самосвојно, што је научило да плива и сналази се у најкомпликованијим условима, једноставно је довољно вешто да измиче контроли бирократизоване власти. Уз то, "СПС у Земуну ће настојати да инспекцијске службе морају максимално водити рачуна и сузбити нелојалну конкуренцију која се појављује кроз бесправан рад који штети и друштву и регистрованим самосталним привредницима". То значи да ће се велика армија гладних радника, отпуштених као технолошки вишак, никад и незапошљаваних или упућених на принудне одморе, отерати са улице где ситном трговином својој деци парче хлеба обезбеђују. За разлику од социјалистичке, паметној и способној власти је јасно да се бесправан рад може сузбити само ако не постоји незапошленост.

Докле ће социјалисти да ору друмове и сеју олују?

Приватна својина над земљом се такође гуши. Огромне површине ораница су већ одавно сељацима отете процесом национализације, а сада се у овом изразито идеологизованом програмском документу каже да "надлежни органи морају одлучније онемогућити узурпацију пољопривредног земљишта и његово непланско претварање у грађевинско земљиште." Прво се запитајмо како власник може уопште своје земљиште узурпирати? Ако је општи друштвени интерес да се

Европолис градоначелника Човића

Са "кућом цвећа" у XXI век

најплодније оранице и у градским атарима чувају за пољопривредне намене, рационално би било да се дестимулише зидање на зиратној земљи већим комуналним наметима. Ако неко има земљу у својини, онда мора бити његово искључиво право да одлучи како ће профит на њој остваривати, да ли пољопривредном производњом, зидањем стамбених или радних грађевина, или пак, покривањем соларним хелијама за претварање сунчеве у електричну енергију. Ту држава не сме да се много меша.

Кажу социјалисти: "Потребно је објединити капацитете земушке пољопривреде а у циљу што веће, квалитетније производње и лакшег инвестирања." Дакле, поново у задруге, опет чулање бркова сељацима. Чему обједињавање? Оно ствара монополе и гуши конкуренцију. Ако је концепција рада и капитала у неким областима сасвим природна, онда не сме и држава са своје стране да је подстиче, стимулише или просто форсира, а камоли да је намеће тамо где је власници земље или фирми избегавају.

У области здравства, опет, ни речи о приватном сектору који је једини у стању ефикасно унапредити здравствену заштиту становништва и конкурисати државним мастодонтима. А ослобађањем и подстицањем приватне иницијативе смањују се буџетске обавезе државе, што би морало да руководи сваку озбиљну владајућу странку. С друге стране, социјална и дечја заштита само се помињу, како се не би, не дај Боже, помислило да не постоје, али без икакве конкретизације, што сведочи да социјалисти немају

обзирних намера да у тој области било шта мењају.

У образовној сфери инсистира се на једноставном образовном систему, што је као концепт цивилизовани свет одавно напустио. У суштини, власт се и не упушта у меритум ствари. Социјалистички општински функционери ће у постојеће школе послати понеког лимара, столара, електричара и водоинсталатера да реше горући проблем, а и увођење компјутера у основне и средње школе се планира, али се не каже чиме ће се то финансирати. "Путем адаптације и реновирања школских објеката што значи да ће се вршити санација кровова у школама, санација свих институција у школама као и санација и промене дотрајале инсталације, побољшаће се опште стање школских објеката. Увођењем савремених наставних средстава – компјутера школска деца Земуна припремаће се за свој животни пут." Камо среће да су писци овог социјалистичког програмског текста у младости мало чешће ишли у школу. Не би остали тако неписмени, нити би склапали овако накарадне реченице попут претходних.

И у области културе и физичке културе инсистира се само на улози државе у активностима позоришта и библиотека, галерија, конзервирању фасада, санирању влаге у зградама у којима су смештене културне установе, њихова адаптација и ревитализација, као и на афирмацији аматеризма и културно-уметничких друштава, односно изградњи спортских објеката с посебном напоменом да "физичку културу треба подвести под већи утицај и контролу друштва у целини." Како то уопште друштво може нешто да контролише?

Кад социјалисти кажу "друштво" мисле на "власт", а кад кажу "власт" мисле на себе. Зато нема ни речи о приватној иницијативи у културним и спортским делатностима.

И након што су људи већ били склони да забораве Стипу Шувара и школе "шуварице", социјалисти се враћају на тај промашени концепт, па проблем незапослености, уместо као резултат сопствене економске неспособности, третирају као резултат неадекватног образовног система. "Да би се зауставио даљи пораст броја незапослених, потребно је најпре извршити усклађивање школског система са потребама привреде, а потом дати пуну афирмацију Програму Републичког завода за тржиште рада и мерама које завод предузима за спречавање незапослености, као и повећати финансијско учешће за програме који ће претежно запошљавати младе." Управо на овај начин комунисти и социјалисти већ пуних тридесет година покушавају решити проблем незапослености, али га само даље продубљују.

Повлађивање млађој генерацији је најпросто смешно и врхунац достиже следећом констатацијом: "Млади социјалисти Земуна сматрају да посебну пажњу у решавању проблема незапослености представља запошљавање младих који први пут траже посао, с обзиром на све чешће случајеве у пракси, у којима на плодавици траже радно искуство." А што бар нису покушали мало поближе експлицирати како мисле да проводе ту "посебну пажњу"?

Како је тек цинично поигравање социјалиста са избеглицама? "СПС чији су основни принципи хуманост и збрињавање људи, решавање њихових материјалних и социјалних проблема ће и убудуће, као и до сада, пружити избеглицама материјалну и другу помоћ уколико се одлуче да остану на нашем подручју." Баш су социјалистичке власти у Земуна и до сада пружале неку озбиљнију материјалну помоћ! Ако су толико социјалисти хумани и патриотски расположени, зашто онда одбијају да избеглице упишу у књиге држављана Републике Србије и зашто им не додељују општинске плацеове за индивидуалну стамбену изградњу? Овако им практично трагична судбина Срба које је Милошевић издао и оставио на педилу служи само у пропагандне сврхе. А подсетимо се колико су на очиглед свих нас органи социјалистичке власти украли хуманитарне помоћи, коју су добротворне организације сакупили или је из иностранства пристигла на име заштите избеглица. Колико се сваки дан на туђи трошак преждерава, комесар за избеглице Владе Србије Буба Морина још мало па ни у камиону – шлепер неће моћи комотно да стане.

Др Војислав Шешел

Оловка ишше срцем

МИРА, ЛАЖИ И ВИДЕО ТРАКЕ

Специјалан третман за Марију и Марка
Неписмена деца мајке академика

Да ли се кроз прозор виле на Дедињу осим поледице види
и неки контејнер
Порука конгреса: Мрзи све ван сале "Сава центра"

Земаљска кугла се тресе од изборне грознице. Очи јавности уперене су у многобројне кандидате, али и у њихове супруге. Будуће прве даме се труде да постану најпоштованије и најомиљеније жене државе, или, њихове "јаче" половине могу да се опросте од каријере политичара.

Дивим се оним женама које су душе државе, које су увек уз мужа, уз своје сународнике. Не мењају навике из свог "прошлог" живота. По правилу оснивају хуманитарне организације, помажу деци и хендикепиранима. Популарније су од глумица, спортиста, политичара... На њих не утиче то што су одједном постале "госпође министарке". Остају увек исте.

Србија је ускраћена за своју "добру вилу". Мирјана Марковић је пре нешто друго. Ако има земље на свету којој је данас потребна (хуманитарна) помоћ, то је Србија. Али, прва другарица Србије није заинтересована, да се барем између два службена пута, осврне "погледа дом свој".

Сазнала би како живе у овој земљи просветни радници, који штрајкују због плата испод сваког људског нивоа, од 280,00 дин. Неће да зна јер јој то за неподношљиву лакоћу њеног живота није битно. Неважно је како живе људи који уче тамо неку туђу децу. Зато што њену децу још од основне школе нико, даље, није ничему научио. Чак и вечерње школе Марија и Марко завршавали су код куће. За њих је пре специјалан третман. Због те чињенице, својом незаинтересованошћу Мирјана Марковић свети се свим просветним радницима. Јер ни су имали времена за Маркову поледи-

цу и Маријину љубав према пиштољима.

Мирјана Марковић неће да зна ни то да је у Србији ове зиме владала епидемија грипа. Да кутија антибиотика кошта 70 дин. Сируп? Витамини, чајеви, воће???

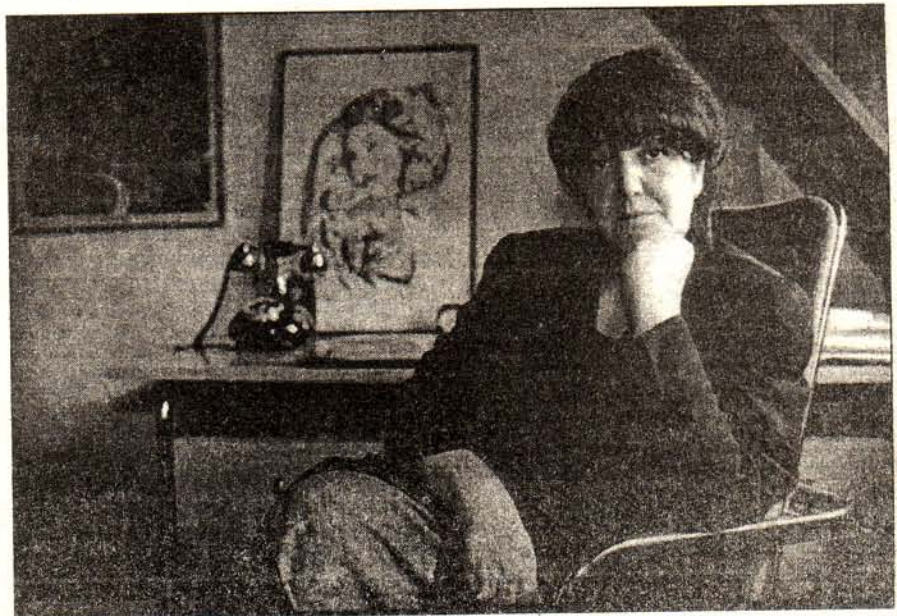
Она, као супруга председника партије која ће учествовати на следећим изборима у Србији, а тренутно је председник те исте државе, требало би да зна, док обилази у болници свог сина да постоје и родитељи који не могу да купе лек свом детету. Могла је зато она сваком детету у истој болници, под јастук, да стави лек, уместо књиге, њеном Марку. Јер Марко не воли да чита и књига поклоњена њему, чисто је бацање пара.

Други родитељи, боловаће стојећи, да би свом, такође, милом бићу платили преглед од 30,00 дин. у, на пример, Дечијој болници у Новом Саду. Није то чудно, ако се зна да је директор те болнице, изабран за најмлађег 1995. године, а то је исти онај човек, лекар, који ми је у јесен те године претио убиством преко тајне СПС полиције, ако наставим да се дружим са Шешељем. И он је положио Хипократову заклетву. Доктор Ђорђе Мачванин.

Неће она да зна, да су у ноћи у којој је њен Марко добио трку са поледицом (Марко: Поледица = двоје повређених) у мом граду умрли двоје стараца од хладноће, у земљи социјалног благостања. Ја сам те исте ноћи, док су њена обесна деца јурцала по друмовима и пуцала по кафићима, мислила на мајке са бебама у наручјима које просе, из дана у дан, у центру мога града. И на избеглице које Буба Морина истерује из избегличких прихватних центара широм Војводине, на улице. И мислила сам на сву децу Србије коју њен муж седи лево – лево по српским земљама. За разлику од њених размишљања, ја мислим на мајке које у немаштини чине "Софијин избор".

Мислим, ових дана предизборних активности, на оне жене којих је све више у Србији које због немања новца пишу писма, "нерођеном детету". На жалост не говорим о оним родитељима који "могу" да рађају децу, али не могу да их "подижу". Говорим о паровима који желе децу али немају магичних 2.000 ДЕМ да им медицина помогне у ономе у чему их је природа ускратила.

Влада републике Србије, састављена од Њених и Његових, сврстала је помоћ у репродукцији деце у категорију пластичне хирургије. У лепшавање носа фолк дивама 2000 ДЕМ, рођење детета 2.000 ДЕМ. Само за оне

Ретка прилика – баба Јула у пози мисиона

ХУМАНА БАБА

огрезле у парама, зарађеним на само њој и њему знан начин.

Да ли супруга председника Србије некад размишља о оним женама које рађају, шта њих чека? У оним истим породилиштима у којима социјалисти граде апартмане само за привилеговане породиље које се порађају искључиво у јулу?

Знам зато ја, да у породилиштима широм Србије харају епидемије разних болести. Бебе оболевају, породиље умиру. Да ли се Она као жена, која има ћерку, заинтересовала шта се дешава у болницама, уместо што свакодневно прави спискове личне освете људима који су се кроз њен живот замерици "првој другарици Србије".

Стварност Србије су и гвоздени кревети, стара постељина, испране спаваћнице које породиље носе као по казни. Сиромашно тамо где не сме да буде. То што је чисто није довољно, али чујем да негде по Србији није тако. Зидови ољуштени, подови испуцали. Мирјана Марковић би могла да помогне, али неће. Уместо кинеске четврти, да пожели да помогне барем једној болници, лекарима и сестрама да врате достојанство медицинске професије, а бебама и мајкама осмехе. Новац од тиража својих књига да усмери где је најпотребније. Да замени један свој дан и ноћ за лекове, ултразвук, рентгене, вакуум гас, за вештачку оплодњу која није хир него потреба. Да каже амбасадорима ЈУЛ-а по свету расасутим од новца српских порезника, да прикупљају лекове уместо академских титула за њу.

Да могу, ја бих помогла. Али, моје могућности су скромне. Нисам у тој позицији у којој је Она. Мој муж је сликар (о положају уметника други пут), а њен председник Србије. Барем да је једној болници са пута из Кине донела нешто хируршког концца око прста, уместо испразних прича.

Можда ја ово друштво не разумем, за разлику од Ње. Нисам социолог, али живим пуним плућима, од крви сам и меса. За разлику од Ње. Не знам да ли се кроз њен надалеко чувен прозор види, поред снега, поледице и сл. и понеки контејнер. Кроз мој се види. И моја прича не односи се само на оне што копају по дубини контејнера. Односи се и на оне који су сиромашни без књига, позоришта, слика. Јер Она и Он су растегли границе сиромаштва. Па тако многи кажу "имам бар да једем". А, заборавља се да су контејнери доста дубоки. Сваком према потребама. Горе књиге, други слој одећа, старе новине, лекови са прекораченим роком трајања, на дну бајати хлеб. И тако ради према могућностима, и узми према потребама. Наша је колективна грешка што смо скромни и што заједно не узмемо оно што нам је потребно: одузету штетњу, пензије, лекове, здравље, живот у своје руке. У већини смо, зар не? А за Њу важи изрека "Шта зна дете шта је Србија". Е, па сазнаће.

Србија је и Конгрес СПС, у пролазу. Ништа ново, стара иконографија, много лажних обећања, спискови лепих жеља, Вођа. Потрошено је много наших пара за њихово унутарстраначко сабирање и одузимање. Сви говорници су се сложили у једном: Мрзи ближњег опозиционара свога.

Прецизна режија Конгреса није могла да прикрије нетрпељивост и мржњу сале према онима ван сале. Филм који смо гледали читаво суботње вече на мом екрану био је црно – бели. Режијер се трудио да све делује сугестивно, али није се могла прикрити жеља да други ред прикрије прави значај оних који су седели у првом. "Млади" социјалисти, јунаци представе, гледали су у први ред фасцинирани близином Вође и исфрустрирани чињеницом да ће још причекати скок у ложу. Камера када неког не воли јасно покаже осећања оцртана на лицу. Неки су патили што им није испуњено ишчекивање у партији из које нема добровољног изласка, а чистом ваздуху ван "Сава центра" не припадају.

Главни глумац спектакла деловао је уморно. И поред труда организатора спектакла да кажу свашта, испало је ништа. Да је режисер дебитант, добио би од мене као критичара, можда двојку. Овако са позамашним искуством од 1945. године на овамо, на десно грешке се не праштају. А грешке конгреса испоставиће се на следећим изборима.

Открићу само једну. Нико нормалан у Србији, млађи од 40 година, не може се идентификовати на уласку у 21. век са корумпираним, декадентним, до грла упетљаним у афере социјалистима. И из првог и из другог реда. Стари или млади, сасвим је свеједно.

Руке су им прљаве до лактова. Време је, да Србија добро опере руке.

Маја Гојковић

НА КАПИЈИ НОВОГ МИЛЕНИЈУМА

Социјалисти су најзаслужнији за долазак XXI века

Судећи по изјавама челника СПС-а, изгледа да се налазимо пред још једним великим достигнућем социјалиста и тековином борбе наших народа и народности против фашизма:

Налазимо се пред 21. веком!

Пошто смо Карађорђа убедљиво надмашили по броју трактора, Милоша по броју телевизора у Србији, претпрошлу трулу Југославију у прои-зводњи киловат-часова, сада ћемо све те поражене снаге послати још дубље у историју и од њих се гордо дистанцирати за још један читав век!

Са социјалистима одлазимо у нови век!

Наравно, не сви. У нови век и миленијум, све је извесније, ући ће само они који то заслужују. Кроз врата новог века први ће проћи млади социјалисти. Јер, они ће се у њему понајдуже задржати, а можда је и минирани. За њима ће умарширати јаке полицијске снаге: ко зна које су мрачне силе прошлости кришом већ стигле у 21. век и поставиле заседе. Следећи у нови век улазе екуменски настројени свештеници: можда ће и социјалисти неких других држава увести своје народе и народности у 21. век па је ред те народе зближити у заједничкој вери у богове. После ових улазе радништво и сељаштво са својим потомцима званим поштена интелигенција. Када су се до тада пристигли сместили, научили песмице и добили заставице, у 21. век најзад улази политичка елита и државно руководство окружено националним мањинама, страним посматрачима, Новом демократијом и миротворцима. На крају колоне, у 21. век улази војска у својим традиционалним униформама, са наоружањем и конзервама из прошлог века. Она ће се, у случају да дође до повлачења на резервне положаје у 20. веку (само привремено, разуме се!), наћи на челу колоне и обезбедити тампон зоне између два века.

Шта ће бити са онима који нису са социјалистима сарађивали у примикању 21. века?

Таквих неће бити много: НАТО пакт својим бомбардовањима већ је почео да врши селекцију. Иако се то на изборним конференцијама СПС-а не наводи изричито, јасно је да ће такви остати под овековном земљом. Нико неће моћи у 21. веку поштене и демократске грађане да узнемирава национализмом, патриотизмом, суверенитетом или макар и вазалском државом.

Све је ово лепо, али ми нешто ипак не да мира: Каква је то политичка партија којој је једини програм и једини аргумент – календар!? Какав је ментални склоп људи који, види се, сасвим озбиљно сматрају да је 21. век резултат њихове револуционарне борбе и опредељења за мир без алтернативе?

Језа која ме хвата била би безразложна када би се овакви људи налазили тамо где им је место, уместо на власти или тик уз њу. Било би ми нешто лакше и када би, уз календар, увели макар још један једини нови моменат у причу коју нам већ десенијама причају. Међутим, слушајући врле говорнике безбројних општинских изборних конференција, стиче се утисак да су већ све лажи потрошене и да је заиста још једино календар остао као разлог да им се поклоним поверење.

Данас млатарују календаром критикујући јуче у име бољег сутра! Мрзе прошлост јер знају шта су у њој урадили, а хвале нам будућност у којој, за разлику од прошлости, нико од нас још није живео. Данас нас уче да је прошлост пуна грешака којих у будућности неће бити!?

Овако понашање не само да открива јаловост надокнађену подмуклошћу, већ и безобзирност голе силе која од интелекта тражи безусловну капитулацију и веровање у бесмислене аргументе за боље сутра које би требало да донесу они који живе само за данас, свесни да на "онај свет" ништа неће однети јер он за њих и не постоји.

Величину и снагу мржње према компромитујућој прошлости веома лепо илуструје један наоко безазлени пример:

Почетком августа 1993. године Србију је посетила Његова Светост Патријарх васељенски Вартоломеј. У опширном извештају о овој посети, новинарка телевизије поменула је и где ће Патријарх коначити. Инстинкти "светле будућности" одмах су реаговали: У најчувенијем дневнику Србије 20.-ог века, водећа дама (она која води дневник) одмах је осула паљбу на реч конач. Овај драгуљ српског језика, старији од речи хотел, мотел, пансион или "шмер фрај", проглашен је за "враћање у прошлост" и "архаизам", за нешто што треба протерати из језика! Шта ћемо са "арахаизмима" попут античких драма, апостола, буна и устанака – није пропоручено. Једини "архаизам" за прогон поменутог "арха-

зма" који означава сигурност, мир, топлину, српску гостољубивост и до-бронамерност, била је чињеница да се налазимо на крају 20. века, у добу у коме је "компјутер заменио кандило"!

Лично још нисам видео икону испред које виси компјутер, али и да има таквих случајева, ипак нисам спреман да поверујем у аргументацију календара када су у питању партијски програми и усређивања народа.

Јер, шта значи следеће:

"Проклети Шон О'Хара! Зар си баш сада, на крају седмог века, нашао да се тако натрескаш!" – забележио је речи госпође О'Харе један ирски калуђер 698. године после Христа.

"Где баш сада, на крају једанаестог века, морам на тако далек пут" – гунђао је један француски племић док је својој госпи (имена нечитка), спремајући се за крсташки рат, закључавао појас невиности.

"Црни Ђорђе, па зар сада, на почетку 19. века, хушкаш народ на рат и буну" – рече Карађорђу очух Петроније и не слутећи да ће му то бити последње речи.

"Зар је могуће, мајне либе Ева, да ја у сред двадесетог века губим овај проклети рат?" – чудно се Адолф Хитлер пред Евом Браун.

Можда и није чудно што овакве бесмислице остављају утисак на најцрвенији део домаће естраде: Можда би неки да се похвале да певају већ други век. Можда није чудно ни за добошара левике (је ли у добошима ваздух или вакум?) који би да проба да бар 21. век убеди да је "нормалан, јер је левичар". Чудно је и забрињавајуће да питање са чим ћемо пред Милоша све више потискује проблем са ким ћемо у 21. век.

Зар са онима који објашњавају да се младима мора омогућити да уче и да се запошљавају, да свима треба пружити здравствену негу, да не сме бити социјалне неправде, да се пензионери морају обезбедити мирни старачки дани, да држава није ту да би се пљачкала, да је мир природно стање људског постојања, да се свима мора омогућити да пристојно живе, да цврчици цврче...

Још мало па ће нам говорити да је забрањено хранити животиње, пљувати по поду и нагињати главу кроз прозор док је воз у покрету!

Какви су то људи, какав је то страначки програм!?

И какав би то народ био који би се пред светом са таквима на челу појавио у 21. веку?

Петар Димовић

ЕКСКЛУЗИВНИ ИНТЕРВЈУ СА КЊИЖЕВНИКОМ И ЗАБРАЊЕНИМ
 НОВИНАРОМ "ПОЛИТИКЕ" КОСТОМ ДИМИТРИЈЕВИЋЕМ У ВЕЗИ
 ОДУСТАЈАЊА ЊЕНИХ ПРЕДСТАВНИКА ОД КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА
 АУТОРА КЊИГЕ – ХРОНИКЕ "ПРЉАВИ ХАЦИ"
 ЗБОГ НАВОДНОГ АУТОВОГ
 "ХРОНИЧНОГ ПСИХИЈАТРИЈСКОГ ОБОЉЕЊА"

НОВЕ ЛАЖИ "ПРЉАВОГ ХАЦИЈА"

Коста Димитријевић: "Злонамеран текст против моје личности и породице, објављен у "ПОЛИТИЦИ" 28. фебруара, скандалозан је по својим измишљотинама, због којих ћу тужити све режисере. У "ПОЛИТИЦУ" данас се понавља срамотан случај као поводом хумореске ВОЈКО И САВЛЕ..."

На конференцији за штампу, одржаној 29. фебруара, др Војислав Шешел демантовао је наводе из "Политике" да је Димитријевић ментално болестан, те да је због тога био ослобођен и служења војног рока, због чега су, наводно, тужиоци одустали од кривичног гоњења аутора књиге "Прљави Хаџи". Том приликом др Шешел је присутним новинарима прочитао извештај судског вештака-неуропсихијатра од 20. XII 1985. године у коме се, између осталог, констатује да Димитријевић "не болује од привременог нити трајног душевног обољења, душевне поремећености, нити заосталости умног развоја".

Такође, супротно да неистинитог тврђења "Политике" презентирана Димитријевићева Војна књижица и издата карактеристика доказује да он није био "својевремено ослобођен од службе у ЈНА". "Хаџи Драган Антић је прљави лажов најгоре врсте", изјавио је др Шешел уверен да се под иницијалима Н.П. крије директор и главни уредник "Политике." "Ако један таква човек као што је Хаџи може да остане и даље у Политици, значи да се и народу у Србији спрема идентична судбина – режим ће своје политичке противнике да затвара у луднице."

У данашњој режимској, послушничкој "Политици" под комесарском управом "погонског електричара" Хаџи Драгана Антића на дан 28. фебруара ове године поновио се скандалозан случај фамозне хумореске "Војко и Савле". Само, овог пута није било речи о провокативном, интригашком писању поводом случаја академика Павла Савића и Гојка Николића, него о 11 јунака своје књиге "Прљави Хаџи" оптуженог књижевника и забрањеног у скороје време новинара "Политике" Косте Димитријевића.

Да укратко подсетимо. У прошлом броју "Велике Србије" објавили смо опширан, аналитичан интервју са Костом Димитријевићем, писцем низа

Забрањени новинар
 Коста Димитријевић

запажених књига и неколико хиљада текстова у "Политици" и осталим њеним издањима у периоду од маја 1960. до априла 1994. године када га је због "националистичких изражених осећања" по налогу својих властодржаваца забранио Хаџи Драган Антић и поред добијених највиших признања у својој области – Награде за животно дело (1989) и Октобарске награде града Београда (1991). Тим поводом у уводу "Велике Србије" Димитријевић је изјавио: "То је политички, а не само кривични процес режиран од др Мире Марковић, ЈУЛ-а и њених послушника Хаџи Драгана Антића и Александра Тијанића, чију сам делатност против српских националних интереса опширно критиковао у својој књизи". То је, у ствари, 25. по реду објављена Димитријевићева књига – књижевна хроника "Прљави Хаџи" о којој је по-

ред кратке али студиозне оцене председника Српске радикалне странке др Војислава Шешела, између осталих аутора ових дана веома повољан суд у листу "Држава" бр. 57/58 дао познати писац и филмски режисер Јован М. Живановић:

"... На порнодрому бешчашћа по-срнула је и београдска "Политика". Опис тог проституисања, односно силовања популарних новина објављен је у књизи "Прљави Хаџи", аутора Косте Димитријевића. За разлику од политираних аутора, аутор књиге о Остапу Бендеру овлашћен, медијског простора, мада га тренутно нико не прозива, признаје да је националиста. Своје признање самоиницијативно проширује објављујући једну изузетно 'тврдоглаву' чињеницу: због свог "национализма" Коста Димитријевић, син Тодоров, чији су преци стизали у Београд док је на Калемегдану столовао турски паша-деценијама је егзистенцијално и професионално 'уништаван'. И то не од идиота, него од снаге за брза дејства једног кртичњака који је у Београду прокопан још у славно доба Либерала и компаније. На конвејер за уништавање националиста убацио га је и знаменити Фране Барбијери (Неки га се сећају и под именом – Бране Фарбијери!) Као снага за брза дејства Барбијери је у кућу "Политике" улегао под кишобраном тријумвирата – Марко, Бора, Лата – који је крајем шездесетих година, распиривањем демократије по Ужас и припремао вунена времена... Фарбијери је оправдао своју намеру, трагови су му "промптно", почели да смрде нечовештвом. Базде и данас! За трајност тог смрада побринули су се бројни Фарбијериови следбеници који дејствују, перманентно'. Начин рада тих 'снага' – острвљених на баук национализма – Коста Димитријевић описује са много аутентичних аргумената, искрено до безазлености, али загрцнуто. Због тога његова књига (аутобиографски) сведочи о једној судбини

новинара који је имао моралне снаге да издржи две деценије тортуре којој је био изложен... Књига "Прљави Хаџи" представља драгоцен прилог биографији његовог величанства постојећег стања "данас и овде"... Сужавајући тему на развојни пут америчког стипендисте (Хаџи Драган Антић), кога је колега ВИБ 'скинуо с бандере' а колегиница Марија 'попела на Дедиње' Димитријевић описује прости-туисање старе даме балканског јурнализма... Књига Косте Димитријевића документовано илустрuje многе наслућене процесе и орвеловске пермутације у пракси. Описујући како се популарни хаџи Струја представља истовремено и као полицајац и као дисидент, Димитријевић илустрuje познате Орвелове инверзије: "Рођство је слобода, а целат је жртва... итд..."

Као одговор на објављени провокативни интервју Косте Димитријевића у прошлом броју нашег листа, пред сам почетак суђења Кости Димитријевићу у Првом општинском суду за град Београд, његова ранија "Политика" на упадљивом месту, крупним словима 28. фебруара објавила је помпезан наднаслов: "Изјава групе оштећених приватних тужилаца поводом захтева за кривично гоњење аутора књиге "Прљави хаџи". Та "изјава" потписана је иницијалима Н.П. као да је реч о малолетничком деликвенту које једино наша неправна држава штитећи, тако, у штампи, означава. Јер, познато је да кад седамнаестогодишњи малолетник револвером побије и више људи, имајући свагда самилост према овејаним криминалцима, "Политика" за разлику од осталог света означава их само иницијалима, штедећи од срамоте те убице као и његову породицу. Међутим, кад је реч о књижевнику и њеном новинару Кости Димитријевићу, награђеном највећим признањима у време "препорода" Србије, онда се његово име и презиме пише у потпуности и уочљивим словима као да је учинио највећи злочин, сведочећи својом књигом праве истине о ружним, прљавим и злим. Наравно, да због своје борбе за истину и правду, осведоченом у књижи-хроничи "Прљави Хаџи", Димитријевић од неокомунистичког режима мора бити кажњен. Али, како када располаже доказима да је у праву? Онда, најбоље је послужити се рецептом др Мире Марковић, која увек најављује своје егзекуције у "Дуги", односно својој "Јулитици". Без икаквог стида и образа треба Димитријевића приказати као душевног болесника, човека који није у стању да расуђује, па би га као таквог требало ставити и под старатељство. По свој прилици ЈУЛИА, јер тамо су, како онај глумац рече (као они сви нормални", а остали смртници су - луди. Благо нама с таквим представницима ЈУЛИА.

JUGOSLOVENSKA NARODNA ARMIIJA

★
VOJNA
KNJIZICA

6. Datum i mesto rođenja: 17. III. 1933
Београд

7. Mesto stalnog boravka:
Миловојево бр. 10 Београд

8. Vojni otek seza (grada):
Београд

9. Nacionalnost:
Србин

10. Škole u građanstvu i pismenost:
Двигошћинско
Београдски бр. 10. Београд

11. Zanimanje i soc. poreklo:
Препорода

12. Znanja važna za oružane snage:
Тачан

13. Znanje jezika:

I. OPŠTI PODACI

- 2) Lični opis:
- a) Stas: 180 cm
 - b) Kosa: crna
 - c) Lice: 2/1/1
 - d) Oči: plave
 - e) Nos: 1/1/1
 - f) Usta: 1/1/1
 - g) Osobeni znaci: NEMA

3. Krvna grupa: B, Rh+

Potpis lekara

4. Prezime, očevo ime i ime:
Dimitrijević, Dragana, Kostja

5. Svojeručni potpis

II. SLUŽBA U JNA

14. Datum stupanja u JNA:
28. II. 1958

15. Rod (služba) i rok služenja:
1. R. 12 m. 20

16. Vojne škole i kursevi:

17. Osposobljen u JNA:
a) VES: 11209
b) Dužnost: Računski

18. Otpušten iz JNA:
28. II. 1959

19. Čin pri otpustu iz JNA:
Vojnik

Факсимил војне књижице ЈНА војника Косте Димитријевића

Главни наслов тог јединственог, по злонамери објављеног текста у "Јулитици" гласи као унапред донета пресуда:

"Коста Димитријевић неће бити кривично гоњен због хроничног психијатријског оболења".

То је у стилу потерница са Дивљега запада, односно поменутог извршитеља наредби више власти Хаџи Драгана Антића, а потом у поднаслову његовог листа стоји оно што га, такође, препоручује за хитан психијатријски преглед или стручно вештачење на исту тему:

"Тужиоци неће одустати од законских мера против наручилаца памфлета који су злоупотребили чиницу да је аутор књиге још 1977. године од стране Завода за ментално здравље добио препоруку за пензионисање а из истих разлога је својевремено ослобођен службе у ЈНА".

Постављамо питање о душевном здрављу писца овог срамотног текста, када већ на старту пада у контрадикцију: у наслову се тврди да Димитријевић "неће бити гоњен" а у поднаслову супротно да "тужиоци неће одустати од законских мера"? Онда још параноидно помињу неименованог, фантомског "наручиоца памфлета", односно хронике или романа без лажи "Прљави Хаџи". Затим, исти, писац тачно тврди да је "аутор књиге још 1977. године од стране Завода за ментално здравље добио препоруку за пензионисање" али не у вези бољке лажно наведене у наслову што ћемо лако доказати јер поседујемо копију исте. У њој није у питању никакво психично, него неуротично оболење, које ретко ко да нема, а уз ово су и остале дијагнозе у вези лечења кичме, тако да то нема никакве везе са дијагнозом

сашање крајње, према аутору, злонамерне "Политике".

Такође, неистинита је и "Политикина" тврдња да је поменути аутор био "својевремено ослобођен службе у ЈНА". Занимљиво је само то да "Политика" од 1977. до ових дана, значи пуних 18 година није помињала тај доказ о тобожњем Димитријевићевом "хроничном психијатријском обољењу", него је с таквом опасном дијагнозом допустила да он у њој ради до априла 1994. године, да у време "догађања народа" први пут напредује у служби, добије од државе највећа признања за своје објављене рубрике, па чак да после три деценије рада најзад реши и стамбено питање (додуше не преко "Политике"), а онда да на крајње драстичан начин насрне на његову личност и породицу. А тај њен злочин најбоље се огледа у тексту који верно из "Политике" од 28. фебруара преписујемо: "Тужиоци који су својевремено поднели кривичну тужбу због извршења више кривичних дела клевете и увреде против Косте Димитријевића, аутора памфлета "Прљави Хаџи", обавестили су суд преко пуномоћника адвоката Зденка Томановића да своју тужбу повлаче. Али тужиоци неће одустати од законских мера против наручилаца памфлета који су злоупотребили чињеницу да је Димитријевић лечен због испољавања хроничног психијатријског обољења, због којег је још 1977. године Завод за ментално здравље препоручивао да се Димитријевић пензиониса. Из истих разлога Димитријевић је својевремено ослобођен

службе у ЈНА". Потпис аутора ове дезинформације је непознат: Н.П.

Поводом свих поменутих инцидентних замолили смо књижевника и новинара Косту Димитријевића да нам одговори на низ питања што је радо прихватио, па их у овом другом његовом ексклузивном интервјуу објављујемо оним редом како су и била постављена.

● Шта сте, најпре, помислили када сте у вашем листу "Политика" прочитали овај очигледно крајње злонамеран напис?

– Од када је априла 1994. године директор "Политике" Хаџи Драган Антић по наредби зна се чијој забранио моју награђену највишим признањима редовну рубрику с тематиком из српске културе и историје, а касније и протестна писма због овог мојих читалаца, као и сваку белешку о мојој делатности као књижевника, сматрам да "Политика" није више мој лист. Бар до смене Хаџи Драгана Антића, која ће после ових свињарија надам се, ускоро уследити. Чак сам породици забранио док је директор "Политике" Хаџи Драган Антић ако одем на онај свет, да тамо не штампају ни моју читуљу. Прочитавши тај текст у виду потернице за највећим криминалцем и државним непријатељем број 1. најпре сам помислио да сам био потпуно у праву што сам директора и главног уредника "Политике" Хаџи Драган Антић у својој књизи назвао "прљавим". Јер, стварно, то је веома прљаво што је он урадио покушавајући да ме прогласи лудим да би се на тај начин оправдао што одустаје од најављеног

срамног не кривичног, него политичког процеса, против моје личности у заједници са својим пајташима. У ствари, они су се уплашили мојих аргумената изнетих у ранијем нашем интервјуу као и нових доказа о њиховим прљавим играма са којима располажем. Мој адвокат господин Сава Анђелковић најбоље познаје све те моје тужибабе, који су покушали на овако низак и недостојан начин да се извуку од одговорности.

● Да ли то значи да је цео објављен текст о вама у "Политици" од 28. фебруара неистинит?

– Да, он је заснован на лажним конструкцијама и неистинама, а да би их у потпуности разобличио требало би нам пуно времена и простора (а штампарска хартија је скупа), јер су злонамерне игре Хаџи Драгана Антића у "Политици" биле толико конфузне и перфидне, тако да ће ме још мало оптужити да сам сам себе прогласио лудим. Међутим, како је граница између генијалних и тзв. лудих људи веома блиска, што најбоље доказује сликар Салвадор Дали хвалећи се да је ненормалан, мени су трагикомични овако ниски и јавни напади "Политике". Као писац веома много сам проучавао психологију, психијатрију као и антипсихијатрију. Једна од мојих најомиљенијих књига од светских класика је "Похвала лудости" Еразма Ротердамског.

Дружио сам се са нашим најпознатијим психијатрима, водио са њима бескрајне разговоре, радио се и данас сећам јављања преко ТВ екрана др Веселина-Веска Савића с почетном реченицом: "Хеј, ви луди, како сте?" А Веско је био шеф одељења неуропсихијатријске клинике, научни сарадник Медицинског факултета, окружен стално својим обожаваоцима, нашим најпознатијим књижевницима и новинарима. Од миља је добио чак и надимак "Луди Веско", а није био много омиљен од тоталитарне власти јер је тачно тврдио: "Психологија је, на жалост постала робинја политичке идеологије... Ми још немамо довољно разлога да верујемо у све њене закључке..." Баш у вези тих речи својевремено сам и ја извео један експеримент, уверивши се колико психолози чак и у Заводу за ментално здравље могу да се преваре, да дају погрешне дијагнозе. Рецимо, када сам једној таквој препотентној особи седамдесетих година тврдио истините чињенице да сам у Лондону одседао у последњој резиденцији краља Петра II Карађорђевића, да одлично познајем његовог брата-краљевића Томислава са којим сам имао за загребачки "Старт" 1975. интервју на тридесетак страница забрањен од Врховца, Шуваре, Доланца и председника ЈВТА, она је вероватно извела закључак да сам психотични болесник. Поготову, кад сам јој причао о својим посетама лон-

"Прљави Хаџи" долази на Трећи конгрес социјалиста

донском "Дому Николаја Велимировића", где ме је веома лепо примио садашњи епископ Лаврентије, који то може да потврди јер сам тој хуманој задужбини поклатио своју библиотеку "Великани Србије". Још тада је у мом полицијском досијеу било свашта написано; вероватно да су читајући каснију редовну преписку са краљевим Томиславом, већ на надлежном месту задужени дали моју тобожњу дијагнозу. Ону, коју тек данас перфидно пласира Хаџи Драган Антић због чега ћу тужити све који су том злочину допринели, јер ја више немам мира ни у кући од звоњаве телефона, као ни на улици, од пролазника и читалаца који ме питају да ли сам стварно као што пише "Политика" – душевно оболео? Да, ја сам луд што сам као националиста, патриота или родољуб највише волео своју земљу, нападну мајку Србију, пишући свагда о њеној слави и величини, као и најзнаменитијим људима. Да ли зато од "Политике" треба да будем данас проглашен за хроничног психијатријског болесника?

● **Ипак, нису вас назвали лудаком?**

– А шта се друго него то подразумева под њиховим неистинитим тврђењем да још од 1977. године болујем од "хроничног психијатријског обољења". И то по некој потврди Завода за ментално здравље, где сам се стварно лечио, али од неурозе. Ви, можда знате онај виш: Неуротичар зида куле у ваздуху, психотичар (душевни болесник) у њима живи, а психијатар наплаћује кирију. Не могу да верујем с обзиром на Хипократову Заклетву и лекарску етику да је неко из Завода за ментално здравље дао "Политици" такву моју дијагнозу, осим ако није изнуђена о чему ћемо на суду, посебно, разговарати. Како се Хаџи Драган Антић често представља и као "човек полиције", а у сталном је садејству са садашњом неокомунистичком влашћу, ништа ме више не може изненадити. Његова безобзирност да ми се освети због моје истините књиге "Прљави Хаџи" не бира средства да дође до циља.

● **Добро, а да ли сте заиста поменуте 1977. године од тог Завода добили препоруку за пензионисање?**

– Јесам, јер сам у то време био дуже времена тешко болестан, како пише у том решењу "од соматских тегоба, као што су болови у пределу кичме, условљене спондилолитичним променама", па сам због јаких и сталних вишемесечних болова био под сталним стресом и у депресивном расположењу. Нисам неколико месеци од главобоља могао ни да спавам, десна рука ми је била скоро одузета од болова, тако да нисам могао ни да куцам на писаћој машини, да пишем, што ми је одувек било неопходно као и дисање. Зато сам од стручњака Завода 28. окто-

бра 1977. године добио препоруку да се пензионисам као инвалид рада II категорије што је и учињено. Дијагноза, иако је то лекарска тајна, није била психотично обољење, како то данас "Политика" неистинито пише, него се поред обољења кичме наводила хронична неуроза. Тај акт могу свакоме показати ко је заинтересован, мада и он подлеже лекарској тајни. Била би велика срамота поменутог Завода а и "Политике" ако би се накнадно открило ко је њеном руководству доставио акт који подлеже лекарској тајни, па да се и стварно радило и о психотичном обољењу. А у мом случају није јер решење о пензионисању сведочи друге дијагнозе од лажне "Политике".

● **Даље, у истом тексту се наводи: "Из истих разлога Димитријевић је својевремено ослобођен службе у ЈНА".**

– И то је још једна лаж "Политике". Жалосно је да се поводом овог скандалозног писања "Политике" нису огласила Удружења којима деценијама припадам. Мислим на Удружење књижевника Србије и Удружење новинара Србије. Кад је "Политикином" новинару Тирнанићу ударен само шамар, његов лист је о томе доносио протесте два-три дана, па чак и независног и зависног Удружења новинара Србије. А о овом вандалском поступку Хаџи Драгана Антића и његове "Јулитике" се срамно ћути. Једино је за мој тежак случај имао разумевања племенити и поштен председник Српске радикалне странке др Војислав Шешел, који је на Конференцији за штампу одржаној 28. фебруара, демантовао наводе из "Политике" да сам ментално болестан, те да сам због тога био ослобођен службе војног рока, због чега су, наводно, тужиоци одустали од мог кривичног гоњења у вези са хроником "Прљави Хаџи". Том приликом др Шешел је присутним новинарима прочитао извештај судског вештака–неуропсихијатра од 20. децембра 1985. године у коме јасно пише да "не болујем од привременог нити трајног душевног обољења, душевне поремећености, нити заосталости умног развоја". Од тога, по свој прилици, болују они који су се толико острвили на моју личност и породицу, тако да би их требало под хитно, привести психијатријском вештачењу. Такође, супротно од неистинитог писања "Политике" др Шешел је показао од мене добијену моју Војну књижицу и прочитао карактеристику дату ми током службе редовног војног рока у Вараждину и Оточцу, што доказује да нисам "својевремено ослобођен од службе у ЈНА". Шта ће после овог највећа добротворка Хаџи Драгана Антића и његова редовна сарадника др Мира Марковић да каже, оставља њеној свести и савести. Јер, познато је да се она, како истиче, увек залаже за хумане принципе, да се због

тога прихватила да буде чак и председник Управног одбора болнице "Др Лаза Лазаревић". Нека пита тамошње лекаре шта мисле о чувању лекарске тајне, о Хипократовој заклетви и данашњој "Политици" у мом случају. Наравно да ће она свом пулену све опростити па је зато у праву др Шешел када је изјавио. "Хаџи Драган Антић је прљави лажов најгоре врсте" – уверен да се под иницијалима Н.П. крије директор и главни уредник "Политике". "Ако један такав човек као што је Хаџи, наставио је др Шешел, може да остане и даље у "Политици", значи да се и народ у Србији спрема идентична судбина – режим ће своје политичке противнике да затвара у луднице".

● **Да ли су се остала средства информисања огласила поводом вашег слушаја?**

– НТВ "Студио Б" под новом режимском управом то је намерно прећутао, иако су донели вест са конференције за штампу Српске радикалне странке. Али, ону, скандалозну у вези моје личности су прећутали. Поште-но, скоро цео говор поводом скандала "Политике" др Шешелја пренео је Радио Студија Б-92 као и изводе из њега листови "Наша борба" и "Телеграф", којима упућујем своје честитке за поштено информисање. Остали медији ЈУЛ-а нису се огласили.

● **На конференцији за штампу Српске радикалне странке показали сте аутентично, меродавно уверење издато поводом судског психијатријског вештачења у КПД затворској болници у Бачванској улици број 14. дана 20. децембра 1985. Поводом чега је оно издато Првом општинском суду?**

– Био сам 1985. кривично тужен од једног приватног тужиоца због дела клевете из члана 92, став 3 у вези става 1 и 2 Кривичног закона. Тај анонимус изгледа да се тада послужило неовлашћеном издатим актом "Политици" од стране Завода за ментално здравље ради повољног стамбеног решења моје породице. Разумљиво, да тај акт ако је било којим случајем и доспео до надлежних у "Политици" није смео бити злоупотребљен што је учињено 1985. као и ових дана. У ствари, то је читав роман. Све је то проистекло из чињенице да због "неподобности" током неколико деценија рада у "Политици" нисам могао решити стамбено питање. Тада смо живели, нас троје у влажном приземљу, у једној соби с малом кухињом, на Вождовцу, и грдно се мучили док су била узалудна моја писма тадашњем председнику ЦК Србије Слободану Милошевићу, секретарима Градског комитета Зорану Тодоровићу и касније Драгану Томићу, председнику Скупштине града Бачкечевићу и свим осталим ранијим и потоњим функционерима. Узалудно сам водио по том питању судске

спорове, јер је "Политикин" стамбени правилник био незаконит и неуставан. Био сам деценијама први на стамбеној листи, али су ме по том фамозном Правилнику прескакали дошљаци о чему сам 1984. године писао у "Нашој штампи", у тексту "Оне-могућен сам да решим стамбени проблем", потом 20. новембра 1987. у "Интервјуу" под насловом "Страдо сам од Барбијерија". По тадашњем нашем Правилнику стан су преко реда могли добити само тешки болесници, од карцинома или психијатријски случајеви. Ето, колико је хумана била "Политика" у тоталитарним временима према својим новинарима. На добронамерно тражење социјалног радника а и мог тадашњег адвоката (који се касније показао несолидним) неко је из Завода за ментално здравље 1977. године дао уверење о погоршању мог здравственог стања, што уопште није било тачно, јер сам у циљу доказа антипсихијатријских тумачења пред младим психологом намерно попунио све анкете обратом од оног шта сам стварно мислио. А тек онда колико је она зинула када сам јој одговарао на провокативна питања о мојим лондонским сусретима и везама са припадницима породице Карађорђевић, па забрањеном интервјуу са принцем Томиславом о чему најбоље сведочи "Црна књига" Марка Лопушине.

Међутим, када је враг однео шалу тај акт су почели да злоупотребљавају несавесни руководиоци "Политике" намерно не решавајући ни моју стамбену угроженост. Један познати психијатар из Завода тим поводом упутио им је хумано интониран акт, управо онај који сам, између остале документације, поднео на увид и затворском вештаку – судском лекару. Јер, мој тужилац управо се незаконито и неетички послужио неистинитим сведочењима из ондашње управе куће "Политике" на челу са мојим тадашњим руководиоцем Михаилом Крљевићем. У том опомињућем акту посебно је истакнута "пацијентова стамбена угроженост". Његово психичко стање је у утврђеном степену повезано са социјалним тј. стамбеном ситуацијом – у којој се пацијент налази. Стамбена скученост за пацијента са оваквим тегобама представља непрекидни узрок неповољног деловања. Истовремено сазнајемо да је пацијент био први на листи за решавање стамбеног проблема, али да је Правилник промењен, а он изгубио приоритет са ранг листе. Сазнајемо да је и сада први на стамбеној листи, али да никако не добија стан. С друге стране, имали смо увид о раду, који је написао пацијентов одговорни руководиоцац (Љиљана Петровић), по коме се види да је он више него савестан, одговоран и успешан у обављању својих радних задатака. Значи, уместо да се пацијенту хумано помогне, да добије по постојећим правима одговарајући стан,

У радној соби Иве Андрића – Коста Димитријевић у разговору са првим српским нобеловцем

приступа се злоупотребама добијених информација о здравственом стању пацијента са циљем да се угрози његов статус пуноправног радника радне организације... "Ето, видите из тог акта Завода докле смо стигли у нашем ранијем тобоже хуманом социјалистичком самоуправном друштву, тако да сам с правом због подлих махинација ранијег руководства "Политике" (М. Лазаревић, М. Крљевић, Ј. Копривица) одбио поводом 20-годишњице рада у тој новинској Кући да примим златан сат са посветом. И о томе сам писао у књизи "Прљави Хаџи" на страни 73. Додуше, утрапили су ми у разним временским периодима сребрну и златну плакету "Политике", једине "награде" што сам их добио за рад од 1960. до 1994. године, које сам због крајње нечасних поступака Хаџи Драгана Антића и његове клике спреман да сваког тренутка тој кући вратим. Јер, после многа изигравања Правилника, стан од "Политике" сам добио ни током следећих пет година, односно после више од четврт века рада, што се није десило ни са једним новинаром те уважене "Куће".

● Да ли сте се и даље жалили поводом те очигледне неправде јер, ипак, у питању је егзистенција ваше трочлане породице?

– Наравно, жалбе сам упућивао свим директорима "Политике" и њиховим помоћницима (М. Друловић, М. Лазаревић, В. Булатовић, Д. Марковић, А. Бакочевећ, Ж. Миновић, П. Вуковић, Ј. Копривица, итд.), затим свим надлежним судовима и правобраниоцима тобожњег самоуправљања да би ми после неколико деценија дала за право тек Одлука Уставног суда Југославије која је објављена у његовом "Службеном листу" од 4. августа 1989. године кад сам већ од свог професио-

налног удружења због измене политичке ситуације и својих објављених текстова добио Награду за животно дело неколико месеци раније. Али, шта ми је вредела та одлука највишег форума када су станови у "Политици" као и увек већ били по други или трећи пут подељени одређеним мљеницима јер ни тада као ни данас, на жалост, нисмо имали правну државу у правом смислу те речи. Ипак, морам признати да ми је тадашњи директор "Политике" др Миновић помогао при решавању стамбеног проблема рекавши надлежним за ово питање у Скупштини града Београда 1990. године све најбоље о мом стваралачком раду, тако да ми је изашао у сусрет ондашњи председник њеног Извршног савета господин Златан Перучић, па сам добио један стари стан у центру града, који до ових дана поправљам иако с пензијом једва излазим на крај. Иначе, у вези решења стамбеног питања породице држим Риплијев рекорд, имам, ваљда око пет килограма разних незаконитих решења, жалби, судских пресуда итд. То је тема за роман "Српска трагедија".

● Из вашег излагања видимо да сте кривично гоњени од анонимног тужиоца, опет обрели пред Првим оштинским судом почетком јануара 1985. Зашто је судија Гугл тражио судско психијатријско вештачење у београдском затвору?

– Па, вероватно зато што је мој тужилац учинио исту неодговорност као данашњи директор "Политике" Хаџи Драган Антић, презентирајући нетачан неки акт из Завода за ментално здравље из 1977. године што је било кажњиво. Јер, исти Завод поводом мог проглашења за инвалида рада II категорије располаже званичним актом од 28. октобра 1977, односно има акт са

сасвим другом дијагнозом која не спада у област душевних оболења. Наравно, да су тадашњи моћници из "Политике" по-држали ту нечасну ујурдугу, а потом били изненађени другогачим мишљењем судског вештака, чиме сам касније ослобођен сваке сумње и кривице. Као што видите има правде и код судова, и лекара као и вештака, ако је најмање има код мојих колега.

- Можете ли нам рећи како гласи тај извештај судског вештака из познатог београдског затвора у Бачванској 14?

– Зашто да не, видите, он је написан на пет куцаних страна, а ја ћу вам га презентирати само у карактеристичним одломцима који гласе:

"Објективно неуролошки налаз је у целини у границама нормале. Одлазио је иначе на прегледе код неуропсихијатра у Заводу за ментално здравље због упорних полиморфних тегова...

Психијатријским прегледом смо установили да су очуване ауто и алопсихичне као и спациотемпоралне оријентације.

У току прегледа добро сарађује са вештаком и веома опширно даје податке о разлозима доласка на суд. На свако постављено питање даје адекватне и логичне одговоре уз изричи-

ту потребу да сваку своју мисао максимално доврши...

У области мишљења нисмо установили садржајне поремећаје а нити перцептивна доживљавања. У потпуности схвата сврху неуропсихијатријског вештачења. Писменом позиву који смо му упутили ради прегледа радо се одазвао.

Воља и вољни динамизми су очувани. Памћење и упамћивање за старије и новије догађаје је потпуно очувано..."

- То је све најповољније мишљење, а како је гласило коначни суд специјалисте неуропсихијатра – судског вештака?

– И то ћу вам рећи и показати јер немам шта да кријем. То је све унето у судски записник где дословно пише:

"На основу проучених судских аката, изјаве које су дате пред судом, медицинске документације, као и на основу резултата које смо добили неуропсихијатријским прегледом, дајем следеће мишљење:

1. Окрив. Димитријевић Коста не болује од привременог нити трајног душевног оболења, душевне поремећености, нити заосталости душевног развоја.

2. Окр. Димитријевић Коста је особа која болује од неурозе манифестоване страхом, осећањем субјективне

принуде којој се упорно одупире, непетошћу и депресивном расположењу. Све то је праћено потребом за постизањем успеха и афирмације у струци.

3. Способност схватања значаја својих дела и управљања својим поступцима је потпуно очувана како у време извршења кривичног дела тако и сада. Београд, 17.1.1986.

Ето, тако је гласило мишљење надлежних судских вештака које је поштовао и суд, али на њега се не обзира према мени и раније силецијски настројен директор и главни уредник Хаџи Драган Атић који ме је са објављеним неистинитим текстом у "Политици" покушао да оклевета. Због тога ће са својим саучесницима у овом злочину према мени, породици и мојим драгим, искреним пријатељима, морати да одговара пред надлежним судом. Мој адвокат господин Сава Анђелковић са својим тимом најавио је кривичну тужбу да би се одбранио пред јавношћу од ружних, прљавих и злих клеветника. А потом очекујем да ће "Политика" објавити "исправку" својих данашњих неистинитих оптужби, којих би њен колегијум на челу са Хаџи Драганом Антићем требало да се стиди.

Разговор водио:
Јово Драган

Мишљење истакнутих стваралаца о књижевном и новинарском раду Косте Димитријевића, проглашеног ових дана од "Политике" за душевног болесника

Одлука жирија УНС СР Србије за доделу Награде за животно дело:

"Коста Димитријевић, новинар и књижевник, већ четири деценије, неуморно доследно и плодносно, са ентузијазмом и самопрегором, који заслужује велико уважавање ради на популарисању врхунских личности из наше историје, науке и културе... Поред многобројних чланака К. Димитријевић је аутор више од 50 фелетона о значајним личностима. До сада је објавио 17 књига... Право образложење зашто је жири једногласно одлучио да ово признање додели К. Димитријевићу налази се у његових 17 књига и више од 50 радо читаних фелетона у којима, као у неком чудном каледиоскопу оживљава личности и догађаје из наше прошлости и савремености на начин који је истовремено и новинарски и литерарни, фактографски и мисаон, а пре и изнад свега истинит и зато пријемљив за садашње и будуће читаоце.

Образложење чланова жирија у саставу: Борисав Илић, Предраг Вуковић, Жика Кампарелић, Никола Мирков, Чедомир Мирковић. "Политика" од 20. VI 1989.

Млади београдски књижевник К. Димитријевић објавио је веома топло

и надахнуто писан путопис "Париз сна и јаве"... Усхићен чарима Париза, његовом прошлошћу, културним споменицима, он у својим записима говори гласом потпуно природним и убедљивим...

Павле Зорић,
"Свет", 13. XI 1962.

После читања рукописа К. Димитријевића сматрам да је издавачка замисао "Народне књиге" списатељски реализована на најбоље могући начин. К. Димитријевић је у свој роман о Нушићу унео не само обиље аутентичног материјала, него их је повезивао и објашњавао са присним познавањем материје, па је остварио једно целовито, јединствено и течно причање у коме неодољиво пулсира и живот "главног лица" Нушића, и живот средине, динамика прилика око њега.

др Миленко Мисаиловић,
рецензија за књигу
"Нушић – чаробњак смеха",
1965.

Јунаци Димитријевићевих прича као и личности романа су градски људи, догађаји везани за њих су динамични, фабула занимљива, а пишчева

Коста Димитријевић – уље на платну, рад наивног сликара Јанка Брашића

казивања животних истина свеже и аутентично...

др Војислав Мишић,
"Стварање" бр. 6,
1969.

Пишчево опредељење је на страни лепоте и нежности, тамо где треба да је лепота живљења, где су светлости љубави... Димитријевић зна да успешно види радњу, да држи пажњу читаоца... И порука што излази из ове

збирке прича је племенита: треба во-
лети људе и не треба их уништавати.
И још – треба волети живот макар нас
он понекад обмањивао и рушио наде...

Мило Бошковић,
"Октобар" бр. 39, 1969.

Све приповетке сабране јесу фраг-
менти једне обимне прозне целине...
Писац живо и узбудљиво, открива
унутрашње потресе изазване тра-
гичним доживљајима...

др Александар Пејовић,
"Наше стварање", 1969.

Кратка монографска студија Косте
Димитријевића, са избором најбољих
Петровићевих песама, дошла је у пра-
ви час, да нас подсети на ово неправед-
но заборављено име...

Ели Финци,
"Политика", 14. II 1970.

У занимљиво писаном огледу К.
Димитријевића о књижевнику и про-
фесору Илији М. Петровићу подстиче
се интерес за, углавном, непроучено
књижевно дело овог нашег напредног
писца, чији је живот рано угашен у
бањичком "логору смрти" 1942. годи-
не...

др Владета Вуковић,
"Осврти", "Јединство", 1972.

... Странице ове књиге писане су са
нешто сетним призвуком... Доиста, је-
дан живот је пред нама, узбудљив као
слика, и још: ту је нешто и од аутен-
тичне атмосфере негдашњег Пожа-
реваца и Београда, негдашње сликар-
ске Европе...

Александар Ристовић,
"Књижевност" бр. 10, 1971.

... Ви ћете ме извинити што Вам
тако касно потврђујем пријем дивне
књиге Косте Димитријевића "Јунаци
Српске трилогије говоре", у којој су
изложене и ваше успомене из Првог
светског рата и наше Албанске голго-
те... Дивну књигу, у којој су изложене
Ваше успомене, прочитао сам са вели-
ким узбуђењем, дубоким саосећањем
ратног страдањика, са узбуђењем
срца и сузама у очима... Ову дивну
књигу требало би да има свака српска
кућа, школа...

др Коста Тодоровић
(из "Писма Драг. Ђ. Ђорђевићу"
"Пензионерски петак"
бр. 3, 16. III 1973.

... Недавно је један новинар (К. Ди-
митријевић) наговијестио низ својих
написа о Андрићевом животу... Кад
сам упитао Иву, шта је то било, одго-
ворио ми је оно што сам и сам могао
знати, да је један новинар "способан и

културан" прикупио све податке о
Андрићевом животу.

Меша Селимовић,
поводом књиге
"Разговори и ћутања
Иве Андрића",
"Књижевне новине"
1. 1. 1975.

... Димитријевић је имао ретку
срећу да Андрић, који не воли разгово-
ре, избегава интервјуе, ретко и нерет-
ко говори о себи и свом делу, прихва-
ти разговоре са њим... Димитријевић
се током дугогодишњег рада на овом
делу трудио: да не изневери истину...
па је тако остварио дело о Андрићу,
које је, колико ми је познато, за сада
једино тако потпуно... Димитријевић,
који је већ објављивао текстове о не-
ким нашим књижевницима и исто-
ријским личностима, овога пута,
чини ми се, дао свој најбољи текст...

проф. Рашко Димитријевић,
из предговора књиге
"Разговори и ћутања Иве Андрића",
1972.

Познат по својим животописима
великана објављиваних током проте-
кле деценије на страницама ПОЛИ-
ТИКЕ и НИИ-а, Димитријевић је бе-
лежећи Андрићева казивања, сакупио
Андрићеву биографску грађу. "Разго-
вори и ћутања Иве Андрића" се читају
лако и са великим интересовањем, од
прве до последње странице.

"Политика",
3. VI 1976.

... Димитријевић је животописац са
великим искуством и знањем о чему
пише. У овом случају он није само
проучио Андрићева дела и литерату-
ру него га је и лично знао. Дружио се
с њим, разговарао, мењао мисли, ра-
спитивао, познавао...

Божидар Ковачевић,
"Политика Експрес",
6. III 1981.

... Писана изворно и популарно,
нова Димитријевићева романсирана
биографија "Геније из Смиљана", која
верно приказује Теслу као пронала-
зача, писца, мислиоца и хуманисту,
имаће своје читаоце заинтересоване
за необичну судбину најславнијег
научника новијег времена.

Драган Орловић,
"Политика Експрес"
12. XII 1981.

... Најновија Димитријевићева
књига "Београђанка" је збирка припо-
ведака. Иако је свака за себе једна це-
ловита заокружена форма, у редсле-
ду књиге, ове приповетке као да губе
своју аутономију и постају поглавља,
рекли бисмо романа... То је роман кроз
приче о једном емотивном, нашем де-
тету, које хоће да воли, а како расте и

сазрева, тако схвата да живи у свету
без љубави... Дати су снажно сви пре-
ломни тренуци новије историје, али
не у изворном сведочењу, него пре-
ломљени кроз душу једног осећајног
посматрача... Приче су писане језгро-
вито. Писац је желео без дугих увода
и непотребних "умирања у лепоти" да
што пре саопшти своју поруку и у то-
ме је потпуно успео.

Живорад Лaziћ,
поговор збирци
"Београђанка", 1984.

... У трагању за истином о Андрићу
много је радио и урадио Коста Дими-
тријевић... Осјећа се да је Андрић имао
повећења у њега и да му је с добром
вољом излазио у сусрет...

др Василије Калезић,
"Иво Андрић у
нашим споровима", 1985.

... Пред нама је вредна књига Косте
Димитријевића "Казивања Јанка Бра-
шића"... У првом делу књиге у низу раз-
говора са чика Јанком сазнајемо о њего-
вом детињству, школовању, раду на
фрескама, скулптурама, сликама, о кри-
тичарима, култури на селу, моралу...

"Расковник"
бр. 49, јесен 1987.

... Коста Димитријевић има ванре-
дан дар да у танчине продре у дело и
живот једног ствараоца. У овој књизи
под насловом Предраг Милојевић
жива легенда "Политике" он је тако
свестрано приказао Милојевића да
овај његов портрет може послужити
како се пишу овакви огледи. Његов
спис уједно даје слику времена у ко-
јем је Милојевић радио...

Божидар Ковачевић,
"Весник", јануар 1985.

... Књижевник и новинар Коста Ди-
митријевић неколико деценија при-
влачи пажњу читалачке публике
поучним, занимљиво писаним фелъ-
тонима "Политике" из културно-
историјске прошлости и савремено-
сти, својом библиотеком "Великани
Србије" (1971), као и низом разговора
на тему живот, дело и време са најпоз-
натијим нашим ствараоцима у 20. ве-
ку. Поред животописа наших велика-
на пера, кичице и мисли, Димитрије-
вић је објавио неколико запажених
књига прозе из давног и савременог
живота Београда. Тако је његова књи-
га "Приче о Београду" 1986. и 1987. го-
дине штампана у два издања у
Варшави, док је збирка приповедака
"Београђанка" ових дана преведена у
Француској...

Владимир Станковић,
"Школски час"
бр. 2, 1989.

... Ове приче које третирају рат и
љубав, питања младих и њихових
животних разочарања, инспирисане

су "искуствима једног типичног сме-тењака нашег времена", како бележи Коста Димитријевић у једној белешци на крају збирке "Београђанка". У једном пријатном и живахном стилу, Димитријевић описује лица која подсећају на свет Кустурице у филму "Отац на службеном путу"...

"Политис",
"Славе ду суд",
11. II 1990.

... Једна серија новела управо је објављена у француском преводу. Назив једне од њих даје и наслов читавој књизи "Београђанка". Ту је реч о узбурканој историји Југославије из дивљег бомбардовања Београда од стране нацистичке авијације, немачким репресалијама (100 убијених талаца за једног немачког војника!) а затим савремени период, успон потрошачког друштва, његове наде и разочарања. Писац не скрива стварност. И он критикује "тамнице сличне касарнама" у којима животаре "људи у гвозденим кавезима бетона и стакла..." Љубав ту игру важну улогу, а то је отворено изражено... Изгледа ми да се ова књига донекле могла упоредити са Мопасановим новелама.

Андре Симон,
"Le journal de Vaulise",
Марсељ, 13. III 1990.

... И у Југославији, као и другде, људи су исти са својим радостима и

страховима, борбом за живот. Ово је чиста посласница, откриће новела југословенског писца Косте Димитријевића...

"Фигаро", 8. XII 1989.

... Свака од ових кратких прича описује живот Београда којим збирка и започиње: Диван антички град смештен на ушћу двеју река, Београд, који је као светско раскршће био увек изложен ветровима и нерешеним проблемима. Град истовремено фасцинантан и "који среће с пута". Аутор зна његове мане, недостатке "напамет", он их истиче, волећи га јер га добро познаје... То чини снагу и вредност ове књиге...

Данијеле Роберт,
Impresions du sud,
децембар 1989.

... Димитријевићева књига ("Време забрана") нуди занимљиво и драгоце-но штиво...

Милан Влајчић,
"Политика",
27. IV 1991.

... Ова Димитријевићева књига ("Време забрана") се бави само четворицом људи, али каквим великанима: Андрићем, Црњанским, Кашанином и Рашком Димитријевићем – људима који чине част нашој култури и без којих би она била и те како сиро-

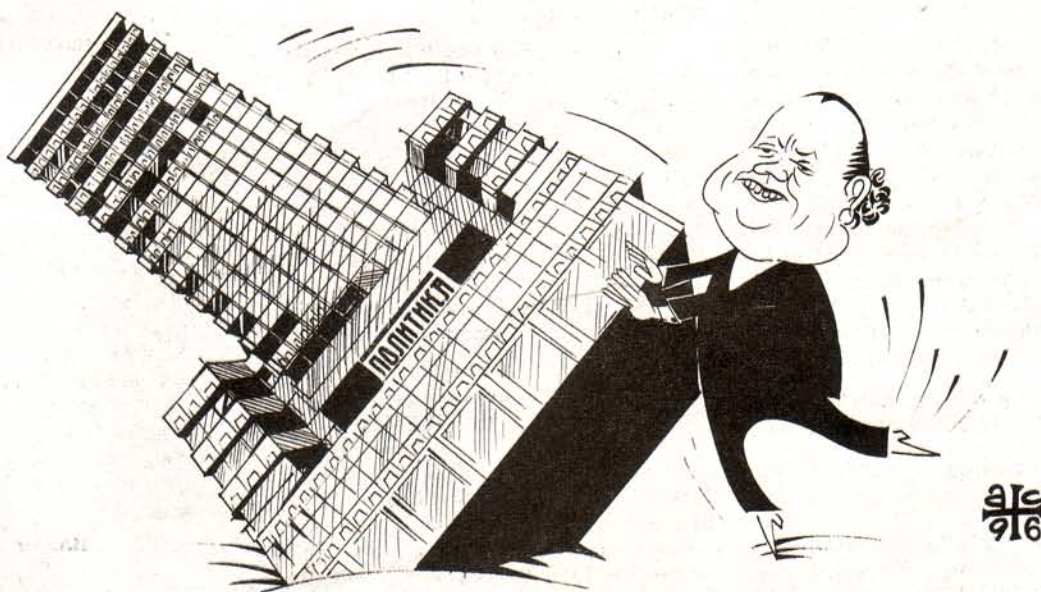
машнија. Тешко је укратко приказати ову занимљиву књигу, јер она је и биографија поменутих великана, и студија о времену и сјајно и занимљиво штиво о великим, провокативним али и дискретним, мудрим ствараоцима, различитим, али изузетно занимљивим, сваки на свој начин. Димитријевићева књига која осликава живот, дело и време, споменутих стваралаца, претпостављамо да ће бити незаобилазно штиво, допуна при тумачењу ових стваралаца...

Љ. Поповић –Бјелица,
"Мисао",
15. XI 1991.

... Димитријевић је написао надахнут животопис, проткан занимљивим приповедачким казивањима. При томе највише се служио аутобиографским белешкама самог Николе Тесле... Но, аутор ове романсиране биографије проучио је и многе стручне књиге и документацију бројних институција. Нарочитом свежином и упечатљивошћу одише разговор са Милошем Тошићем, чланом Српске војне мисије и нашим дипломатом у Њујорку, који је годинама пријатељевао са ненадмашним проналазачем и научником.

Славко М. Стојиљковић,
"Политика",
10. X 1992.

"ПРЉАВИ ХАЦИ" У АКЦИЈИ

ВОГОШЋА - ИЛИ "САМО СЕЛИДБА СРБИНА СПАСАВА"

Тог, 23. фебруара 1996. године Телевизија Србије нас је обавестила да се у Вогошћи, испуњавају делови мировног споразума потписаног у Дејтону. За муслимане су Американци нови Турци, заузврат од њих се очекује да Куран изговарају на енглеском

ВОГОШЋА, 23. фебруара 1996. – једно место, више догађаја, различите ТВ камере. Тог дана, исте вечери, у ударном термину вести, сарадници НТВ "Студија Б" јавност су обавестили да су у Вогошћу, иначе, познато сарајевско предграђе и јак центар војне индустрије, ушли припадници федералне полиције и са зграде полицијске станице одмах скинули ћирилични натпис, заменили га латиничним, а нови начелник Вогошће, Мухамед Козадра је са јарбола општинске зграде скинуо српску заставу и окачио заставу своје Републике БиХ. Саопштили су и, да су исте полицијске снаге, одмах прекршиле међународне договоре јер су, поставили контролне пунктове на којима су малтретирали Србе који су напуштали своја огњишта. Такође у ударном информативном термину сарадници Телевизије Београд, првог програма, за све што се збило у Вогошћи, имали су тек неколико речи – у овом насељу се, уз доласак федералне полиције, само, испуњавају одредбе мировног споразума потписаног у Дејтону. Међутим, исте вечери, о свему, скоро детаљно нас је обавестио извештач ВБС-а. Он је најподробније информисао и нашу и страну јавност да је улазак федералне полиције у којој су само муслимани и нема Хрвата, заправо, део трагедије Срба и да је од 17.000 становника из Вогошћа већ отишло око 14.500.

Но, механичке слике, вести и информације из касете, ма колико приказиване у редукованом виђењу догађаја, уз сву контролу и рестрикцију, те вечери нису успеле да сакрију јасне и одређене поруке и чињенице.

Милошевић као макро

Као прву чињеницу, слике су нам откриле да су, у тренутку уласка у Вогошћу припадници снага муслиманско-хрватске Федерације, када је ова српска општина пала под њихову власт, без обзира што је то по ТВ Београду само извршење споразума из Дејтона, да је српско становништво Вогошће, које није желело да буде му-

слиманско робље – масовно избегло и напустило своје куће. Чак и извештач ВБС-а није могао да избегне бројке и рекао је јасно – да је до уласка полиције федерације, од 17.000 становника из Вогошћа отишло око 14.500 људи.

Страни извештачи иначе, предвиђају да ће до 19. марта, када све српске општине Сарајева падају под муслиманску власт, одатле отићи близу 50.000 људи.

Дакле, Балкан се, као и цео свет поново путем телевизијских слика обавештава да заправо, рат у Босни и Херцеговини није завршен, да је, доласком снага ИФОР, попримио ново лице: "америчка инвазија" и да, у том хаосу, сада, више него пре, амерички сарадник Слободан Милошевић свој сопствени народ тера у збегове, избеглиштва, егзодус без краја...

Где ће та река бескућника?

Младе ћемо свакако, ускоро видети у Београду! Али не као људе који траже посао, смештај. О не! Они ће врло брзо стати у редове испред зграда амбасада Канаде, САД, Немачке и осталих западних земаља и тамо ће тражити визе, дозволе за одлазак... сврстаће се у модерне просјаци који покушавају да тамо, на неким другим меридијанима продају своју памет, снагу, живот. Све то, јер за њих на Балкану више нема места. Неко је у лудилу овог хаоса одредио – на Балкану се мора смањити број Срба!

А ко заправо продаје ове људе. ко је њихов макро? Њихов продавац је онај исти човек који је своју државничку каријеру започео муњевитим летом на реченици: "Нико вас не сме

тући!". Сехате се, изговорио ју је Слободан Милошевић, сада већ давне 1988. године на Косову, у Косову Пољу. Од тог дана, за Србе је почела историја нове ере – ушли смо у 21. век.

ДРУГИ, веома битан детаљ догађаја у Вогошћи, тог 23. фебруара 1996. је – замена застала. Извештачи су информисали: "Одмах по уласку првих муслиманско-хрватских полицајаца, нови начелник Вогошће Мухамед Козадра са јарбола на згради општине скинуо је заставу Републике Српске и окачио заставу Републике БиХ".

Само селидба Србина спасава

По неким телевизијским извештачима, посебно по мишљењу сарадника Телевизије Београд, ова вест спада, као и све што се десило, само у низ вести које, ето, стижу и до нас. Дакле, и српски новинари имају "свој" однос. Међутим, када се мало разгне магла и отворе завесе и здравим погледом посматра све оно што се збило у Вогошћи, види се, да је скидање једне и постављање друге заставе вишезначајан догађај. Реч је о тренутку у коме је, не само Република Српска, већ и цела СР Југославија, посебно Срби, у коме су једноставно, као неком дечјом игром, "избрисани" са одређених простора на Балкану. Реч је о гесту који јасно говори – Срби, овде ваше куће више не постоје.

Дочка војника ИФОР-а у муслиманском делу Сарајева

То је чин у коме је један новокомпонован народ, једна нова људска раса са Балкана, збрисала староседеоце а значење је, међутим, још дубље. Игром случаја, управо на једном зиду у Вогошњи, исписана је (пре рата) прва, антисрпска парола. Спрејом је најврљано: "Само Селидба Србина Спасава". Ова исламска варијанта тумачења "4С" испоставља се окрутно тачном.

Зато, што су ти исти скрибомани, ти Мухамеди, Хасе и Јусе, ти некадашњи хришћани, најзад туђим перверзним играма, постали нешто треће – они су уистину давно издали себе и још увек трагају за својим идентитетом, вером, нацијом. То је несрећа некадашње Босне и Херцеговине. И то је једна од истина овог вишегодишњег грађанског рата – то трагање за изгубљеним. Изгубљени су и започели рат, а сваки грађански рат је, послу-

жимо се речима *Miguela de Unamuna* "ковање једне историјске расе, а крај грађанског рата је стварање и довршавање једне историјске расе, људске расе". И, како по мишљењу истог писца "историја није само прошлост, није традиција, није будућност, ни прогрес. Историја је вечита садашњост...", ето та Вогошња, у дану 23. фебруара 1996., за све Србе света требало би да буде дан који ће памтити, и добити исти смисао као и Косовска битка.

Андрић, читан поново

Шта се још десило приликом замене застава? Послужимо се и неким речима Иве Андрића. Тај мудри човек рођен с оне, паклене, стране Дрине, у својој докторској дисертацији, забележио је и ово: "Онај део босанског становништва који је прешао на ислам сачињавао је у доба турске владавине владајућу ратничку касту: она је своје

снаге трошила првенствено на освајања, а затим на одбрану посела. Духовни живот те касте скаменио се у облацима туђе религије и непознатог језика..."

Довољно за паметне, они који то нису, и онако ништа не разумеју. Али, користимо још мало Иву Андрића: "Босанци муслиманске вере сачували су, додуше, свој матерњи језик, али су за потребе административних, а још више за потребе верских институција ислама, силом прилика морали да преузму изврстан број турских и арапских израза, због тога се највећи број турцизама, које су муслимани пренели у српски и хрватски језик, састоји од ознака за морално религијске појмове ислама..."

Иво Андрић, тај хроничар Балкана, све је знао. На његову срећу, није доживео 23. фебруар 1996.

За Србе који су доживели тај дан остаје једна врста аманета који сами себи, морају да дају, а садржан је у неколико речи: седимо, размислимо, делајмо!

Американци, нови Турци

А један "калуђер усвојене вере", Алија Изетбеговић, који се у овом грађанском рату размахнуо "крилима куранског народа", и, уз помоћ Американаца који и онако ништа не разумеју шта се збива на Балкану, али им је јасно да 65 одсто нафтних резерви света држе арапске земље. Такви Американци су постали ЧИЊЕНИЦА. За муслимане, они су нови Турци једино се још очекује да убудуће, босански муслимани Куран изговарају на енглеском. Хоће ли се и то догодити? Може, јер је и онако у њиховом карактеру садржано оно тројство: једно мисле, друго говоре, треће раде!

Да су ово, на време, схватили и српски политичари, можда би све било друкчије... можда?! Можда је Слободан Милошевић ипак, веровао да ће "дриблањем", предриблати и оне друге. Не, није. Изиграо је свој народ. И то је оно најтеже што се догодило у овом грађанском рату на просторима бивше Југославије.

Иначе, у Вогошњи, 23. фебруара 1996, збиља, није се одиграла политичка игра. Одиграла се највећа трагедија Срба. Ми сви који смо то гледали само на својим малим екранима, учествовали смо у тој игри, као и цео свет. На жалост, игру је пре свих, одиграо човек који је у Дејтону, Паризу и Риму потписао све што се тражило од њега. После Вогошће, друге приче опадају. Јер су, сви појмови са којима смо досада баратали, престали да важе – јер су, "фалсификати од Турака" "пребрисали" Србе и то, захваљујући једном Србину, можда је боље рећи – захваљујући човеку који нема националност, већ само име потписано у Дејтону.

Светлана Антић

Исељавање из Српског Сарајева приводи се крају

ИЗДАЈНИК ПОНОВО НА СЦЕНИ

Да ли се Срби, прогнани из Републике Српске Крајине, чија је земља издана и продана, могу и даље продавати, лагати и психички малтретирати? Да ли њихив садашњи, готово безнадежни положај даје неком право да то чини?

Сведоци смо још једног понижавања српског народа, и то оног његовог дела који последњих месеци неизмерно пати, болује и тихо преживљава. Велика је патња и мука прогнаног народа, који је изненада остао без својих огњишта, кућа и имања.

Српски народ је у целини већ дуже време интензивно понижаван, кулминацију тог понижавања доживео је окончањем преговора у Дејтону, па га још једно овакво понижење неће изненадити, али увредити и огорчити сигурно хоће.

Иако се ово понижење, на које вам скрећемо пажњу, односи углавном на наше избегле и прогнане, оно ипак дотиче и боли све припаднике српског народа, посебно из разлога што још увек страхујемо у ишчекивању који део српске земље је следећи на реду за жртвовање.

Недавно је, 10. 02. 1996., у Београду одржана проширена седница Иницијативног одбора за формирање Комитета за решавање статусних питања и повратак избеглог и прогнаног српског народа из Хрватске и Републике Српске Крајине. Сам Иницијативни одбор чине представници избеглих и прогнаних Срба из Крајине и Хрватске. И све је то донекле разумљиво, и вероватно би многим вратило наду, да није једне убитачне чињенице: овај Иницијативни одбор једногласно је подржао предлог да се на чело Комитета изабере Борислав Микелић, који у складу са тим треба да формира и припреми предлог рада те нове организације! Какве ли ироније! Б. Микелић се поново враћа на политичку сцену и то у улози која му ни у сну не би смела припасти. Зар да он представља и брине о нашем измученом и изданом народу? Сетимо се само ко је он и на који начин је обележио нашу недавну прошлост, чији је креатор добрим делом био и он сам. У ствари, он је био само одличан извршилац туђих налога и креација, будући да талента да нешто сам осмисли и замисли једноставно нема.

Борислав Микелић је некадашњи премијер Владе Републике Српске Крајине, и тамна мрља у на жалост, краткој историји ове младе српске републике. Представљен је тада српс-

Послушник за виšekратну употребу - Борислав Микелић

ком народу као велики патриота, човек са искуством у раду и стицању материјалних добара, успешан "бизнисмен" и човек великог срца пун жеља да помогне свом народу, заради кога се "добровољно" враћа на тле одакле потиче. И тада су се понадали многи Срби у Крајини, и поверовали у искрене намере поменутог господина. Али врло брзо су увидели да се не ради ни о искреним, ни о његовим намерама, већ да се ради о обичном изасланику и послушнику београдског режима, који је у стању све да учини зарад пара и власти. А упрљан образ није ни важан. Од њега се не живи, сигурно је тако размишљао и размишља Б. Микелић, у шта су га уверили и његови претпостављени.

Када је врло брзо упрљао премијерско место, обележивши своју кратку премијерску каријеру разним илегалним аферама (од којих су многе, поред његове добити, доносиле корист и српским непријатељима), и израженом тенденцијом издаје српске земље, Б. Микелић је смењен. Мада је штета коју је учинио свом народу и родној земљи заиста велика, понадали смо се да ће ипак бити боље и да ће се све то како тако превазићи. А њега смо оставили у сећању као део ружне прошлости

и као пример лицемерја и слепо послушности. Вероватно би се све завршило на томе да талас огромне издаје није захватио српско тле, Републику Српску Крајину, делове Републике Српске, и збрисао све прошле појединачне детаље једном фаталном чињеницом: вековна српска огњишта су продана, српски народ је издан. У свему томе Б. Микелић је био послушни пион, и одговоран одговорнима за претходно зло.

Мислили смо да је Микелић човек за једнократну употребу (за коју је већ адекватно искоришћен), те да сада припада само ружној прошлости. Но очигледно, неко је одлучио више пута да га искористи, наравно опет у некој сличној улози. Будући да владајући српски естаблишмент заиста има гомили кадра типа "Микелић", онда је сасвим јасно да је поменути господин нечим ипак заслужио место главног протагонисте у једној од следећих прљавих игара.

Када је о формирању Комитета реч, онда се такође учевају неке ствари (поред поменутог именовања Б. Микелића за председника Комитета), које могу само још више да обесхрабре и ојаде избегле и прогнане. Наиме, предвиђено је да Комитет буде невла-

дин и нестраначки орган, који ће међутим уважавати и остваривати пуну сарадњу са руководством Србије, СР Југославије и њиховим органима који се баве том проблематиком. Будући да му је један од главних циљева повратак прогнаних њиховим домовима, овај Комитет жели да добије легитимитет за преговоре са хрватском и међународном заједницом. Како све то изгледа регуларно, правно, позитивно..., када затворимо очи и превидимо неке битне (ужасавале) чињенице. Осврнимо се само на неке. Каква се то сарадња и уважавање већ на самом почетку наговештава од стране Комитета у формирању са руководством Србије и СР Југославије, када је фактички јасно да су они великим делом заслужни за постојеће стање, које сада желе "великодушно" да поправе, правећи се да решавају и отклањају последице туђе кривице. Врло илузорно и врло обесхрабрујуће за оне који највише осећају терет поменуте невоље.

Када је реч о повратку избеглих и прогнаних својим домовима, оправдане су и тежње и жеље, али реална стварност им на жалост не иде у прилог. Она је у ствари врло округла. Јер колико год да им је данашња збиља тешка, она која би их чекала тамо је много тежа, ако би је уопште било. Свесни су тога многи и много је чињеница које указују на то. Шта се дешава са Србима из Српског Сарајева, и зашто напуштају своје домове? Јер на- просто, успоставља муслиманске вла-

сти немају друге алтернативе и морају да оду. Шта је са Србима који су остали у Републици Српској Крајини за време егзодуса, који нису хтели да напусте своја огњишта? На жалост, многи од њих данас нису живи. Шта је са Србима који су остали да живе у хрватским градовима? Немају право ни на веру, ни на националност или на било шта друго што одлучи хрватска (усташка) власт. А велики је спектар ограничења, и велико је угњетавање српског народа, који више не живи већ животиари у Независној Држави Хрватској. Устав и закони те државе оправдавају и обезбеђују легалитет свих антисрпских деловања и тенденција.

Једно мало сведочење о томе је недавно промовисан лист "Независна Држава Хрватска" (идеолошко гласило хрватског ослободилачког покрета – странке коју је у емиграцији основао усташки поглавник Анте Павелић), на чијој је свечаној промоцији у Загребу председник Хрватског форума Недељко Кујунџић рекао: "Хрватице и Хрвати, дошао је дан када се у Хрватску вратила НДХ, надамо се не само као лист, него и као стварност." Слободно је могао констатовати да НДХ никада уистину није била угашена, и да она као стварност (изразито округла стварност за Србе који у тој држави живе), постоји већ низ година. На то се надовезује и предлог изнесен на недавно одржаној седници Главног одбора Хрватске демократске заједнице,

да се 5. август, "дан ослобођења Книна", прогласи за хрватски државни празник, као и изјава хрватског министра одбране Гојка Шушка, на поменутом заседању, да у случају да не успе мирна реинтеграција Подунавља у Хрватску, хрватска војска ће то успешно спровести неком новом "Олујом" и "бљеском". Нема разлога да му не поверујемо, посебно с обзиром на постојеће околности које им иду у прилог. Јер, као што Срби из Сарајева немају алтернативу под муслиманском влашћу већ морају да напусте своје домове, тако и Срби из Републике Српске Крајине, они који тренутно живе на малом неокупираном делу РСК, као и они који су прогнани из великог окупираног дела наше младе Републике, не могу да верују усташкој власти и добро знају какве су њене гаранције. Можда можемо да пређемо преко низа чињеница попут оне да Хрватска телевизија не приказује хрватске филмове у којима глуме српски глумци, и сличних, али преко чињеница које доказују угроженост виталних интереса српског народа у Хрватској, једноставно се не сме прећи. Њих увек треба да смо свесни.

И ма колико да је избеглом и прогнаној народу тешко, а заиста јесте, он ипак мора бити свестан претходних чињеница, као и обмане која му се управо сервира. Борислав Микелић и слични треба да припадају само прошлости, а никако будућности. Не сумњамо да би Б. Микелић, уколико би Комитет добио легитимитет за преговоре са Хрватском и међународном заједницом, а као председник тог Комитета, успео да нађе заједнички језик са поменутиим преговарачима. Вероватно би убрзо нашао и заједнички интерес, који сигурно не би био, из искуства добро знамо, интерес нашег народа.

Јесте све то трагично и увредљиво, али мораћемо да отрпимо. У сваком случају, најгоре је онима "збринутим" по којеквким центрима, халама, старим зградама, па и под ведрим небом, који већ више од пола године с муком живе од данас до сутра. После огромних губитака које су искусили на властитој кожи, осећају се напуштено, јер до данас за њих ништа није урађено. Једноставно су препуштени сами себи и својој муци. Многи су без икакве наде. Па зар неко онда има право да уништава и оно мало преостале воље и вере тих људи, да их у свему томе и даље обмањује, лаже, мрцвари?

Наравно да нема. Али то се ипак чини, јавно, бескрупулозно, чак помпезно. У чему је, у ствари, проблем, у моралу бездушника који то чине, у њиховој похлепи за материјалним добром, за влашћу, у изопаченом схватању добра и зла, у лицемерју...?

Да, у свим тим особинама људи који тренутно кроје судбину преосталих Срба.

Љиљана Јеличић

Улазак усташких бојовника у напуштени Книн

ДОК ЈЕ МИЛУТИНОВИЋ ЋАСКАО СА ТУЋМАНОМ О ВРЕМЕНУ, ПАР
СТОТИНА МЕТАРА ДАЉЕ, ПОЧЕЛО ЈЕ СУЂЕЊЕ ОСАМНАЕСТОРИЦИ СРБА

МАРТИН У ЗАГРЕБ, МАРТИН ИЗ ЗАГРЕБА

Хрвати незадовољни решавањем случајева несталих у рату, а југословенски министар ни речи о побијеним Србима. Надобудни београдски новинарчићи утркивали су се по "Јелачића плацу" дочаравајући атмосферу у Загребу, а да нису споменули суђење Србима

Туторство над оним што се догађа у медијима Србије под хитно треба одузети Министарству информација и Народној скупштини Србије и подвести под надлежност Министарства за екологију. Или, још боље, под ресор Министарства здравља. Етар изнад Србије је толико загађен, да прети озбиљна могућност ширења епидемија разних обољења на психо-соматској основи. Већ су уочени први симптоми код великог броја гледалаца, а индикације ових болести су најчешће, гађење и повраћање (врло често праћено солидном количином псовки). Најугроженија група су чираши, забележено је да је изванредан број чирева прорадио пре времена, знатно пре доласка пролећа.

Како остати здрав, прво психички, затим и физички, после свих могућих братимљења са убицама? Једва да смо преживели "Сложну браћу", а већ нам емитују нову хумористичку серију која се зове "Нормализација односа СР Југославије и Републике Хрватске". Аутор серије (пре ће бити ауторица другарица) имао-ла је вероватно у виду да публику најслађе засмеје – глупост. Међутим, пројекат је пропао зато што је дубоко повредио осећања народа, којем је, ова најновија папазјанија из кухиње Баба Јуде и сервирана. Било би смешно, да није морбилно.

Суђење као провокација

Најјачи и уједно најстрашнији аргумент којим се доказује да је "нормализација" уствари чист комунистичко-уштакши злочин над Србима је "коинциденција" која се десила истог дана када је Министар спољни, друг Милутиновић, дошао на ноге Министру вањском, Мати Гранићу. Такође у Загребу, истог дана, почело је суђење групи од 18 Срба (од тога двојици у одсуству), под оптужбом за

Министар спољни Милутиновић и министар вањски Гранић

шпијунажу усмерену против "лијепе њихове". С обзиром да у Хрватској суђења Србима нису никаква новост, него обична гадост, то никог не изненађује. Исто тако је јасан и разлог зашто је почетак суђења темпиран управо за понедељак, 11. марта. Као када људождери играју око ватре на којој су испекли своје жртве. На овај начин усташе не само да се иживљавају над Србима у судници, него се и смеју у лице читавом српству и Србији. Ето колико они зарезују српског министра. Додуше, само Хрвати мисле да је дотични министар српски, овде се зна ко је власт. Истина је да већина Хрвата заиста мисли да је у овом рату победила Србе, још не схватајући да је у том рату Србијом дрмао комунизам. Наравно, Милутиновић

одлично зна ко је газда, па га се и не дотичу суђења и сличне увреде на рачун српског народа. Зато, нити је осетио, нити је раговао на ову дипломатски речено "провокацију". У српском језику за тако нешто постоји много јаснија реч.

Пада снег, падају главе

Познати хрватски цинизам доминирао је читаво време разговора. Тако су они, хрватска страна, наравно "...забринути што нису добили прави одговор на питање о несталим и заточеним лицима на територији СРЈ". За разлику од Хрвата, Срби знају шта је са нашим несталим и затвореним по Хрватској. На све то, СРЈ министар није прозборио ни једну. Уместо да, ако

већ није изразио гнушање и напустио тако цинично вођене преговоре, барем испостави захтев за исту такву истрагу у Хрватској која би обухватила неколико векова уназад. Уместо тога, отишао је на разговор са тамо неким, левим (не у политичком смислу) представницима Срба у Хрватској. Да не спомињемо Милутиновићево угодно হাসкање са Туђманом, о томе, колико је где пало снега (лепо се чуло за време протокола, док су камере биле укључене). То што су за то време у загребачкој судници падале српске главе није важно, битно је да се реши проблем завејаних градова, пошто су, сваки на свој начин, већ решили "српско питање".

Дипломатски буквар

Ако неко мисли да се, ипак у дипломатији мора হাসкати и о времену, грдно се вара. Дипломатија било које нормалне земље одбила би разговоре све док суђење не буде прекинуто и оптужени ослобођени. Или би ову судску фарсу искористила да одустане од преговора, за шта би пуну одговорност сносила супротна страна, у овом случају Хрвати. Тако би остали чисти и у очима света и сопственог народа, тачније гласачке машине јер, они очигледно не признају српски народ. Али не, потребно је до краја одиграти улогу снисходљиваца и полтрона, прећи преко свега и до краја се доворити Американцима и усташама. Овако, заиста је брутално са поглавником диванити о снегу, док се котрљају српске главе, ако већ не уважава народне патње, а оно због родбине погинулих, мучених и суђених. И барем да је Милутиновић нешто испросио! Не! На сва његова преклињања одговор је био готово идентичан: "Теоретски је могуће, али"... Једино му је Гранић, као сигурну, најавио своју "посјету" Београду. "Негдје у травњу (априлу)". Па још ако то буде, случајно, 10. травња, на дан оснивања НДХ... Срби ће тај дан "травња" и Гранићев долазак обележити радно, отићи ће да пасу траву. Тако нас третира проусташка, комунистичка власт са Дедиња.

Усташко-комунистичка коалиција

Ништа ново, усташе и комунисти (алијас левичари) сарађивали су одувек. Само да подсетимо: Када су усташе подигле, пре Другог светског рата тзв. "Лички устанак", под вођством Миле Будака, изузетног зликовца и канибала, комунисти (левичари) су га подржали. За време рата комунисти (левичари како их од миља зове њихова баба) прећуткивали

су Јасеновац, а нису покушали ни једну акцију за ослобађање логораша, иако су усташе ово подручје браниле са незнатним снагама. Треће, после рата њихов вођени тито (намерно малим словом), никада није тражио екстрадицију павелића (истим словима као и име већ поменутог хрвата). Дотични скот је крепао од рана, које је зарадио у атентату који су на њега извели Четници Драгољуба – Драже Михаиловића. Четврто, Милутиновић стишће усташку руку, док се само пар стотина метара даље шеснаест Срба очајнички бори за голи живот. Пето, у Србији нема довољно рото папира да се објаве сви докази о коалицији усташа и комуниста.

Деген и имењаци

Да срамота буде већа, у одбрану оптужених 18 Срба, стао је загребачки адвокат Силвије Деген, који је изјавио да се процес води пристрасно. Београдски имењаци се нису изјашњавали. По том питању.

Новинари из Београда имали су преча посла. Растрчали су се по Загребу правећи репортаже о животу у главном граду НДХ. Репортери свих београдских телевизија, режимских, приватних и телететих, просто су се утркивали у дочаравању атмосфере "Јелачића плаца" и других "знаменитости". Само је још недостајало па да уђу у неку катедралу да се покатоличе, толико им се допао Загреб. Наравно, у монтажу репортажа користили су се најпрофанијим и најлакшим средствима – срж готово свих репортажа биле су анкете. Најкварнија и најлакша ствар за новинара: потуриш микрофон под нос неколико пролазника, не мичући се са места, после у монтажи изабереш изјаве које ти одговарају – и ето минутаже. Сутрадан седиш у редакцији и примаш похвале полтрона и повишину од шефа, свакако. Ако се заиста сматрају новинарима, што нису дошли на ратиште, у Републику Српску Крајину и Републику Српску? На прсте једне руке могу се набројати новинари из Београда који су прешли Дрину у одсудним тренуцима за српски народ. Па и Београд, ако нису знали. Они који су дошли до Пала, не рачунају се, тамо је био шверц, за рат требало је сићи до Грбавице. Не, много безопасније и материјално ефикасније, било је седети у редакцијама и прежваквати агенцијске вести. И правити анкете.

Новинари који то нису

Анкете прављене у Загребу ипак нису могле да сакрију најважније – Хрвати не могу да смисле Србе, а богме ни комунисте. Једноставно, није

било довољно одговора које су "надобудни" новинарчићи тражили. Како на телевизији, тако и у штампи. Све је, сутрадан, у београдским новинама врвело од наслова "Један дан у Загребу", из ручица истих, неталентованих и необразованих пискарала. Једини квалитет који има нова "елита од пера", коју у масовним количинама запошљавају многобројне ТВ станице, заиста је само лепо лице (и то је под упитником, ко зна шта се крије испод шминке)?!

Патка или новинарка

Говорећи о организованом криминалу у Италији, једна од нашминканих плавојки (која, Боже сачувај, уређује и води једну од најгледанијих емисија, на иначе солидној приватној телевизији) упорно је понављала израз "комора". Јадници нико није скренуо пажњу да комора (Привредна) постоји само још у Србији. Најстарија и најопаснија организација криминалаца у Италији, зове се "Камера". Наспрам ње, "Коза Ностра" је фудбалска екипа из улице. То се зове опште образовање и информисаност. Ако "Комора" и није битна, онда друга глупост из истих уста открива нешто више. Репортажу из престонице Кине најавила је овако: "А сада ћете видети како изгледа дочек Кинеске лунарне Нове године". За њу је лунарна, значи астрономска (научна) и у народу прихваћена, али у науци неутемељена Нова година – исто. Значи, није ишла у школу или је бежала са часова географије. Намерно јој не спомињемо име, и она треба да се докопа сопствене кухиње, да се уда, а како ако остане без пара за шминку?

Сумрак професије

Ето такви празноглавци су се растрчали по Загребу, такви седе по редакцијама "Политике", "Вечерњих" и осталих режимских новина. За плате од 2.500 динара па надаље, презножавају се сатима, да би на крају откуцали пола ступца о временским условима.

Данашња "пера београдског новинарства" су без школе, талента и трунке идеје. Само лица са "чланском". Зато и не чуди што није било колегијалне подршке када је отиман "Студио Б".

Зато што у Београду и Србији више и не постоје новинари. Ипак репортаже и посета Загребу откривају нешто битно. Усташе су превариле комунисте, искористиле савез са левичаром, па ће даље, до Земуна и Теразија, терати сами Србе, зна се. Загрепчани су нам ипак улили мало наде – судећи по анкетама, од нове, баба Јулине Југославије, спасиће нас – Хрвати!

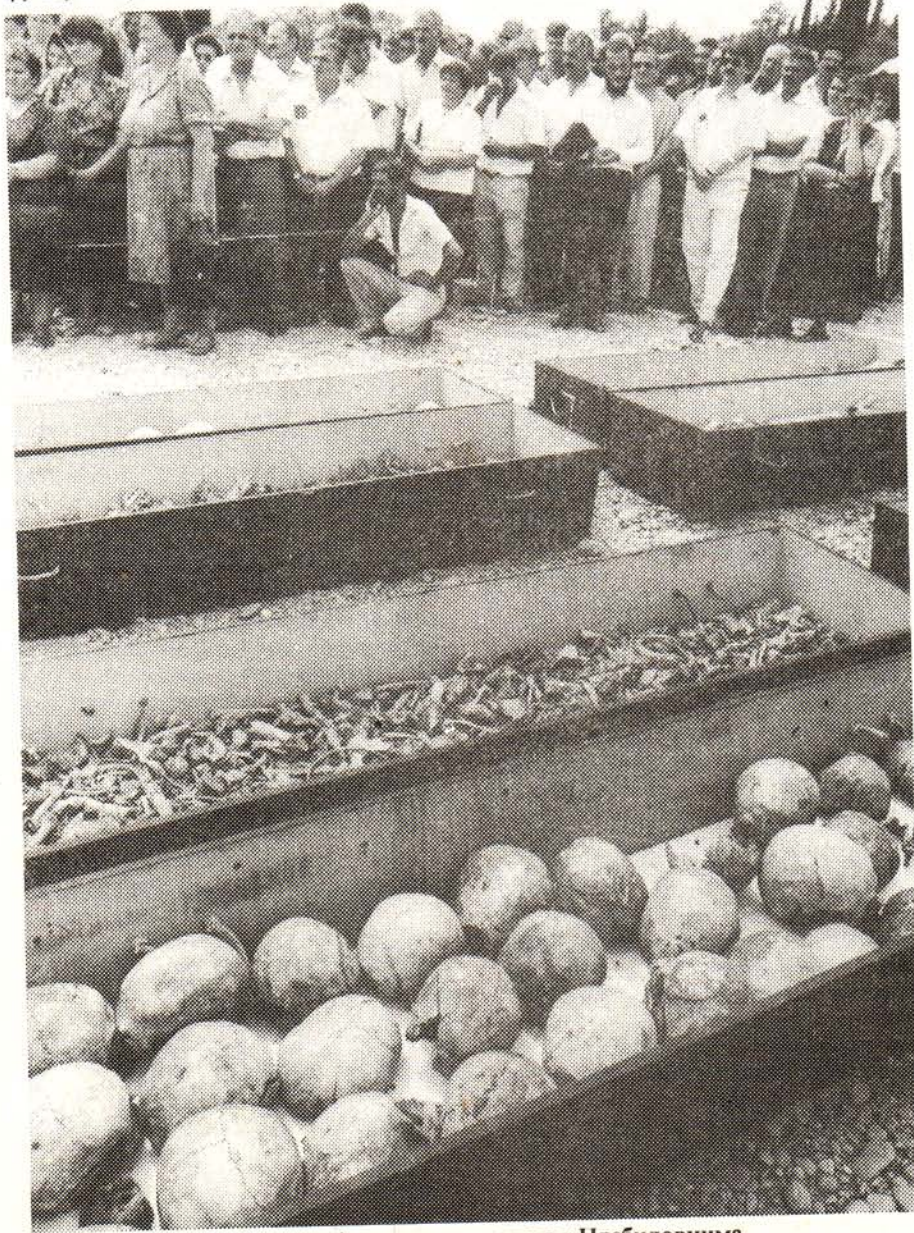
Огњен Михајловић

СИКТЕР КАФА ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ

СК-ПЈ истерује избеглице у нове Пребиловце

Наш народ каже "сваког госта за три дана доста"! Тако лист "Наша борба" објавује проглас СК-ПЈ избеглица из БиХ. "Време за враћање кући". Кратко и јасно наређење: у Пребиловце, па ће се масовне јаме опет забетонирати комунистичким братством-јединством, а жртве откопати и сахранити после пола века. У том прогласу ова "највећа парламентарна странка", или друго око у глави владајуће странке, кува избеглицима сиктер-кафу и упозорава их да се "на организо-

ван начин и уз помоћ и гаранцију (сиц!) европске и светске заједнице, врате својим кућама". Али не наводи где се налазе те изгореле, или запоседнуте куће, широм БиХ. И напомиње странка, која и даље жели велику Југославију "равноправних народа и народности" да "резултати Дејтонског споразума охрабрују (кога?), као и спремност међународне заједнице да се одредбе овог споразума до краја спроведу". Као бајаги, мајка Србија би

Ексхумација усташких жртава у Пребиловцима

их задржала, али Дејтонски споразум и велике силе, ето... као да неће.

Али, не би то била СК ако у чашу жучи не би додала и мало лажног меда: хушкања! Па тврди: "заговорници рата и етничког чишћења ... не желе примену Мирног споразума и повратак избеглих и расељених лица, јер су ови унесрећени људи (каже СК-ПЈ) сведоци кривиче вођа за њихову сулуду политику". Ако је то тако, зашто СК-ПЈ није поштено (шта је то?) додао: Да их ни вође СПС и СК-ПЈ не желе овде јер су они такође сведоци кривиче србијанских вођа за сулуду политику! Па, бар они који су близу ватре знају ко је сипао бензин на ватру у Хрватској и БиХ, ко је слао оружје, ко је мобилисао омладину Југославије и слао је у Крајине и тиме разјурio преко 100 хиљада наших младих из сопствене отаџбине. Јер ни њима нису потребни сведоци њихових злочина!!! Па ће по мафијашком обичају да их гоне и уништавају (то ће већ њихов пајташ Алија да обави у Прибиловцима), све у жељи и потреби да униште сведоке својих злочина.

Да то јесте политика идеолога СК-ПЈ, говори и Мира Марковић у "изјави недеље" поводом позива опозиције да и избеглице учествују у прошлим деветомартовским демонстрацијама: "Позвати оне, који су остали без дома, посла, средстава за живот, често буквално без хлеба и капута, да устану против оних који су им све то дали – и дом и средства за живот, представља библијски пример непоштења". И као све "велике" мисли малих људи, ова изјава врви неистинама од а. до ш. Па да видимо од почетка, до краја:

Већ прве речи су намењене "раскринкавању" опозиције, зато што их позива на демонстрације. Иако би ОНИ (избеглице) имали највише разлога за то, јер су их та два ока у глави обмањивала 4 године обећавајући им: прво, Велику Србију; друго, све српске земље у заједничкој држави; треће, сви Срби у једној држави, што се једино и остварило, јер су их два ока у глави бедно и цинички препустила судбини у коју су их они гурнули, милон или силом. Сећамо се слика са ТВ како Југословенска Армија држи затворену границу према Хрватској и БиХ, да ни избегличка мува не може да пролети, док народ на зими и киши дане и ноћи проводи на пустим пољима, под најлон шаторима са целом

имовином у најлон-кесама. Али то се из дедињских вила не види, ни из Цветне куће "победничких" генерала па се од њиховог славља партизанских бригада и датума НОБ-а не чује крик избеглица упућен само небу. Бог високо – а цар далеко, чак на Дедињу!

А онда долази "библијски пример" обмане (за реч "лаж" се опет иде у затвор у овој демократији без демократа, па је не смемо изрећи). Нови Кардељ СК тврди да им је власт тј. СПС и СК-ПЈ "дала и дом и средства за живот, јер им то не само да им власт није дала, него чак ни Буба Морина преко своје Комисије за помоћ избеглицама, док министар за везе са Србима ван Србије "сном мртвијем слава". Дом је избеглицама дао народ (да ли СК-ПЈ зна да постоји народ, а не масе?), рођаци, пријатељи, познаници, па чак и непознати људи. А власт им је дала принудни смештај у хладним стадионима, у полусрушеним школама у пионирском и дечјем селу, одакле их већ месецима гони на улици, раздвајајући породице, па чак и малу децу од мајки. Средства за живот, по извештају Бубине Комисије изгледају овако: 1 литар уља и пола кг. мармеладе месечно и 1 кг. хлеба дневно! Па, ко воли – нек изволи! О другим намирницама се не говори, али ни у Хитлеровим логорима се није давало више, па зашто би они сада били великодушнији? Ни посао им није власт дала, чак ни социјалну помоћ за преживљавање. То је све скупљано од грађана, а власт (опет два ока у глави) су у исто време преко Бубине Комисије примали милионску помоћ за избеглице и стално тражили још, јер у трезорима кипарских банака још има места.

Сећамо се када је била хајка (преко државне штампе) против Сорос фондације, како је идеолог СК-ПЈ протестовала што фондација не упућује помоћ директно властима (СПС-СК-ПЈ), која ће је "равномерно поделити" вероватно, међу собом.

Тако и сада, диригенти рата, изазивачи беспримерног егзодуса Срба, те исте жртве опомињу: или се поклати или се уклони. Или гласај за СПС и СК-ПЈ, или иди у Пребиловце! Доста смо вас трпели. Или сиктер под Алинијино окриље, или љуби руку оних који су те довели до ове трагедије! А ти људи, без дома, запослења, новца, па и без делова породице, гурани из склоништа у склониште, хладни и гладни, запали у апатију, морају сами одлучити: или одговорити на зулум власти, или подвити реп па код Алије, у Пребиловце! Друге алтернативе нема – па није то мир (по цену њихових живота) који већ неколико месеци нема алтернативе.

Живи били, па видели! Задржите бар наду у своју снагу!

Мара Благојевић

ЖИВОТНА ПРИЧА ПЕТРА МИЛИЋА

ПОГЛЕД КРОЗ РУМИЈУ

Старина Петар, целог живота има свој патриотски циљ – сања Велику Србију. Иако су небројено пута комунисти пуцали да га убију, и у јуришима, али још чешће са леђа, мучки, живот старине Петра био је јачи. Убице и крволоке, из "другог" рата данас на власти "мењају" гангстери и издајници, са истом идеолошком бојом и острашћеношћу.

Племенита је генетска комбинација Петра Милића (74) старине који своје мудро наслегане године носи у малој и трошној кућици у Бару. Наиме, племе Милићи из црногорског и црмничког села Лимљани потиче (а о томе воде тачну и сређену хронологију) од Павла Орловића, косовског јунака кога је сликар Урош Предић овековечио на платну "Косовска девојка". Зато данас, Петар своју муку од живота претвара у искуство и мудрост, своју патњу у још већу наду. На врх животног циља, ова старина је поставила сан о јединственој српској држави. Ни једног тренутка поколебан, ни мрве сумњичав према свом циљу подносио је батине и трајна душевна малтретирања која су измишљали и спроводили брзоутваре, некрсти, потурице свога духа, највеће зло у историји православља...

Старина Петар се живо сећа своје младости, поласка у школу, (1929) првог учитеља, градива, задатака. Још боље почетка Другог светског рата. Српски народ Црмнице и Црне Горе креће на устанак кога касније компромитују комунисти. Полазећи од максиме да ако ниси са нама онда си против нас праве нечувене злочине. На Петрове очи комунисти пуцају и убијају његову стрину, поштену, часну и вредну жену. Убијају многе друге. Подмукло пуцају у леђа газдама, школованима, свакоме ономе ко је у народу био чувен по господству, чојству и јунаштву.

Немају милости ни тада, ни касније, ни данас. Убијају старог и болесног официра Ника Јокова Клисића, у кревету.

Безразложна убиства, пљачке и најмонструознији злочини подигли су Црмничане на ноге. Почели су да "тријебе губу из торине". Црмница је била окупана крвљу. Људи су почели да свете своје побијене.

Злочин према српском народу у Црној Гори одредио је и ратни и животни пут Петра Милића. Одлази у војску војводе Павла Ђуришића и ту остаје до краја рата. Из битке у битку, из јуриша у јуриш. Јуришни батаљон

Петар Милић са Аћимом Вишњићем

који је на јуриш освојио Црну Гору са осталом браћом показао је комунистима како је када се бију са организованим војним формацијама, националистима, Србима из Црне Горе.

– "Четничка војска војводе Павла Ђуришића, била је најбоља војна јединица у историји српства", каже чича Перо. "И у Црној Гори, касније у Босни а после ње у Хрватској увек се као по правилу дешавало да се започне борба прса у прса са партизанима а са леђа ударе потурице. Ударимо се са потурицама са леђа пуцају партизани или усташе–свеједно". И тада у току рата створена је трајна и тајна коалиција против националне српске војске која је на својим плећима имала у сваком тренутку четири, пет непријатеља.

У Хрватској му, на превару, убијају команданта а њега заробљавају у Марибору. Прикључивши се логорашима који су се из Немачке враћали и правећи се луд остаје у животу. Сећа се како су жене (из Србије и Црне Горе) које су се повлачиле заједно са сво-

Српски јунак војвода Павле Ђуришић јим мужевима говорио Петру Војводићу, касније Титовом чувару и хероју који их је посавао и пљубао па и пуцао: "срамотно погинуо!" и то га је стигло.

Касније су га и ликвидирала идеолошка саобраћа...

Преврнутим системом вредности комунисти су у Црној Гори предратне качаре, ситне лопове, надничаре, интелектуални патос и задњи друштвени шљам после "победе у револуцији", устоличили у друштвену елиту која, ипак, није изгубила своје лоповске гене, напротив. По речима старице Петра, лоповлук се апсолутно подржавио и у Србији и у Црној Гори, а мафијашење је постало проклетство које са највише државне инстанце притиска овај несрећни народ.

Интелектуални ушкопљеници, ситне душе, власти у Црној Гори и Србији, слуге сотонског господара и његове сатруле идеологије постављали су границе у људима, границе на Дрини, поцепали српски народ, издали га, продали Крајину Немцима, почели опет са кобним и стравичним братством и јединством, грађанском државом...

"Милошевић, Булатовић, Ђукановић, Маровић и други њихови продали су Републику Српску, Источну Славонију, испуњавају сваку па и најјезивију жељу великих светских

мешетара чији су циљеви за наш народ кобни и језиви, који иду и који ће ићи до нашег смакнућа и нашег нестанка испод сохе небеске" – каже старина Петар.

"Од муке гледам кроз Румију. Анализирам сваки сунчани излазак са истока. Да ли ће матушка успјети. Да ли ће преживјети велика Русија!? Ако се она усправи, ако козачки атамани окупе словенство и православље нестаће, истог трена и пошаст са запада!"

Иначе, овај потомак Павла Орловића верује да ће интернационалисти на следећим изборима у Србији и Црној Гори отићи у вечна ловишта где ће их св. Петар гледати како један другоме копају очи, због овоземалских грехова које су починили.

Петар је српски радикал. Каже да је то био целог живота. За Радована Вукчевића и копм. рече да не зна ништа да никада није чуо за њих. Само по мало му се гади кад чује та имена.

Добро памћење има старина Петар са генима Орловића...

Душко Секулић

ПРЕДИЗБОРНО (НЕ)ВРЕМЕ У ЦРНОЈ ГОРИ

КРТИЧЊАК ДЕМОКРАТИЈЕ

ДПС-ови људи распоређени у опозицију већ су активирани и почели су да руше неке опозиционе странке. Радикали боље него икада дочекују децембарске изборе

● ДПС-овци им праве изузетне промоције сопственим грешкама. Народњаци и Либерали су очито поприлично грогирани, а Социјалдемократске партије реформиста на политичкој позорници Црне Горе скоро да и нема али зато, на жалост ДПС-а, Либерала и несрећних "судопера", руководство муслиманске Странке демократске акције најављује појављивање на следећим изборима. Српски гласови у Црној Гори – српској странци – радикалима Вишњића, грађански Народњацима, "еуропски" Либералима, комунистичко-криминални ДПС-у, муслимански иду са СДА

● За Социјалдемократску партију реформиста ће без изузетка гласати "послије Тита-Тито", а први пут у историји демократије посебно гласају пожмирепи – за сопствену странку ВБШ (Вукчевић, Бошковић, Шошкић)

Након протеривања осморице посланика Српске радикалне странке из црногорског парламентарног живота још се није стишао ехо ове типично стаљинистичке одлуке, а с обзиром да смо дубоко загазили у изборну годину последице овог чина Демократске партије социјалиста, заокупљају најширу политичку јавност Црне Горе. Самим тим озбиљније политичке анализе показују да ће прошлоизборна ситуација бити умногоме другачија, па и сами резултати избора. Само избацивање народних посланика Српске радикалне странке непла-

нирано се враћа као бумеранг самом егзекутору, властодршима! Међутим, активирањем својих људи у неким опозиционим странкама ДПС је направио праву предизборну пометњу.

Социјалдемократска партија реформиста

Полазећи од тезе ДПС-а да ништа не треба препустити случају, а уз сазнање да један малеки део СДПР-а жели независнију политичку промоцију, пре неки месец, активирани су

људи власти у овој опозиционој странци, тако да им се "догодио" сукоб председника Вујошевића са двојицом потпредседника – Ракчевићем и Бралићем. Данас се тај сукоб шири као степски пожар делећи општинске одборе и коначно сахрањујући ову странчицу. Активирани "цокери" ДПС-а у СДПР-у показују сву грубост и немилосрдност обрачуна јачег са слабијим политичким идеолошким колегом. Слабија идеолошка сабраћа из СДПР-а, пошто не говорећи, нису ни била политичка будућност Црне Горе, иако су почесто били већи ДПС-овци од са-

Радикалски посланици Скупштине Црне Горе са др Шешељем и Николићем

мих властодржаца. Њихова политичка платформа, већ тешко оболеле идеологије, поодавно је имала исту политичку тежину, као и доњи екстремитети њиховог покојног вође. И чврстину, дабоме. Тако данас однос СДПР-а према власти, очито, највише личи на положај одбачене и услужене љубавнице.

Либерали и муцахедини

Скандалозним зимским конгресом партије, Либерални савез је свој политички пад убрзао додајући свом поразу појачану србомржњачку хистерију у сопственим "независним" медијима.

Ипак, најопасније, за њих тек долази. Муслиманска Странка "демократске" акције креће у акцију и, како ствари сада стоје, први следећи избори означиће поново активирање ове милитантно-фундаменталистичке организације. Број муслимана и Шиптара, са ненормалним наталитетом и насељавањем из бивше Босне, чини 18% гласачког тела Црне Горе, што свакако није за потцијењивање. Не зна се тачно ко ће активирањем муслиманске акције највише изгубити, јер су на прошлим изборима гласови муцахедина отишли ДПС-у (Момиру Булатовићу), либералима и сиротом СДПР-у, али је сигурно да ће све три странке бити знатно ослабљене. Никако не треба заборавити како су се ДПС, либерали и СДПР, просто утркивали у антисрпској кампањи по Црној Гори, на прошлим изборима, па и последице њих. Но, сигурно је још једно, ове три странке, никле из Брозовог шинјела излазе из братског загрљаја са муцахединима, не својом жељом и хтијењем већ по нужди сурове реалности.

Народњаџи

Реалност није баш пресветла ни Народној странци, која је на прошлим изборима добро прошла. Дуготрајни унутрашњи тектонски потреси, братски загрљај са либералима, (што овдашња јавност не може да свари) бежање њеног руководства са пута српске националне у грађанску партију, уз неколико неуспелих кокетних мигова њиховог лидера Килибарде, муслиманима и шиптарима, свели су изборну реалност ове странке на скромнији изборни апетит него пре четири године. Очито да је опција грађанске странке, политички програм народњаџа обавила жабокречином.

Власт

А шта рећи о, још мало, владајућој ДПС партији. Странци за коју ће на децембарским, или неким превременим, изборима гласати ортодоксни комунисти и овејани криминалци. Препредени СУБНОР пензионери! Они који се заклињу у социјалну правду и једнакост, заједно са онима који су преко ноћи постали доларски милионери. Пензионисани удбаши и активни дебејџи (ДБ), како се којим случајем не би открило ко је кога и ко је коме...

Ново лице старих вампира

На прошлим изборима муслиманска и сепаратистичка ДПС сада покушава да буде "српска". Покушавају да са седам-осам полунатоварених камиона помоћи издатој Херцеговини, купе гласове Срба у Црној Гори. Мислиће ваљда да је пепео и шаш заборавио пао на највећу издају међу Србима од како постојимо. ДПС је главни и директни кривац за издају браће у Републици Српској Крајини и Републици Српској. Читаво време рата Срби из Зете шаљу пуне шлепере помоћи браћи преко Дрине. Врх ДПС-а и њихова средства информисања гледали су на ту братску помоћ са презрењем. Данас, оставши без браће муслимана покушавају да преваре Србе. А њих сигурно преварити неће. Ни Свето Маровић, који је искористивши посету Америци клечао над гробом свог ујака четника, глумећи чак и пред тим часним костима, па ни Вуксановић, директор КАП-а који је за време највећег страдања Срба преко Дрине направио најлепшу кућу у Подгорици. А оба и Маровић и Вуксановић, челници ДПС-а, глуме Србе само из једног јединог разлога – добили су партијски задатак да одиграју ову ролу како би бацили прашину у очи неком неинформисаном Србину, а који би их евентуално заокружио на биралишту...

Српски радикали

Но, о ДПС издајама, ДПС криминалу, њиховим доповлацима, привредним и економским катаклизмама, најбоље и најоштрије говорили су, са Скупштинске говорнице посланици Српске радикалне странке Аћим Вишњић са колегама. Како је време одмицало антагонизам радикала и ДПС-овца се повећавала. И нерви су попустили. ММС (Мило, Момо, Свето) призвали су у помоћ пендрек демократију. За истину изговорену за говорнициом осуђују Аћима Вишњића. Након тога сва Црна Гора узвикује име највећег мафијаша. ДПС мисли да препадне радикале. Вишњић се враћа из затвора чврстији и жешћи. ДПС се препада! Опет пендрек логика и узимање мандата. И опет још једна изузетна промоција Српске радикалне странке код грађана Црне Горе. То је и најбољи бумеранг пендрек демократије.

Популарност и шансе Радикала су сталне расле, рекао би објективан политички аналитичар. Грешке владајуће партије су највећи оркан у једра ове српске странке.

Пожмирепи или подрепци

Док чекамо изборе у децембру није згорега сетити се и још једне "странке" коју је ДПС усталичио у клупе парламента. Постављена је са задатком да унесе пометњу у избор Српске радикалне странке. Ову партију већ сви зову ВБШ (Вукчевић, Бошковић, Шошкић). За њу, први пут у историји демократије, гласаће њихови укућани. Најзад су и пожмирепи добили своју странку.

Ипак, како ствари сада стоје МВБ (или ти ВБШ) ће своја три гласа "свечано" уручити ДПС-у како би им се макар тужно и скромно одужили.

Д. Секулић

ЈА САМ ЧЕТНИК, ТИМ СЕ ДИЧИМ

Утицај четника Сава Газдића на развој националне мисли у мојој породици. Скок Мила и Момира из цемпера у Версањи одела. Занзибарци бирачко тијело Слоба и Момира. Ампутирани органи и они који су остали у црногорској власти. Како је народ препознао Мила Ђукановића као највећег лопова. Цицерон у заблуди јер није упознао ни једног српског радикала. На политичком менију комуниста специјалитет "демократија а ла Стаљинија". Мокри опанци из Дејтона и Париза.

Политика је у мој живот ушла много раније него што сам постао свјестан чињенице да та људска активност уопште постоји. Моја, вјерујем, неписмена баба Пава умјесто Гримових бајки моје дјетињство је уљепшала причама о свом мужу, а мом ђеду – Саву. Хајдук, четник, чија се фотографија у ратничкој пози и данас у кући чува као најсветија реликвија, био је главна личност свих подвижничких прича које ме до данашњег дана прате. Сава Газдића, јунака и четника, отровала је комунистичка банда у затвору посљедњег дана рата. Његовом смрћу стављена је тачка на његово војевање, а отворена нова страница патње за моју породицу.

Како рекох, политика је у мој живот ушла прије него што сам и постао свјестан њеног утицаја на све наше животе. Са једанаест година, мој отац Богдан постао је глава куће удолничке. На своја нејака плећа преузео је дуг који је ђед Сава направио као четнички командант. Он је за своју војску код сељана позајмио шест тона жита, и сада, када су четници били поражени, а тридесетседмогодишњи командант Сава мучки убијен, ваљало је враћати дуг. Власт се потрудила да то буде јако тешко. Одмах је одузела земљу и оставила тек толико да се може одржати голи живот. Међутим, малог Богдана домаћина и газду, нико није видио да му је брада у немоћи задрхта, а камоли, сузу у оку. Са својих нејакних плећа, вратио је дуг до последњег зрна жита, сачувавши четничку част.

Мирис тамјана

Тако је настао да живи. Тако је и васпитавао нас троје, своје дјеце. До душе, и сада по некад одмахне главом јер му се учини да му се није баш "све примило" од онога што ме је учио. Ипак, чини ми се, или је бар лијепо о

Милинко Газдић

себи тако мислити, да сам оно главно усвојио. За образ и отаџбину ваља увијек умријети, али због тога ваља и живјети.

Данас, као зрио човек препознајем у животу и страдању свог ђеда и оца светосавље у његовом најчистијем облику. То је оно светосавље које је Србе одвојило од других народа. То је исконска жеља и потреба да се живи и ако треба страда за ближњег свога. То је начин живота сваког правог Србина до те мјере да је ушао у генетску формулу.

А кад сам код формуле, да се за тренутак вратим у школске клупе. Наиме, још као школарца, на сопственој кожи сам осјетио одређену (негативну) посебност. Како смо сви из мог краја били четничка дјеца, посебну улогу у нашем васпитању имао је наставник хемије, Хрват из Босне који је, биће каквом грешком, долутао у наше Бољаниће. Он је са нескривеним задовољством уживао да нас мучи. Чим бисмо стигли на час промрзнути, десетље седам километара пјешачења

грабио је дневник и произвао нас онако модре и занимемеле од зиме да одговарамо. Ни знање нас није спашавало. Код Нећића није било милости за четничку дјецу. Таквих Нећића било је и кроз гимназију, што ме наравно, никада није поколебало да посумњам која је страна била права. Док су моји вршњаци са родитељима славили први мај и 29. новембар са Новом годином, у нашој кући никада се није прекидала слава Ђурђевдан, Божић и Васкрс. Са мирисом тамјана (у ноздрвама) кренуо сам даље, на пут који ми је Бог намјенио, а да никада нијесам прославио католичку нову годину.

Као релативно добар ђак, углавном су ми све ствари од прве бивале јасне. Само једно никако нијесам могао да докучим. Зашто моји другови, из оних других кућа, комунистичких, никада нијесу говорили да су Срби. Они су најрађе то прећуткивали, иако су њихова браћа од стричева, рођаци са истим презименима, али из четничких кућа то са поносом истицали. И потурчењаци су са гордошћу истицали своју везу са Мухамедом, а највише би се обрадовали ако је писмено требало да се изјасне о националној припадности. Колико год неписмени били, ни један није правио грешку и лишио се привилегије коју је добио од Тита. Сви редом су исписивали муслиман са великим словом М. Зашто се они поносе својим националним именом, а моји другови се стиде српског, била је енигма за коју дуго нијесам имао одговор.

Бог, Тито и учитељица

Добио сам га ненадно (једног дана) кад сам у сасвим наивном дјечјем разговору са својим другом одговорио на његово питање кога највише волим. Одговорио сам му: "Оца, мајку, Бога и Србе". Он се забезекнуо: "А учитељицу и Тита?" "А што њих?" – сад је био

ред на мени да се чудим. "Па тако нас је учила учитељица" – био је у току актуелне политичке ситуације мој деветогодишњи другар. И до данас, остали смо и ја и он досљедни. То моје тврдоглаво опстајање забиљежено је и у званичним документима. Својим очима сам видио службену карактеристику у Одсјеку за народну одбрану у Пљевљима гдје је педантни бирократа записао: "Потиче из четничке породице. Четнички узгојен и васпитан. Не дозволити повјерљива документа". Као такав кадар, морао сам, наравно, војничке чизме дрјети у најдаљој забити смишљеној ваљда само за потомке четника – Војску сам одслужио у Црномелју у Словенији, а припала ми је част да у случају квара у нуклеарној електрани Кршко интервенишем. Ко тамо интервенише, јасно је, нема другу прилику да било гдје нос помоли, јер је смрт брза и свим извјесна. Овакву врсту брижности пљеваљске власти до данашњег дана према мојој маленкости испољавају. Ако се када буду промијенили на боље, бићу озбиљно забринут, јер ће то значити да сам нешто погријешило по националном питању.

Помоћи људима који ме окружују, помоћи обесправљенима, сиротињи било ми је потпуно нормално, и није сам размишљао о цијени коју треба да платим.

Прва значајна прилика ми се пружила крајем децембра 1990. године. Као млади инжењер, вођа треће смјене повео сам у штрајк рударе Рудника угља у Пљевљима. Престали смо да испоручујемо угља Термоелектрани, тако да је последице петнаест дана престала да производи електричну енергију. У почетку нас нијесу озбиљно схватили јер сам штрајк рудара водио ја, тада млади инжењер и четнички син. Нијесу могли да вјерују ни директор, ни општинско руководство да имам толико ауторитета и уплива међу радницима да могу остати доследан у захтјевима. Али, како се показало, грдно су се преварили. Пошто радничке захтјеве – да се исплати плата, наплате потраживања од Електропривреде, смијени руководство Рудника и синдиката огрезли у криминалу, нијесу испунили, наставили смо са штрајком до 15. марта следеће године.

Нови фотелјаши

Како и доликује комунистима, покушали су на све начине да ме слома. Прво су покушали миллом. Понудили су ми стан и посао у Београду. Пошто сам ја то, наравно одбио, покушали су да ме заплаше. Слали су "абере" о мом скорашњем хапшењу, а отказ је био готово извјестан. Покушали су и преко радника да ме поразе. Запријетили су радницима да ће сви који учествују у штрајку да добију отказ. Од двије хиљаде радника, хиљаду и по је потписало изјаву да не жели да прекине

са штрајком по цијену избацивања с посла. Након тога је одржан референдум за избор новог Управног одбора. Иако сам убедљиво добио највише гласова, иако статут Рудника предвиђа да се за председника управног одбора бира онај кандидат који има највише гласова, ја сам добио мјесто потпредседника управног одбора. Том приликом промијењена је комплетна руководна и синдикална гарнитура, али то је била Пирова пobjеда. Поново су на руководећа мјеста дошли послужници блиски комунистичкој власти.

Штрајк је био прилика да упознам непосредно тек изабрано младо руководство "у цемперима". Као вођа штрајка, са својим сарадницима, два пута сам био код Момира Бултовића и једном код Мила Ђукановића. Ти први сусрети са њима били су врло симболични. Прво што ми је упало у очи да нијесу уопште у цемперима и фармерима како их је штампа представљала. Удобно су били смјештени у своје кабинете које су отели од "фотелјаши" и очигледно уживали у том отетом наслеђу. На жалост, од својих претходника нијесу узели само материјално богатство. Показало се да су наслиједили оно најгоре – идеологију комуниста која оправдава сва средства.

Стрпљиво су саслушали све оно што смо им рекли, потапшали нас по рамену и обећали да ће стати на страну истине и правде, на страну поштенних рудара. Али, када су докучили да би стајањем уз рударе угрозили опстанак комплетног општинског руководства, партије и СУП-а, како и доликује правим комунистима, хладно су погазили ријеч. Навике ни до данас нијесу промјенили...

Своју војничку каријеру започео сам оног лијепог септембарског дана када је уз велику помоћу на Жабљаку домаћој и светској јавности представљена еколошка држава. Док се под ведрим небом одржавала скупштина Црне Горе, док се шампањац точио у потоцима, а кувари превазилазили себе у прављењу ђаконија, еколошких, наравно, кроз цијелу Црну Гору проносио се шалат – "Почео је рат". Шалат је прошао и кроз моја Пљевља. Примео сам позив са радошћу, јер је требало отаџбину бранити од полудјелих усташа. Са пјесмом сам кренуо на Херцеговачко ратиште јер сам осјетио да је дошао тренутак да се Српство усправи, да се успоставе историјске границе које нам по Божјим и људским законима припадају.

Збуњивање непријатеља

Борбени морал војсци су подизале старешине бивше Југословенске народне армије. Генерал Торбица нам је на Божић, 92. године одржао ватрени националистички говор позивајући нас да храбро кренемо у прављење Ве-

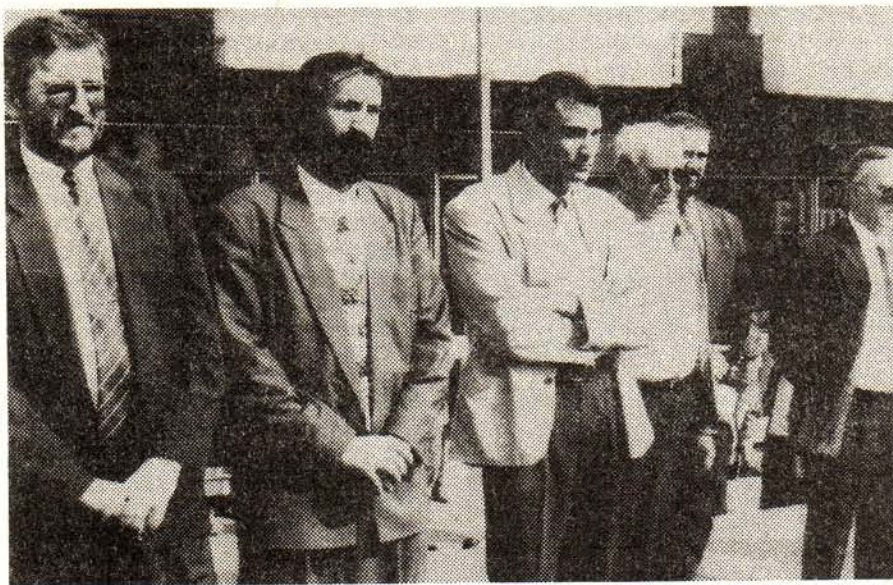
лике Србије. Тако је говорио Торбица, тако су говорили и његови официри. Али, на жалост, од тога је остао само јад, срамота и чемер у душама ратника. Тактиком "крени-стани" збуњивали су у почетку и своје непријатеље, јер тако нешто до тада није забиљежено у аналима војевања. Комунистички генерали и издајници који су њима руководили укаљали су част српског ратника и баџили љагу на славне странице историје које су до тада Срби исписивали.

Вјероватно да ће се још дуго проучавати да ли су српски политичари и генерали гајили братство и јединство и онда када су им хладнокрвно у вријеме примирја убијали глобладу војску због заклетве "највећем сину свих народа и народности", или просто, што су заиста вјеровали у пројекат братске државе са небраћом. Шта је год, резултати су поразни. Војска је деморалисана, а народ је у регуларну армију изгубио повјерење таман као у банке, приватне или државне, све једно. Само, у банке се улаже новац, а у армију животи својих најмилијих.

Тако су два највећа издајника у историји Српства, Слободан Милошевић и Момир Бултовић прокоцкали оно што је одувјек био главни српски завјет – крст часни и слободу златну. Тај двојац са америчким кормиларом од почетка рата водио је смишљено војску у пропаст. Разбио је, деморалисао, осрамотио војнике, породице погинулих и инвалиде рата гурнуо у заборав остављајући их као примјер да се за отаџбину не вриједи жртвовати. Милошевић и Бултовић, те безначајне фигуре на шаховској табли новог светског поретка, испунили су све захтјеве који су им били испостављени. За своју вољену фотелју продали су свој народ и источно и западно од Дрине. Ко се год осјећа Србином захваљујући овим изродима морао је бити постиђен гледајући нашу осрамоћену војску која се повлачила гдје су је год притиснули – непријатељ и издајници. Чак нијесу ни наплатили своје бешчашће. Умјесто да им поправе салдо на рачунима по иностраним банкама из сопствених буџета, налогодавци су им омогућили да пљачкају свој народ.

Јуначко легло

Схвативши до које мјере досеже комунистичка издаја, одлучио сам да и ја дам свој скромни допринос отпору који је у јавности све јачи. Требало се удружити са неким ко заступа чврсто праву националну идеју, неким ко није поткупљив, неким ко има правог вођу, неким ко артикулише оно што сам са рођењем на свијет донио – љубав за нацију и презир према свему што је издаја. Једино ко је то могао бити, наметнуло се само по себи, била је Српска радикална странка.

Подгорица, 10. 5. 1995. године,
протестни митинг поводом хапшења Аћима Вишњића

На срећу, у Пљевљима је било много патриота који су слично мени промишљали ондашњи политички тренутак. Окупљени око идеје Велике Србије и усправљања Српства, кренули смо на изборе 92. године. Излазак на изборе подразумемијао је добру организацију на терену. Српска Пљевља, колијевка старе Херцеговине, свом тежином била су наслонена на ратно подручје. Из тог малог јуначког легла 6.000 ратника је опробало своју ратну срећу у Републици Српској. Тим витезовима није много требало објашњавати ко им је непријатељ, шта значи овај рат, ко је издајник а ко патриота. Све то су они одлично знали вођени искуством својих предака. За мене као председника општинског одбора велика је част била што нам је повјерење дало преко шест хиљада наших суграђана. За нешто више од два мјесца кампање са малом свотом новца, Српска радикална странка доживјела је у Пљевљима свој узлет. И данас наша странка у овом граду има највише присталица.

Избори те 1992. године одвели су ме и у Републичку и Савезну скупштину. Постао сам посланик, народни трибун, неко коме је дато повјерење да заступа и оног са докторатом и оног за плугом. Огромна одговорност чије сам величине тек накнадно постао свјестан.

Било је то вријеме зла, јада, бијеле, убијања, разарања, понижења, плачке и издаје. Било је то оно вријеме када је у овој несрећној земљи умјесто багрема цветао неморал и бешчашће, а умјесто пшенице рађани изроди и кукавице. Понадао сам се искрено да ће са новим људима у парламентима да се деси нешто ново, да ће се, знао сам, у мукама, али ипак родити нека демократија. Наивно сам се понадао да је пред нама неко друго вријеме. Вријеме човекољубља, доброте, вријеме

љубави, узвишености, патриотизма, морала, вријеме части и достојанства. Повјеровало сам да управо долази вријеме јунака и витезова, и да нас чекају дани у којима ће се родити човјек са достојанством и љубављу у срцу, светосавски човјек.

Стопе у прабини

Пред посланицима и својим народом нијесам скривао своја људска размишљања и сазнања о својој нацији, која у мени увијек буде узвишена осјећања. За скупштинском говорницом нијесам тајио своје осјећање да сам духовни син Светог Саве и Његоша. Трудио сам се да откријем у прабини политике њихове стопе како бих допринио рјешавању вишејезиковне жеље мог народа да створи јединствену српску отаџбину по мјери Велике Србије. У мојим сновима Велика Србија је витешка, национална, патриотска, демократска, људска, домаћинска, поштена. Имали веће части него стварати отаџбину из сна многих генерација Срба, уједињену, јаку, сложну, часну. У својим скупштинским излагањима нијесам признавао да је ријеч о сну, већ о остварљивој идеји, која је ту, на домак руке. Само фали вођа патриота да узме оно што су Бог и историја понудили.

На жалост, руководство Србије и Црне Горе није било зрело за шансу која је изнедрена из жеље и храбрости многих Срба, нити је било дорасло времену које захтјева хероје и визионаре. Парламенти су постали попришта у којима су радикали укршгали копља и са влашћу и са поткупљивом опозицијом. Шта год се напало на дневном реду било је довољно добро да се народу покаже да је власт издајничка и лоповска, а радикали борци за истину. У тим својим посланичким борбама, разапет између катастрофе почињене издаје и пропасти у којој се

нашао мој народ чинио сам све да помогнем колико је у мојој моћи. Нијесу могли да ме уплаше, а ни преваре.

На једној од првих сједница републичке скупштине тражио сам да се у Републику Српску врате сви војно способни мушкарци који су побјегли и оставили своја огњишта, а њихове породице да остану под патронатом овдашњих власти збринуте и безбједне. Наравно, ни та, као ни многе друге иницијативе власт није прихватила. Власт се на све начине трудила да радикале представи у најгорем свјетлу потцењујући све предлоге који су од радикала стизали. Тако сам приликом усвајања Буџета за 1993. годину предложио да се изводе јавни радови. Премијер је нашао за потребно да се наруга таквој идеји називајући је глупошћу. Само након пола године исти тај Ђукановић је на сва звона хвалио јавне радове као једину праву могућност за државу у вријеме санкција и оне вртоглаве инфлације.

Ампутација образа

Уопште, код народа, радикали су били препознатљиви по својим скупштинским иступањима гдје су финим, народним језиком нападали криминалце, лопове и издајнике из најужих кругова власти. Министар здравља и весеља имао је ноћне море са визијама Аћима Вишњића и нас осталих радикала. Захваљујући чињеници да нас народ воли и да нам вјерује, докумената за њихове лоповлуке никада нам није фалило. Нарамци докумената били су добра подлога да се председник владе, републике и њихова лоповска камарила извргне руглу и бијесу изгладњелог народа. У почетку наша излагања су у јавности примана са дозом невјерлице. Зар они фини, млади и лијепи момци могу толико да заглибе у криминал, питали су се. Како је вријеме пролазило, истина је била све очигледнија, а радикали доживљавани као аутентични глас народа.

Први, највећи окршај са влашћу радикали су доживјели у августу 1994. године. На истој сједници расправљало се о блокади на Дрини и скидању имунитета Аћиму Вишњићу. Мени се чинило да се свијет руши када брат брату ставља омчу око врата. Момир Булатовић, Херцеговац по мајчиној крви, научио је те вечери нас посланике и свој народ да треба жртвовати брата да би тањир био пунији. Објаснио нам је те незаборавне вечери да треба ампутирати дио "болесног" тијела како би здрава наставио да живи. Од тада је црногорска власт један по један дио сопственог тијела ампутирала, почевши од образа. Данас опстаје захваљујући једином органу који им је остао, а који служи да се удобно мешкоље у фотељама.

"Кад издаја почне да цвјета нико се више не усуђује да је издајом назове"

– рекао је Цицерон. То је казао вјероватно зато што није упознао ниједног радикала. Ми смо се свим силама успротивили тој до тада највећој издаји. Можда би на тој сједници Вишњић "спасио" свој имунитет да су радикали ублажили своју критику. Нити су ублажили свој бијес, нити су дозвољавали да комунисти спроведу своју намјеру да расправу продуже у вријеме када нико не гледа телевизију. Због те њихове намјере да се о скидању имунитета Вишњићу расправља послије поноћи, када гледаност скупштинског преноса, природно, опада, ја сам по договору на посланичком клубу причао сат и четрдесет минута. Причао бих ја још много дуже да ме посланик ДПС-а Мишко Вуковић маниром уличара није за тренутак одвојио од микрофона.

Шамар уставности

Било је то довољно да се пређе на следећу тачку – узимање имунитета Аћиму Вишњићу. Можда се баш те ноћи у Црној Гори родила демократија. Јер, видјевши безочност власти да се мимо свих постигнутих договора о имунитету посланика одлучује у два сата послије поноћи у полуразну салу почели су да пристижу посланици осталих опозиционих партија. Остало је за памћење како је председник Либералног савеза Славко Перовић стигао из Цетиња и одржао говор који је морао да постиди власт, да неколико сати прије тога председник ДПС-а својим посланицима није ампутирао образ. Стигли су из хотела и представници других партија како би дали глас за правду. Међутим, владајући режисери скупштинских представа и наших живота нијесу пали пред аргументима истине и људскости. Док је трајала расправа тастер посланици су спавали по ходницима скупштине. На позив да се гласа, поспано су притиснули тастер чиме су свој глас дали да се суди народном посланику за ријеч изговорену за скупштинском говорницом. Тиме је завршена још једна скупштинска фарса, а ударен шамар парламентаризму, уставности и законитости у Црној Гори. Нико није могао тих августовских дана да сања да то што се догодило у црногорском парламенту представља само почетак краја илузије о демократији под комунистичким шињелом. Та сједница се завршила тиме што је посланичка већина одобрила границу на Дрини и што је Аћиму Вишњићу скинут имунитет.

Послије тога за власт је све било много лакше.

Ухапшен је Вишњић, а у Србији су слично пролазили наши радикали. Власт се понадала да ће таквом тортуром да препадне четнике како не би дизали свој глас против онога шта је требало, по сценарију издаје, да уследи. Међутим, како се показало, уза-

луд су тамничили патриоте. Они који 2001 у остали са ове стране затворских решетака казивали су народу још жешће истину о ономе што се дешава и што се припрема.

По Црној Гори су држани митинзи. На сваком кораку бацали смо рукавицу у лице свим издајницима и лоповима у власти, а прије свега Милу Ђукановићу. Ја сам на митинзима у Подгорици, Пљевљима, Бијелом Пољу, Беранама, Никшићу питао окупљену масу људи ко је највећи лопов и криминалац у Црној Гори. Свуда сам добијао исти одговор. Свуда се, из хиљаде грла, орило Мило Ђукановић! Народ је очигледно прихватио истину коју су радикали мјесецима и годинама нудили. Због такве изјаве, баш у то вријеме робијао је Аћим Вишњић, али за толико људи који су углас, на очиглед власти извикивали комунисти нијесу имали довољно затвора. Било је очигледно да народ зна истину, да се није могло сакрити оно што су очигледно сви знали. Црном Гором влада мафија која не преза ни од чега, како би задржала власт која јој омогућава богатство без мотике.

Печат националног срама

Власт је уз много муке прогутала горке колаче који су стизали санаших митинга. Гутали су и ковали освету, показале се брзо.

Први корак је био смењивање Драга Бакрача са мјеста потпредседника Скупштине Црне Горе. Мислили су да је то прилика да растуре наш клуб посланика. На њихову жалост, ми смо бриљирали. Говорили су сви радикали, осим Вишњића који је скупштину пратио из затвора у Спужу. Некако у то вријеме, готово испод жита, усвојен је закон којим се брисањем из чланства странке губи и посланичко мјесто. Била је то неопходна увертира за изгон радикала из скупштине.

Ово љето потврдило је народно вјеровање о великим несрећама у години у којој грми на Светог Саву. Никада се Србима није десила већа несрећа и већа издаја него у протеклој 1995. години. Пад Западне Славоније, а потом и Републике Српске Крајине доживио сам као највећи лични животни пораз. Мислио сам да се већа несрећа не може десити моме народу. Срамна бежанија војске и голгота Срба у збеговима, заувјек је урезана као печат националног срама у мојој души. Колоне избјеглица нијесу биле само прсте бројке које је државна телевизија ишчитавала из вечери у вече. Сваки човек је био једна судбина, свака суза је имала родитеља... Дјечја лица биле су фреске пред којима смо требали да палимо свијеће опроштаја. Да, сви ми смо били грешни пред тим безазленим дечјим очима која су дан раније послиједњи пут видјела свој српски завичај.

Година у којој је грмјело на Светог Саву биће запамћена као она у којој се граница Српства и православља помјерила за стотине километара на исток. Било је то онда када су два највећа српска издајника, Слободан Милошевић и Момир Булатовић продали вјеру за вечеру. Било је то онда када је Вуку Бранковићу опроштена издаја због тога што је била несразмјерно мала у односу на ону која је управо почињена. Јаукала је празна Крајина, јер је остављен манастир Крка, Драговић, Крупа... јер су остављене светиње, цркве и гробови. Јаукала је авестињски празна Крајина што је послије седам вјекова остала без Срба који су је до тада увијек јуначки бранили. Бранили и одбранили. Одбранили јер нијесу у прошлости имали комунисте који би је за вечеру продали.

ДПС ћутолози

Биједници на власти, са јадом сам на телевизији гледао из вечери у вече, покушавали су да из те до тада највеће несреће извуку шићар. Враћали су новинаре са годишњих одмора како би забиљежили напор Црвеног крста да избјеглицима обезбиједи чај и мармелладу. Као да су Крајину напустили да би пробали Слободу мармелладу. Пажљиво је контролисано да у јавност не промакне нека изјава напуштених и издатих Крајишника, огорчених због онога што им је послије четири године рата и муке приредио њихов лажљиви месена.

Тако затворени медији нијесу пружали готово никакву шансу да се народу саопшти истина о издаји којом је изгубљено оно што се са лакоћом могло бранити. СПС, ДПС и ЈУЛ користили су своја средства (у правом смислу те ријечи) информисања да кривицу свале на изгладњели народ и испрљену војску. Бацали су се блатом на хероје нашег времена.

Зато је требало искористити скупштинску говорницу и саопштити народу размјеру издаје која је учињена. Радикали су ту шансу у пуној мјери искористили. Ја лично нијесам могао да одолим да прстом не покажем на посланике ДПС-а и назовем их издајницима: "Ко сада од вас не устане и огради се од политике коју води владајућа партија, историја ће га забиљежити као издајника". Нико се није помјерио са мјеста. Нико од ДПС посланика није дигао свој глас против срамоте коју су њихови представници нанијели читавом народу. На ту скупштинску расправу није дошао нико из најужег комунистичког руководства, а на позив Момиру Булатовићу да дође и објасни народу шта се дешава одговорено је да се све зна и да је све јасно. Председник Републике није дошао. Расправа је трајала неколико дана. Опозиција, чак и она анти-српска, оптуживала је власт за издају. На жалост, од тога им није омекшао

образ. И даље је остао тврд као опанак. Тврд и несклон руменилу.

Лаж на кратке стазе

Власти као да није било довољно што је изгубила територију величине Белгије. Њена издаја изгледа да нема краја. Стигао нас је Дејтон, чини се за српски народ погубнији од Косова. Шта је све мешетарио Слободан и његова потрчкала још увијек до детаља нијесмо сазнали. Оно што је извјесно, парафирао је предају Републике Српске Крајине, територије Републике Српске, договорио разоружање СРЈ, а уступање Косова и Метохије, старог Раса и Војводине остало је питање дана и начина.

Ни ова издаја, као ни претходне нијесу за мој народ биле довољно инспиративне да масовно изађе на улице. До те мјере је власт обезвољила народ, уништила му вјеру у идеју, правду, забавила га о мушци како породицу да прехране. Ипак, није им било свеједно шта ће радикали са скупштинске говорнице да кажу народу о Дејтонској велеиздаји. Шта ако народ буде чуо цијелу истину? Хоће ли се побунити? Биле су то дилеме издајничке врхушке на чије су питање по сваку цијену морали да имају извјестан, и то негативан одговор.

И овог пута посегли су за средствима која искључују и закон и устав. Искористили су групу издајника и шпијуна, отпадника Српске радикалне странке и користећи се њиховим именима изрежирани истјеривање нас осморице из Републичког парламента. Без права жалбе, без могућности да се обратимо колегама посланицима и јавности, мимо свих законских и моралних норми, послје три године боравка у посланичким клупама речено нам је да смо ту незаконито. Тако смо се нашли на вјетрометини ванпарламентарних странака без шансе да се појавимо у државним гласилима. То се, свакако не односи на саопштења групе шпијуна који се уз помоћ власти лажно представљају као српски радикали, а у којима покушавају да облате нас, који смо добили повјерење преко 30.000 Срба из Црне Горе.

На срећу, народ је тешко на дуге стазе лагати. Схватили су да власт у својој припреми за предстојеће изборе чини све, како би бар мало части у јавности сачувала. Схватили су људи да је власт спремна да гази преко лешева, само да сачува позиције које ни по поријеклу, ни по знању, ни по раду није заслужила. Када би могли, најрађе би промијенили народ. Био би им погодан неки који не зна како вјешто краду и издају све што им је повјерено. Добар би им био, неки нови, забораван народ, који не памти србовање црногорских челника, који не памти бодрење војске на дубровачком ратишту, неки народ који пам-

ти ново руководство Црне Горе које је само посједовало црвене цемпере и негативно црвено на текућим рачунима. Треба им толико друкчији, нови, народ да чак и не личи на овдашњи. Не бих се зачудио да их нова црногорска авиокомпанија организовано доводи из Занзибара. Шта смета што су црни. Важно је да опет неко гласа за ДПС.

Без посла, са образом

У тим својим нечасним потезима срљају даље. Више не кажњавају само збирно. Почели су и појединачно. Чим сам остао без скупштинског мандата, остао сам и без посла у Руднику угља у Пљевљима. Моји пријатељи из Рудника тврде да је налог дошао директно од Мила. Очигледно, није му довољно што ме је својевремено декретом лишио мјеста потпредседника Управног одбора у Руднику. Тада сам такође без права жалбе добио рјешење којим се разрешавам те дужности. Кривица у акту није била назначена, али је, руку на срце постојала. Бар са Миловог становишта. То се десило када сам ушао у Српску радикалну странку. А Мило је тада тренирао демократију "а ла Стаљиније". И до данашњег дана то му је у политици омиљени специјалитет.

Остао сам без посла, али не и без подршке својих укућана и пријатеља. Отац ми је и овог пута рекао "Не окаљај образ, издржи када си већ тим путем кренуо". И мајка је, мислећи да треба да ме храбри рекла, "Не сјекирај се, нико није још овдје цркао од глади". Многи моји пријатељи нуде ми посао у њиховим приватним фирмама. Ја сам им захвалан, али имам свој пут, који морам цијели да пређем, па нека кошта колико кошта.

Као да је из моје главе истргнута мисао Берђајева: "Историјски народ је вјечно достигнуће космичког бића, а његово разарање је разарање космоса и повратак у хаос". Да ли је само пука космичка грешка, или пак нека организована светска ујдурма чињеница да Срби не могу да имају оно што је свим народима Божјим дозвољено. Не могу и нећу да се помирим са чињеницом да је свим народима, а нарочито у нашем окружењу, дозвољено да имају своје националне државе, а само Србима то није дозвољено. Ваљда народ мора да буде равноправан са другим народима, а то се мом народу, ето, не дозвољава. Зашто баш српски народ мора да буде губитник, зашто на његову штету и на његовим гробовима други праве своје државе. Што је још поразније, праве државе на рачун Срба они, који никада нијесу имали своју заставу и грб, никад своју отаџбину. Државу су добили они који су се вазда туђом мајком клељали.

Изгон Бога и народа

Наравно, то је могуће, јер нико од наших бивших сустанара није на своје чело поставио комунисту. Ми на жалост немамо једног, него чак пар. Брачни. Који жари и пади, прије свега захваљујући својим уцијењеним вазалима. Неко је уцијењен Хагом, неко парама, неко привилегијом да на кољену цупка пјевачицу. А неко опет, свим тим. Идеал оних на власти је новац и само новац. Из њихових срца протјерани су и Бог и народ. Брига о народу код њих се завршава искључивом бригом да се народ не пробуди. Зато их дрогирају диригованом штампом, платама и пензијама на кашичицу и чувеном успаванком мир, мир, мир по сваку цијену, мир на сто начина..

Ја са тим не могу да се помирим. Не бирам средства да остварим свој сан – процват моје нације кроз просперитетан национализам. У мојој држави, српској, једног дана ће са српским радикалима на власти завладати правда, закон, благодане подупрти дубоком вјером у Бога. Домоћи ће се мој народ, српски, духовне вертикале, наслеђене од Светог Саве, Немање, Обилића, Његоша и Карађорђа. Ујединиће се Срби у моћну, државу која ће бити респективна снага у Европи. Користећи своју урођену мудрост и вредноћу, надокнадиће Срби вођени Српском радикалном странком оно што им је комунизам деценијама одузимао.

Чини се само комунистима да ће им новац који су покрали дати моћ да дуго владају. Они ни до сада нијесу владали новцем, већ лажући добродушан српски народ. Иако кроз своју пропаганду истичу предности материјалног над духовним, дубоко сам убијеђен да већина Срба не може мирно да заспи при помисли шта је све у братској крви отето од његове националне територије и националног бића. Сва Божја творевина опстаје на духовној основи, па мора и држава. Ова комунистичка ће морати да се сруши, јер почиве на лажи и обмани. Она права, српска биће заснована на здравој националној идеји. У држави мог народа биће мјеста за све који се са поштовањем односе према жртвама палим за ту државу, који ће бити лојални житељи Велике Србије.

Надам се да у својим стремљењима нијесам изневјерио свој дјечји сан да будем увијек близу ђеду, да не обрукам српско име и не укаљам образ Саве Газдића. Дати себе као жртву на олтар отаџбине, био је зајет који је увијек горио у мом срцу. Но то су велике ријечи и вјерујем да ће ми живот пружити шансу да их докажем. За сада ми само остаје да радом покажем колико и како осјећам заклетву дату Богу и народу.

Забележила:
Драженка Ђуришић

ЛОПОВ НА ДУГЕ СТАЗЕ

Од Народног позоришта остале су само фасаде, изнутра је све руинирано

Недавно је група радника Народног позоришта у Нишу упутила писмо на већи број адреса. Између осталих обратили су се Милету Илићу (председнику СПС Ниш), министру културе Републике Србије, Српској радикалној странци, финансијској полицији, начелнику МУП-а Ниш. У писму наводе све грехе свог директора, господина Миладина Шеварлића. Сигурно да опис лоповлука и марифетлука комунистичких директора не би био интересантан за читаоце нашег листа (пуна их је Србија, па чак и Влада Републике Србије), да господин Шеварлић није председник једне политичке партије. Додуше он је председник једне минорне, фантомске партије, која нема упориште код грађана али пресудно утиче на живот грађана Србије преко својих представника у Влади Републике Србије. Погађате, ради се о ЈУЛ-у (Југословенски удружени лопови или Југословенски удружени лудаци)!

Председница те странке, иначе једна фрустрирана жена, познатија као баба Јула, жели да преузме власт у Србији са жељом да "усређује" њене грађане. Па, ево прилике да се кроз понашање челника ЈУЛ-а упознамо како би они владали и како би нас усређивали.

Преносимо Вам најинтересантније делове писма:

"Предмет нашег писма је наш управник Миладин Шеварлић, тј. директор како је он сам себе крстио. Одмах ћемо рећи да је он један обичан мангуп, мафијаш, дневни лопов и лопов на дуге стазе. За своју активност у Народног позоришту би требало да кривично одговара заједно са својом свастиком Љиљаном Берић. Најважније од свега је да је г. Шеварлић рушилац Народног позоришта у Нишу. Од позоришта су остали само зидови и фасаде, јер је изнутра све руинирано. Поред осталог Шеварлић је и пијаница, што би био само његов проблем, да он не пије на терет радника позоришта. А пије литар вискија дневно! Узгред чистачица у нашем позоришту има плату од 180 динара.

У сезони 1995. године одиграно је стотинак представа а просечан број гледалаца је од 50 до 80. На благајни се продају 2 до 3 карте а остало се бе-

сплатно поделило! До скора се у позоришту играло и преко 200 представа а у боља времена и 400 представа у сезони. Додуше, наш управник је направио и две представе које су на фестивалима награђиване али са београдским уметницима који су наше позориште "одрали". Редитељ "Коштане" је 1993 за поставку плаћен 4000 ДМ а тада је просечна плата нишког глумца била 4-5 ДМ. Шеварлић са жиро рачуна плаћа новинаре како би у новинама писали да је он препородио Народно позориште. О каквом се препороду позоришта ради знају они малобројни посетиоци који још долазе у позориште. Овај вишеструко лечени алкохоличар је протеран из Београда али је тамо задржао друштвени стан. Наравно и у Нишу је добио нови стан. Ни свастиком, Љиљану Берић није оставио без стана. Иначе она је правница и идејни вођа Миладина Шеварлића. Плату прима по стално увећаном коефицијенту и она је по висини одмах иза плате управника. Ово пишемо са молбом да помогнете да се прекину криминалне радње нашег управника да их не би прекинуо неки од наших радника, а то би се по Шеварлића трагично завршило.

Навешћемо вам још неколико Миладинових "дела":

– Приликом усељења у нови стан направљен му је комплетан намештај од позоришних пара. Трошкови набавке панела, застакљивања терасе, куповина бојлера и осталог намештаја за Шеварлићев стан приказани су као трошкови поставке представе "Карађорђе". Зато је та поставка и коштала 100.000 ДМ. Шта ли би радници нишке "Тржнице", који су са 50.000 динара помогли реализацију "Карађорђа" рекли кад би знали за ово? Вероватно би и њихов директор летео преко капије!

– Приликом усељења Љиљане Берић у стан такође је купљен бојлер и кварцна пећ од позоришних пара. Оба ова уређаја се сада воде као реквизити позоришта.

– За представу "Српске главе" купљена су четири колор телевизора, 1300 ДМ по комаду, а сада се налазе у становима Миладина и Љиљане (ако већ нису продати). У рачуноводству су регистровани али те телевизоре најалост нико не дужи, па је било лако да их Љиља и Миладин однесу.

– Кафана и књижара "Бата" је прича за себе. По уговору који је склопљен за пословни простор од 400м² плаћа се око 800 динара закупнине. У цену закупнине урачуната је и цена за загревање простора. За толики простор је само за загревање потребно платити бар дупло више него што се наплаћује и грејање и закупнина. Овде износимо податке из 1995. године. Можда "Бата" плаћа овај простор скупље али то не долази у позоришну касу већ у џепове Миладина и Љиље.

– Издаје се сала позоришта у закуп а новац узима "на руке", (Миладин/Љиљана). Сала од 600 места треба да донесе 15.000 динара (улазница је 25 динара). Међутим, сала се издаје за 1600 динара а све остало се подели. Овде је важно рећи да је Шеварлић наредио испицијентима да не региструју све закупе и тезгарошке наступе у испицијентску књигу! Тако се поуздано не може утврдити колико пута је сала издавана у закуп.

– Првак драме Драган Жикић (иначе одличан глумац) има највећу плату од глумаца. Међутим од "Коштане" 1993. године њега нема ни у једној подели. Дакле не ради а прима плату. Он није усамљен има још таквих. Управник се држи онога "Не таласај, ћути и примај паре"!

– У позоришту раде и два продуцента (Драгослав и Видоје). Они раде мало за позориште а мало више за Миладина. Иначе, Драгослав често закупљује салу за сина (власник "Галије") а новац иде директно у џеп Миладину.

– 1995. године у позоришту је запослено 18–20 нових радника а у пензију је отишло 4 или пет људи. Интересантно је то да Миладин и Љиљана од новозапосљених узимају "рекет" од 20.000 динара да би добили решење о сталном радном односу.

Новопримљени радници се иначе распоређују на измишљена радна места. Није важно што за њих у позоришту нема посла, важно је да управник напуни џепове..."

Пренели смо вам само део писма које су упутили радници нишког Народног позоришта. Надамо се да је и ово довољно да се схвати шта би нас очекивало да којим несретним случајем ЈУЛ преузме власт у Србији. Челници ове странке који заговарају друштвену својину веома радо пуне своје приватне џепове тим истим, друштвеним парам. То сигурно докажује и ону народну ругалицу: Своје не дам, туђе дизајм, то је брале комунизам.

Драгољуб Стаменковић

ПРВИ СРБИН КОЈИ ЈЕ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ СТУПИО У БОРБУ СА
НЕМАЧКИМ ТРУПАМА, ПАО ЈЕ КАО ЈУНАК ИЗ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

ТАНАСКО РАЈИЋ ИЗ НИША

Први у рангу на Војној академији, први у верности отаџбини

У Каменичкој број 1, у Нишу у породици војно-државног мајстора, кројача, родио се 1918 године Борислав Бора Тодоровић, јунак наше приче. Године 1936. одлази на војну академију а већ 1939. године у дневној штампи од 1. октобра под насловом "Велики војни указ", на целој страни објављује се вест да је Бора Тодоровић завршио војну академију као први у рангу међу 191 питомца. Као награду за велики успех добија сребрну сабљу са златним балчаком. Новембра исте године бива распоређен у IV батерију, IV артиљеријског пука у Зајечару. 18. фебруара 1941. године добија наређење да хитно поседне положаје поред Дунава изнад Сипа. Задатак јединице у којој је био потпоручник Бора, био је да брани Сипски канал и Ђердапски теснац. О важности задатка који је добио потпоручник Бора најбоље говори чланак који је потписао немачки ратни дописник Седлачак објављен 27. маја 1941. године у листу "Ново време" под насловом: "Борба око Ђердапа и дунавског теснаца".

"Немачке трупе су већ првог дана рата на Балкану осујетиле затварање дунавског саобраћаја кроз Ђердап. До 5. априла брзаци су се налазили у рукама Срба, који су већ месецима вршили припреме за њихово затварање у одређеном тренутку. Тиме би се саобраћај онемогућио месецима а можда и годинама..."

ЕПИГРАМИ Бобана Милетића

После Срба из Босне има неких
основа
Да ће Слоба да изда и Србе са
Косова!

Слобо, "Србине"
скини нам се с грбине!

У Србији ништа страшно,
недостају бензин, брашно,
нема струје, млека, хлеба,
можда браћо "тако треба".

Упропастише нас Бице, Даче,
Раке и остале петокраке.

Данима је Бора са положаја изнад Сипа посматрао немачке авионе који су снимали терен и реморкере који су крстарили Дунавом скупљајући обавештајне податке. Од генералштаба тражи одобрење да потопа немачки реморкер али одобрење не добија. Био је свестан да је рат на прагу и да се ускоро може очекивати јак немачки напад.

Самоубиство храброг ратника

Изаиста, у ноћи између 5. и 6. априла 1941. године, Немци неопажено десантним чамцима форсирају Дунав, прелазе на тло Југославије и тиме започиње прва битка у Априлском рату. Бора је већ крај своје батерије. Отвара жестоку ватру картечом. Непријатељ застаје али одмах затим још жешће наваљује. Борини војници гину један за другим. Убрзо нестаје и артиљеријске муниције. Војници прихватају борбу из стрељачког наоружања а испред свих је њихов командир који револвером обара немачке војнике.

Забележено је и сведочење Бориног ратног друга, резервног потпоручника Мариновића. "Гледао сам наше пешаке како гину, крећу у противнапад и поново се повлаче. Топови Боре Тодоровића нису знали на коју страну пре да отворе ватру, јер је већ цео тај сектор Дунава био крцат моторним чамцима и другим пловним објектима. Немци су испадали на обалу као да их неко изручује из цела... Немци су већ били код Бориних топова, унаоколо су лежали мртви војници. Бора је тада подигао пиштољ, прислонио га уз слепоочницу и видели смо како је пао. Немци су застали, вероватно збуњени овим неочекиваним призором..."

Тренутак пред саму погибију Бора је наредио преосталим војницима да се повуку. Он им је својим револвером шгитио одступницу. Последњи метак је сачувао за себе. Пао је као јунак, сачувавши оно што је сматрао најсветијим: људску и официрску част. И непријатељ је био задивљен храброшћу српског официра. Уз одавање војних почаста сахранили су га у порти цркве у селу Сипу.

Касније су посмртни остаци овог хероја пренесени у Ниш и вечно почивају на Панталејском гробљу. На

срамоту града Ниша спомен је потпуно необележен и представља депонију ђубрета. И док се у самом центру Ниша налази неколико споменика авантуристима-комунистима, гроб потпоручника Боре сем породице нико не одржава. Много је храбрих људи погинуло бранећи отаџбину али је заиста мало примера оваквог јунаштва. Као и његов славни претходник Танаско Рајић и потпоручник Бора је до краја остао поред својих топова.

Ни једна улица у Нишу не носи Борино име. Породица хероја Боре се више пута обраћала Скупштини општине Ниш, Савезу бораца, Народном музеју и месној заједници на чијој је територији рођен Бора Тодоровић, са молбом да бар једна улица у Нишу понесе његово име. Наравно, одговор никада нису добили. Али је зато у граду улица са називима "Улица Фридриха Енгелса", "Седам секретара Скоја", "Булевар Лењина"... Чак је и онај несретни комуно-терориста који је у окупираном Нишу бацрио бомбу на хотел у коме су били немачки војници "добио" своју улицу. Комунисте није било брига што је због тог чина на брду Бубањ код Ниша стрељано неколико стотина невиних грађана који су као таоци били у логору на Црвеном Крсту! Комунисте, уосталом, никада и није интересовао српски народ.

Уверени смо да ни овога пута неће осетити ни трунку гриже савести. Њихов председник (беше ли то Мира или Слоба?) ионако као папагај понавља "Мир нема алтернативе". Можда они сматрају да Бора и није требао да пружа отпор непријатељу! Јер да није пружао отпор био би жив, Немци би окупирали Србију, али... био би мир.

Народ не каже узалуд: "Ничија није до зоре горела". Догореће и комунизму у Нишу и Србији. Доласком српских радикала промениће се многе ствари па и називи ових улица које срамоте град Ниш.

На крају ћемо пренети једну реченицу из писменог задатка тадашњег гимназијалца Боре Тодоровића са надом да ће многи "миротворци" научити нешто о патриотизму и херојству:

"Наши политичари треба да се боре да се очува мир, али ако треба да се брани отаџбина, нико не сме остати код куће".

Драгољуб Стаменковић

Е, МОЈ МИНИСТРЕ!

Посао министра није само да се слика за телевизију, већ да обезбеди средства за наставу

Сваке године бар у 3 или 4 наврата проблеми у просвети и образовању кулминирају масовним штрајковима, скраћивањем часова, губљењем наставе. Сваке године бар 3 или 4 пута министар просвете и Влада Србије обећају просветним радницима веће плате, топле учионице, набавку нових учила, реновирање школа. И сваке године бар три или четири пута слажу. Увек, дакле, иста прича. И исти крај приче. Тако, док провештани радници поново не буду доведени на егзистенцијални и професионални минимум. Онда се, опет све понови.

Постоји неколико професија, међу којима и просвета (или боље рећи просвета првенствено), чији се посланици врло тешко одлучују на бунт, штрајк, на масовно постављање захтева. Те професије углавном прихватају стање онакво какво јесте, покушавају да пронађу оправдање и чекају неко боље време за разрешење проблема. Чекају стрпљиво и дуго. Кад се те професије побуне, значи да је стање крајње критично. Постоји и оправдање за овакво понашање просветара. То су углавном људи који су и буквално окренути образовању и васпитавању младих, људи који, уласком у професију себе и своје интересе подређују искључиво стицању нових знања и преношењу на децу коју смо им поверили. На приговор властима, на тражење права, на тражење плата, (зарађених и вишеструко оправданих), одлучују се тек кад њихова деца немају ни шта да једу, ни шта да обуку. Тек кад и они почну наставу држати без доручка. Гладни. Одлучују се кад им половина ученика оболи због хладних учионица а друга половина наставу прати у капутима и јакнама, кад немају креду да задатак испишу на табли. Тек кад им министарство у својој безобразној и бездушној политици ускрати ама баш све.

Ових дана у просвети је управо догорело до краја. Више од половине школа у Србији се не греје. Већина школа нема елементарне услове за рад. Док се свуда у свету компјутери уводе као основно средство за рад у учионице, као елементарно учило, наши учитељи и професори немају креду. Немају додуше ни сунђере, али они им и не требају јер шта ће брисати кад немају чиме да пишу.

Министар просвете Младеновић

Плате просветних радника су такве да се њима не могу задовољити ни елементарне потребе најскромнијих људи, и касне у просеку два и више месеца. Одељења, уместо двадесетак, имају у просеку четрдесет и више ученика. Школске зграде, бар већина њих, су због неодржавања постале праве руине и као такве прете свима који се нађу у згради. Права је срећа што се, рецимо нико није нашао у ходнику Средње медицинске школе кад је плафон, пре неколико дана пао, јер би сигурно било и мртвих и тешко повређених.

Управо такво стање и такав однос према просвети приморали су последнике ове, надам се часне и поштене професије да крену у штрајк и обуставу или скраћивање наставе. Режим, који је иначе крајње незаинтересован за све што се у овој држави дешава, ни овог пута нема намеру да исправно и поштено реагује. Министар просвете, уместо да хитно изнађе средства и начин да санира и превазиђе стање, настало искључиво његовом неодговорношћу и неспособношћу да обавља послове, јер посао министра и није да се само слика за телевизију и држи политичке трибине, већ да обезбеди рад и наставу, прети отпуштањем, малтретирањима, позивама на одговорност, позивима на част, углед и кодекс професије. И прети смањењем плата штрајкачима. Којих плата господине министре. Новембарских, децембарских, јануарских? Ви бисте да смањите и оно што нисте дали. Зна-

чи ли то да ће вам просветни радници после обрачуна остати дужни? Значи ли то да ће морати уплаћивати на жиро рачун. Имате ли шта смањити. Колико се добија кад се неплаћено смањи, а и оно је изузетно мало. Заборављате министре неколико ствари. Заборављате да сте и ви пре свега професор, а да сте министар само стицајем околности. По просвету, врло несретних околности. Заборављате да ће министровање врло брзо проћи и да ћете се после тога опет вратити за катедру. Ако се вратите. Или можда нећете. Заборављате да сваки ваш учитељ мора код дече уживати углед и поштовање. Углед се стиче односом према предмету и ученицима али и спољним изгледом. А ко ће поштовати наставника поцепаних лактова, искрзаног капута, наставницу зарозаних и поцепаних чарапа или шипела. Зар не видите да их управо тамо водите. Колико наставника који живе од плате може себи дозволити луксуз да вози ауто? Колико њих, са платама које им дајете може одвојити и купити ново одело, комплет, сукњу, чизмице? Колико њих може себи купити хамбургер за доручак? У памет се министре. Распитајте се куда иду паре које привреда одваја за просвету, и захтевајте да се оне усмере тамо где су намењене. Наложите да се бар у школама ложи. Да школске учионице буду загрејане, а да се све заостале плате, које су и онако мале, исплате. И да се убудуће исплаћују на време. И коначно купите креду. Или поднесите оставку.

Вашим односом и односом режима, чији сте експонент, уништавате не само професију (јер ће се ретко ко од младих одлучити да иде у просветне раднике), већ уништавате и све ове младе генерације које имају несрећу да се школују и уче за време вашег министровања. Из школа ће излазити недовољно научени, професионално обогаћени и погрешно васпитавани нараштаји. Ако нисте знали господине министре, школа нема само улогу да учи. Она и васпитава. А ако ово ипак знате, онда тим горе по вас. Тим горе и по све нас заједно. Тим горе по Србију. На жалост!

Момир Марковић

ИСПОВЕСТ ЧЕТНИЧКОГ ВОЈВОДЕ РАДЕТА ЧУБРИЛА

Комунисти су се, из све снаге, трудили да униште четнике, али то им није сметало, да кад год загусти, те исте четнике позову у помоћ

1. Припреме за одбрану

Доласком Туђмана на власт, у децембру 1989. године, ја сам већ имао групу људи који су подржавали моје идеје. Идеја је била да се организујемо и не дозволимо покољ српског народа као 1941. године. У то време Јован Рашковић је окупао народ и припремао се да формира СДС. Сазнавши за ту идеју, ступио сам у контакт са Рашковићем и прикључио се СДС-у. У Книну, 17. фебруара 1990. одржана је Оснивачка скупштина СДС на којој сам и ја учествовао и одмах ушао у Главни одбор. Ту смо се договорили да оснујемо месни одбор у Родучу и ја сам изабран за његовог председника. Истог дана је основан и месни одбор у Србу, а за председника је изабран Давид Ростовић, велики српски националиста и родољуб. Даље је ишло све лакше и оснивани су одбори, један за другим, да би већ у јуну покрили скоро све регионе Далмације, Лике, Кордуна, Баније и Славоније. Оснивањем СДС остварен је важан циљ. Срби су политички били организовани и свима је било јасно да се неће поновити 1941. и масовни покољи Срба. У време оснивања одбора, Туђманови следбеници, љути на наш успех, ометали су наш рад, а од марта 1990. почели су и да првоцирају, да врше сталне претресе па и да понеког истуку. У мају је већ било очигледно шта они желе. Имао сам доста добру обавештајну групу и стално сам био у току догађаја и знао шта се ради на терену. Због све веће тортуре од стране Хрвата, а и наше заштите, донео сам одлуку да се формира једна већа војна формација, која је у оснивању бројала 80 људи. Назвали смо је "Велебитски четнички одред"

У периоду мај – јун и Хрвати и ми углавном смо пратили једни друге и организовали, свако своје, оружане групе. До заоштравања ситуације дошло је у јулу 1990. године, када је одржан Српски сабор у Србу и када је основана САО Крајина. Тадашњи председник Владе, Милан Бабић, 17. августа 1990. године прогласио је ратно стање у САО Крајини. Мој одред

је у том тренутку био знатно јачи и врло лако смо контролисали подвелебитско подручје и држали усташе на дистанци. Мањих оружаних сукоба било је повремено до септембра, а онда се све утишало, само су политичари били активни. У време ових догађаја у Крајини током 1990. године на територији Србије основан је Српски четнички покрет под вођством Војислава Шешеља и ја сам, чувши за то, чим су ми прилике омогућиле, кренуо да се са њим видим. Наш први сусрет био је у кафани "Руски цар" у Београду, у фебруару 1991. године. Разговор је вођен углавном око организовања и помоћи од стране Шешеља, уколико дође до већих оружаних сукоба у Крајини.

Тако смо дочекали 1. април 1991. године, католички Ускрс и напад на Плитвице, где је пала прва значајна жртва са наше стране. Дошло је до већих сукоба, и усташе су заузеле део Плитвица и ту остале два месеца уз помоћ ЈНА, у улози тампон зоне, која је на тај начин штитила усташе.

Половином маја исте године организован је "Марш мира" и митинг на Плитвицама. Глави организатори били су Бошко Божанић и Љубиша Шолаја. Одзив на митинг био је велики и дошли су да нам помогну и четници из Србије, на челу са Шешељом. На митингу се "прославио" генерал-потпуковник Андрија Рашета и његова полиција, која је у Језерцу тукла жене, а генерал се максимално трудио да помогне усташе, како тада, тако и увек све док није смењен. Ту је дошло до првог сукоба између представника ЈНА и нас четника, јер смо покушали да им укажемо ко су прави непријатељи. Са Плитвица сам се вратио у базу. Након неколико дана у Голубић (код Книна) дошао је капетан Драган и основао камп за обуку људства. Моја група јачине два одељења, на челу са мном, упутила се тамо јер су давали униформе и оружје, што је нама тог тренутка било најпотребније. Наше наоружање састојало се углавном од ловачког оружја. У кампу смо провели 20 дана, добили маскирне униформе

Четнички војвода
Раде Чубрило

ме и аутоматско оружје, а затим смо упућени на Удбину као резерва, у вези планираног ослобађања Плитвица. Након два дана опет смо имали проблема са ЈНА. Опколили су нас оклопним возилима тражећи да положимо оружје. У томе нису успели због нашег енергичног отпора. Након дужих преговора ова јединица ЈНА је отишла у своју базу на Плитвице, код усташа, у "Спомен кућу" 6. Личке дивизије. После свих ових догађаја моја јединица стиже у базу у Медак, где смо од народа дочекани раширених руку. Када је народ видео како смо наоружани и обучени, брзо му се подигао морал. Добро организовани и пуно боље наоружани привукли смо велики број људи, тако да је наш одред у јулу 1991. године бројао 700 људи. Одмах смо пришли обуци, наоружавању људи и општој припреми за одбрану, јер је било очигледно да ће доћи до рата већих размера. За наш долазак у Медак проучуло се по околним селима у којима су већ постојале мање групе под оружјем и одмах се пришло организовању већих јединица јачине чете. Пошто је у међувремену у усташку базу Ловићан већ била ушла гомила тзв. "зенги", снаге око 300 усташа, ми смо морали да држимо два правца – један према Ловинцу и Светом Року, а дру-

ги према Брушанима и Рибнику. Са друге стране Личког поља, према Вранику, положај је држала јединица из Полаче, а према Рибнику из Врешца и Могорића. Усташе из Госпића, осетивши да неће ићи како су они замишљали, почели су да дивљају по Госпићу и прогоне и шиканирају Србе. Срби из Госпића, видевши шта им се спрема почели су да се организују и наоружавају да би половином августа оформили јединицу од 320 добро наоружаних људи. Тај одред сачињавали су углавном поштени и наивни домаћини па им се зато и догодило да им се на чело одреда ставе несрби, односно комунисти. Командант тог одреда био је капетан I класе Симо Јупуницић, начелник одреда мајор Владо Почуча, а имали су и политичког комесара мајора – Милета Рајчевића. Овај политички комесар је као директор школе у Госпићу допустио, без противљења да усташе ставе шаховницу на зграду у којој су учила српска деца.

2. Почетак рата

Период јул – август протекао је ни у миру, ни у рату, у ситним чаркама, а онда је 28. августа 1991. на Велику Госпојину почео прави рат у Госпићу. Ја сам се налазио у штабу у Медаку, када су око два сата после поноћи, почеле да одјекују детонације из правца Госпића. Ко је започео напад, ја не знам, нити је мене било ко обавестио о почетку борби. Плашећи се да и нас не нападну, ми смо појачали наше линије према Светом Року и Рибнику, а у Госпоћ нисмо ишли, пошто је Госпићки одред био самосталан, а командни кадар није волео нас четнике. Зато нисам желео да им се мешам у њихов рад, нарочито без њиховог позива. Иако је био доста бројан и добро наоружан, Госпићки одред, захваљујући лошој команди, није издржао дуго и 2. септембра 1991. у мој штаб у Медак дошли су Владо Почуча и политички комесар Милета Рајчевић да разговарају о помоћи, јер су усташе успеле да их потисну из града на периферију. Показало се да се историја понавља, јер су партизани и 41. тражили помоћ од четника. Кад им загусти, иако су нас мрзели из дна душе, морали су код нас, јер од прича и обећања њиховог идејног вође Дана Наранчића није било ни трага, а камоли да им помогне. Већ је побегао у Београд. Тај исти Дане Наранчић је покушао да на нашем терену организује СК ПП, али када је видео да неће успети подвиг је реп и побегао код својих налагаваца у Београд.

Ја сам саслушао представнике Госпићког одреда и одмах наредио да се припреми једна чета и крене у Госпић. Чету сам лично предводио. У Госпић смо, преко Почитеља, Читлука и Дивосела стигли око 14 часова. Дошли смо до Јасиковца и испред гробља за-

Представници четника ветерана са четницима из Републике Српске Крајине

текли неколико бораца, међу којима председника месног одбора СДС за Медак, Мишу Травицу. Док су се ови догађаји одвијали око Госпића, усташе су покушавале да заузму једно од највећих војних складишта у Петој војној области у Светом Року. Складиште је бранио један вод ЈНА на челу са капетаном Ђуром Драгичевићем, великим Србином и патриотом. Још један вод се убадио као појачање, а њега је предводио један од највећих бораца у Крајини, Слободан Станић. Та два вода (јачине 60 бораца) у кругу складишта и уз нашу помоћ са бокова успели су да одбране велике количине војне опреме и оружја. У време блокаде складишта, храна за људе у кругу магацина спремана је и ношена из Радуча преко Ошљака све док складишта нису деблокирана.

За разлику од Ђуре Драгичевића, команданта у Светом Року, потпуковник Ђорђевић, командант Госпићког гарнизона, сву технику и опрему дао је у руке усташама. Ја сам нешто раније имао разговор са потпуковником Ђорђевићем и предложио му да технику изведе у реон Ведрина пољана, између Радуча и Медака, те да то заједно чувамо. Ако дође до рата да не би пало у руке усташама. Међутим, Ђорђевић је све оставио усташама, и за ту издају унапређен је у чин пуковника и сада је у Србији. У Госпићу је била и милиција у већинском српском саставу. На жалост, и они су се понели као и Ђорђевић, уз часне изузетке, и док год су могли служили су усташком режиму.

Дакле, у оваквим условима ми смо кренули да спасавамо народ у Госпићу. Одмах по доласку до Јасиковца ја сам затражио да ми покажу где се наши људи налазе и колико их има. По мом обиласку гледано од Велебита, линија је овако изгледала: Клиса пут кроз Јасиковца до гробља, преко њива

у пола партизанског пута до Орница. То је била линија фронта у и око Госпића. Људи су били неорганизовани и стално им се број смањивао јер су били без икакве команде и стално су се осипали и ишли у дубину према Дивоселу и Читлуку. Кад сам "снимио" ситуацију одмах сам позвао неколико виђенијих људи и са њима организовао да се линија помери до Вјешала и у Улишу Владе Радаковића, што је до мрака и учињено. Другог дана одмах сам распустио штаб Госпићког одреда који није ни функционисао и позвао угледне грађане да се формира нови штаб. Након краћег разговора постигнут је договор да начелник новог штаба буде Милан Крајиновић (Бекић), командири чета остали су исти, осим Николе Жигића ког је заменио Жељко Глумац. Комплетно људство које је остало као војна формација под новом командом припојено је мојој команди у Медаку.

3. Први чин издаје

Са новом командом и новим распоредом људи, уз свежа појачања која су дошла, кренули смо да ослободимо источни део Госпића, до Новчице. Након три дана померили смо линију до Трупиновца, брда баба Стаке, Аларево брдо, пресекли главну цесту Госпић – Билај до Метинга, заузели силос и спојили се са јединицом на фарми у Острвици. У том периоду у гарнизону у Госпићу дошло је до смене. Усташу Перу Чавара, пуковника ЈНА, који је наследио издајника Ђорђевића, заменио је мајор Илија Пешут, Србин и родољуб, који је желео да спаси шта се спасити може. Ступили смо у контакт и договорили се да деблокирамо гарнизон и извучемо људе и технику. У међувремену нам је у помоћ дошла бригада из Лапца и кад је постигнут договор и план извлачења, неко је

издао и план је пао у воду. Предлог је био да се иде кроз град. Ја сам био против тог плана јер је требало прећи два моста и то би усташе лако спречиле рушењем мостова. Зато сам предложио да правац извлачења буде преко Каниже ка Новом који је био под нашом контролом. Тај план је и прихваћен, али и пропао због нечије издаје. Неко је усташама открио наш план и они су нас предухитрили и заузели гарнизон у Госпићу и заробили Пешута и његове људе. О смрти мајора Пешута постоје две верзије – да се сам убио због неуспеле акције и да су га убиле усташе у болници у Госпићу. Било како било, гарнизон је изгубљен, а главни кривац се шетао по Београду. Ђорђевић, који је на време могао све да извуче.

Док се све ово догађало пре пада госпићког гарнизона дошла су двојица људи из Лапца, Ергарац и још један, и рекли да су Турци од Бихаћа напали Лапац и да кољу и пале све од реда. То је била подвала из кухиње ЈНА али лапачка јединица, не знајући право стање, вратила се одакле је дошла и тек тада схватила да је изиграна. Тако је пропало спасавање гарнизона. Лапчани су се повукли и ја сам 6. септембар дочекао опет сам са својом јединицом. Линија одбране је била јако дугачка. У том тренутку под мојом командом било је 900 људи, а бранили смо положаје од касарне у Светом Року до гаја Милетића, све до плантаже према Кику са јужне стране, и од Вребачке плантаже до Рибника, Орница преко Силоса, Метинга, Аларева брда, Вјешала, Трулиновца, Клисе, Великог краја. Контролисали смо и Велебит до касарне у Светом Року. Укупно око 100 километара линије фронта.

Схвативши да толику линију са овим бројем људи нећу моћи држати,

кренуо сам у Книн 6. септембра да тражим помоћ у људству. Најпре сам дошао код председника Владе Милана Бабића који ме је саслушао и рекао да ми он не може помоћи да нема људи на располагању.

У том моменту по Книну је шетало у униформи и цивилу најмање 5.000 људи и мени није било друге него да се вратим и сналазим како знам и умем.

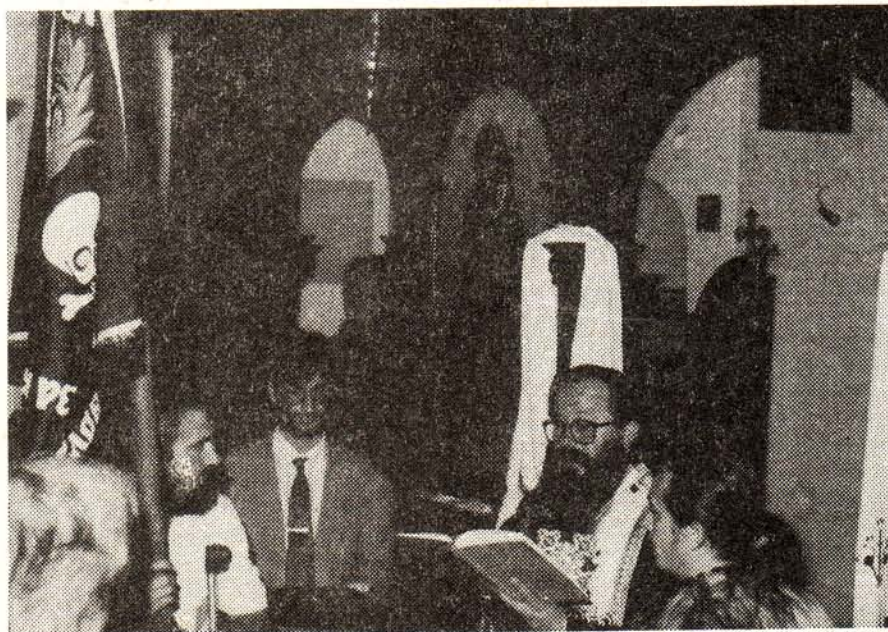
4. Погибија Ђорђа Божовића – Гишке

Доласком из Книна у Госпић, у истурени штаб, сазвао сам састанак и изложио стање у коме се налазимо и предложио да потражимо помоћ на другој страни. Пошто смо знали да четници Војислава Шешеља помажу у Славонији и Барањи и да се око Борова села и Мирковаца воде велике борбе, нисмо тражили помоћ од њих него од Српске гарде, са којом смо такође имали добре односе. Тако су 7. септембра отишла наша два човека, Никола Тесла и Ђорђе Кричковић у Београд, где их је чекала јединица јачине 128 људи под вођством великог јунака и витеза Ђорђа Божовића Гишке. У Радуч су дошли 9. септембра и након краћег разговора отишли смо у Медак, до цркве где је одред постројен и тамошњи парох Срето Медић одржао молитву. Одатле смо кренули на фронт у Госпић. Док смо пролазили кроз Читлук и Дивосело народ је износио шта је имао да понуди и да се поздрави са људима који су дошли да нам помогну, а и да добије коју кокарду или амблем, што је показало да наш народ није комунистички оријентисан. Супротно од оног што су покушавали да покажу комунистички агита-

тори који су уносили забуну међу народ. Такви као што су генерал Илија Борић и његов колега потпуковник Владе Љесковац. На њихову жалост, народ није желео повратак у комунизам. Чим смо дошли у Јасиковац, одмах смо пола људи распоредили на фронт, а пола послали на одмор. Тако ојачани направили смо план да ослободимо Чардак и дођемо до Новчице и заокружимо територију источног Госпића. Полако смо напредовали. У Јасиковац је 3. септембра 1991. дошло 10 тенкова и 4 транспортера да нас наводно појачају. Одмах су се приључили мојим људима на правцу Јасиковац – Чардак. На раскрсници према Новом, Мосту и Старом дошло је до пометње када су се два тенка сударила. Гишка је претрчавао са десне стране цесте на леву према кући попа Славка и ту је погођен метком, испаљеним са висине, тачно испод леве руке. Одмах смо притрчали и склонили Гишку до санитета који је у међувремену пришао и одвезао Гишку према Медаку. На жалост, није дошао жив до Медака. Тамо је положен у цркву испред које је кренуо у бој, као један од највећих Срба у ово новије време. После Гишкине погибије дошло је до одређене пометње међу гардистима али смо брзо средили стање. Међутим, тенковска чета почела је да бежи, остављајући један тенк, усташама на раскрсници где су се сударили. На то је инсистирање да се тенк не оставља, капетан Сузић рекао је дословно: "Јебеш тенк". Након неког времена усташе су тај тенк одвезле на своју страну. Тако је опет захваљујући ЈНА пропала акција ослобађања источног Госпића.

5. ЈНА бежи

После Гишкине погибије део Гарде вратио се у Србију, а један део остао је са мојим људима. Тако смо опет дошли у ситуацију да бранимо Госпић у борби против далеко јачег противника. Помоћ је обећавана са свих страна али ниоткуда није стизала, па смо након десет дана морали да се повучемо на периферију града. У супротном, сви бисмо изгинули, јер су Госпићани и Дивосељани већином већ побегли за Србију, као и њихов комунистички штаб. Дошли смо у позицију полукружења. Тако смо формирали нову линију на самом уласку у Јасиковац – Клиса, Пољари и даље према ораницама које су још држале усташе. У међувремену је од усташа очишћено подручје између Радуча и Грачаца: Враник, Свети Рок, Ловинац, Ричице, Плана и Церје. Тако смо добили једну чету са те линије, а ослобођене су и друге јединице, па смо могли лакше да организујемо одбрану терена који смо контролисали. На тој позицији смо дочекали новембар, када су усташе напале фронтално од Дивосела преко Читлука, Медака и Врепча. Пошто су тукли артиљеријом, по дубини на-

Освећење прослављене ратне заставе Динарске четничке дивизије, коју је четницима пука "Петар Мркоњић", послао лично војвода Момчило Ђујић. Чинопдејствовао је владика Хризостом

Помен Драгољубу Дражи Михаиловићу у цркви
"Свете недеље" у Охестову код Книна

сеља дошло је до панике, а још већу пометњу направила је тенковска чета ЈНА која је прва бежала, а за њом колона цивила од Дивосела до Плоче, око 40 километара дугачка. Ја сам, чувши за то, одмах пожурио да престигнем колону и успео сам у Плочи сустићи Сузића и његове тенкове. Одмах сам их зауставио и наредио им да се окрену и крену назад за Медак. После опирања, ипак су се вратили у Медак и колона цивила је заустављена. Опште је мишљење да је овај догађај променио ток и начин одбране у Крајини. Међутим, властодршцима у Крајини, а и у ЈНА и Југославији, није одговарао такав расплет догађаја, јер су они очигледно друго договорили са Туђманом.

Као четник и извршилац те акције засметао сам им, јер ми је могао порастити углед код народа у Крајини. После овог догађаја усташе су поново нападе 16. новембра и на брзину заузеле и спалиле 60% Дивосела и убиле 12 људи и жена. Ја сам тог момента био у Грачацу на састанку, и чим су ми јавили, кренуо сам у Медак. Тамо ме је већ чекао један вод мојих људи и одмах смо кренули ка Дивоселу и ушли у бој. Тамо смо затекли једну групу из Дивосела и Читлука под командом великог борца Драге Носоње и једну групу под командом Радомира Пејновића. Одмах сам их прикупио и у три групе послао у три правца. Једна група ишла је кроз шуму обронцима Велебита, друга је била моја група и ишли смо право цестом ка центру села, а трећа група ишла је десно од мене према Пољарима. Прва група је врло брзо зашла за лећа усташама и нанела им највише губитака. Њом је командовао Радомир Пејновић. Моја група је врло брзо ушла у центар села захваљујући удару прве групе. Трећа група под командом Јовице Иванчевића Пућана мало је закаснила па су ус-

таше успеле да побегну. По усташком признању, имали су 56 мртвих усташа, међу којима и команданта Госпића Милошицу. Акција је трајала око један сат и ми смо опет дошли на линију која је постојала и пре напада. Биланс губитка са наше стране – један рањен.

6. Реорганизација

Док су се све ове ствари догађале, формирана је Грачачка бригада у чији састав смо ушли и ми, четници. И мој штаб је претрпео одређене измене, тако да је начелник штаба постао Душан Лазић, помоћник за позадину Мишо Травица, безбедњак Чедо Рњак, за информисање Душан Ђоковић и за морал Ђорђе Загорац. Командир Прве чете био је Мићо Купрешанин Бели, Друге чете Предраг Клеут, Треће чете Душан Прерад, Четврте чете Милан Крајновић Бекић. Ове четири чете чиниле су, уз оно мало Госпићана што је остало, Четврти батаљон и под тим именом ушли смо у Грачачку бригаду чији је командант био потпуковник Стојан Шпановић, човек који је више био политичар него официр. Кнински корпус проширио је своју надлежност и на Лику, која је била под Ријечким корпусом. Командант корпуса био је генерал Владо Вуковић, mudar човек са осећајем за компромис, а начелник штаба корпуса Ратко Младић, ортодоксни комуниста, што се касније и доказало. Генерал Вуковић заказао је састанак у касарни Свети Рок, где је дошло 50-так официра ЈНА, већина њих је предала опрему по касарнама, и издала, и оставила народ по градовима. Они су, докле, дошли да нас помогну у стручном знању, како су рекли, а не да командују или воде политику. Била је то обмана. Дошли су у ствари да растуре оно што смо ми с муком урадили.

7. Састанак са др Караџићем, Шеста личка и атентат

Ја сам им рекао, управо то, због чега су дошли, те да ако су способни, како кажу, због чега нису одбранили гарнизоне из којих су побегли? Од овог момента, официри су још више гледали како да смакну мене и мени сличне, али ми нису ништа могли јер су знали да имам најбољу јединицу. Уз то, био сам и у политичком врху Крајине. У овом броју од 50-так официра било је и три-четири који су мислили другачије од својих колега, а најбољи Србин и родољуб, иако је био официр ЈНА, био је Мићо Совиљ, потпуковник који је постављен за команданта дивизиона у бригади. Совиљ и ја одмах смо схватили да припадамо истој страни и он је, знајући да ја имам добре везе са Радованом Караџићем, председником СДС тадашње БиХ, предложио да одемо у Сарајево код Караџића и да средимо да нам дају хаубице од 105 милиметара које су довучене из Славоније у Добој. Нас двојица отишли смо у Сарајево код Караџића. У то доба становао је у улици Сутјеској број 2, пети спрат. Лепо нас је примио и средно да добијемо хаубице које су за три дана биле у Лици. По мом повратку у Медак, тамо је дошао пуковник Саво Јурасовић, родом из Медака. Дошао је код мене у штаб и рекао да жели помоћи. Сложио сам се и рекао да бира место. Он је рекао да мора размислити и отишао у Београд. Након 20 дана вратио се у Кореницу и постао командант Шесте личке дивизије, која је имала око 150 људи у свом саставу дубоко у позадини у Бруну. Одмах су почели да својатају и нас и послали су једног момка да донесе наше папире, што сам ја одбио и момка вратио одакле је и дошао. После овог догађаја позван сам на састанак на Борје, где је опет тема била наш улазак у Шесту личку, на шта сам их упитао знају ли они шта је Шеста личка урадила Србима од 41-45. године и одбио сарадњу. На састанку је био и новопостављени командант Саво Јурасовић, који се није осећао баш пријатно. Након мог одбијања сарадње кренуо сам за Медак, али фићом, а не голфом којим сам дошао на састанак због опрезности, и показало се да сам био у праву, јер су незадовољни мојим ставом поставили заседу на Пиочанском кланцу и пуцали у голф и мог шофера Жељка Дошена Буцу, али су на срећу, промашили. Након 15 минута мирно сам прошао и стигао у Медак.

8. Конфузија код села Орнице

Због усташког упада у Дивосело, договорили смо се у бригади да им вратимо и направљен је план за ослобађање Орница и заузимање Рибника и Билаје ради скривања линије за три пута. Напад је извршен 19. 11. 91. из три правца. Са десне стране од Бор-

лета ка Градини ишао је Пети батаљон под командом Чедо Радаковића, од Медака Друга чета под командом командира чете Предрага Клеута, а од Читлука на Орнице моја група јачине 120 бораца. Били смо ојачани са две чете Лапачке бригаде и једном четом према Клиси и Новом, које су дејствовале ради заваривања непријатеља, а биле под командом потпуковника Минића. У 7.00 часова извршена је добра артиљеријска припрема. Одред под командом потпуковника Миће Совиља и моја група ушли су у Орнице, после жестоког боја, око 11 сати. Тамо смо нашли једног мртвог усташу и једно возило типа 110 које је било у саставу Госпићког гарнизона. Са наше стране било је осам рањених, углавном од потезних мина. Чета од Медака ишла је око један километар напред и ту стала. Само зато што им је један борац погинуо. Пети батаљон из правца Борлета није мрдноу са почетног положаја. Чедо Радаковић је то објашњавао тако што их је "држао снајпер", на шта сам се ја насмејао и рекао да снајпер не може задржати ни одељење, а камоли батаљон од 500 људи. Минић и његова група доживели су неуспех и имали једног погинулог и четворицу рањених и изгубили један транспортер. Човек није био вичан борби у шуми јер је пре радио на аеродрому Плесо у Загребу. Знајући за ситуацију на фронту, наредио сам да се моји људи распореде за одбрану по ноћи и да видимо шта даље сутра. Потом сам кренуо у Дивосело да видим шта се догађа са Минићевом групом. Потпуковник Минић је успео да стабилизује своје редове и задржи старе положаје, па сам кренуо назад за Орнице код својих људи. Кад сам стигао у Читлук, на раскрсницу, зачуо сам се кад сам видео колону како иде назад из Орница. Одмах сам нашао Бабија, командира Лапачке групе и питао га што се повлаче, кад сам наредио да у Орницама проведемо ноћ. Баби ми је одговорио да је добио наређење од команданта бригаде Стојана Шпановића. Значи, искористили су моје одсуство и повукли људе без борбе и опет предали Орнице усташама у руке. Тада сам схватио зашто Пети батаљон није напредовао и зашто Билај није заузет, иако смо то могли извести без велике муке. Чедо Радаковић и његов помоћник Милан Почуча били су у договору са Шпановићем и циљ им је био да искомпромитују четнике и макну их са овог терена. Љут због тога, отишао сам код Шпановића и рекао му да су издајници, и да ћемо им показати да можемо да уђемо у Рибник без проблема.

9. Ослобађање Рибника

Направили смо план за 21. новембар 91, на Светог Аранђела. Кренуо сам са 14 одабраних момака правцем којим нас усташе нису очекивале –

равно из Медака цестом ка Рибнику, а Благоје Гуска, велики борац и Србин, са оклопним возом и групом Српске гарде, пругом ка Госпићу. Опет је било покушаја од стране новодошлог официра ЈНА, Берише Бајића, полугурчина, и старе екипе да спрече акцију, али ми смо ипак кренули. Већ на почетку имали смо проблема. Наиме, Бериша који је као командир Тенковске чете заменио Сузића, ставио је испред тенкова мине, управо на правцу куда смо ми пролазили, и одмах је потезна мина избацила 4 бораца – Љубишу Калинића, Рада Рутаља, Рајка Чубрила и Милана Чубрила. Срећом имали смо храброг возача санитета, Станка Бјелобабу, који је одмах дошао и покупио рањене, а ми смо продужили даље ка Рибнику. Усташе су нас откриле касно, када смо ми већ били пришли до првих кућа на 200 метара. Уз подршку са воза и три тенка ушли смо у Рибник иако су сви прогнозирали да нећемо успети. Уласком у село освојили смо терен до Криве Лике и ту се одмах утврдили у усташким рововима које смо освојили. Ова акција била је завршена око 13.00 часова. Биланс, као што рекох, четворица рањених бораца и један из групе гарде, Милан Јанковић, који је тешко рањен. Након заузимања дела села и нашег утврђивања, оклопни воз се вратио у Медак и извукао рањеног Јанковића.

У ослобођеном Рибнику појавио се и пуковник ЈНА Живановић, који је дошао два сата након нашег уласка у село да би довео неке сниматеље, сликао се и после давао изјаве како је он ушао у Рибник. Наши људи који су то видели на ТВ смејали су се његовим причама. Око 16.00 часова ја сам отишао у Медак и у мом штабу затекао неке из штаба бригаде потпуковника Бабића и мајора Раду, не знам му презиме, који су дошли да виде како сам извео акцију и да помогну, како су рекли. С обзиром да нисам имао људи у резерви, тражио сам да пошаљу једну групу да замене моје људе у Рибнику, што су они и учинили и послали два вода од око 60 бораца, који су дошли и ушли у готове ровове и куће које смо ми заузели. Моје четнике сам вратио у Медак да се пресвуку и осуше, јер је била велика киша и студен, а ја сам остао са новодошлом групом да им помогнем да се припреме за ноћ. Како поноћи вратио сам се у Медак да се одморим јер сам ујутро мислио даље на Билају. Кад сам се пробудио, моја група која је прошла дан ушла у Рибник чекала је спремна да идемо даље. Међутим, добили смо информацију да су се људи који су остали у Рибнику ујутро око пет часова повукли, а Радио Грачац је објавио да је то тактичко повлачење. Схватио сам да су ту групу послали да замени четнике, да би је затим могли повући и тако упропастити и ову акцију.

10. Сусрет са издајником

Све је ово рађено смишљено и плански, да би се предала Крајина, а ми који смо желели да је спасемо да будемо макнути или смакнути. Народ је знао ко је ко и подржавао је четнике. После овог догађаја кренуо сам на аеродром Удбину да обиђем рањене борце и да скокнем до Коренице, да видим оне који су ми наместили заседу на кланцу. Кад сам дошао у Кореницу у Зонски штаб Шесте личке (а било је 11 штабова на само 150 бораца) тамо сам нашао оног који је био мозак завере против мене, пуковника ЈНА Орлића, који, кад ме је видео, потпуно се изгубио, јер је мислио да нећу сазнати ко је организатор атентата. Рекао сам му да знам све и затражио да одмах напусти терен, што је он и учинио и отишао за Београд код својих налоговаца.

11. Венсов план

Пошто је напао велики снег, борбене активности су престале, а политичари су постали активни јер се већ навелико причало о Венсовом плану. Иако је Милан Бабић направио пуно грешака и спречио својим незнањем и борбом за власт, да рат завршимо у своју корист још у октобру, када смо имали усташе у рукама, јер смо држали све важније правце и градове у окружењу или смо већ били ушли у њих (Шибеник, Задар, Госпић, Оточац, Карловац, Сисак) са могућношћу да Хрватску пресечемо на три дела: јужну Далмацију на Шибенском мосту и Горски котар код Дуге Ресе ка словеначкој граници. Наравно, имао је "одличне" сараднике у официрима ЈНА и политици која је вођена у Београду.

Онда је дошло до чувеног заседања парламента у Борову селу и смене Бабића и постављање Горана Хаџића за председника Крајине. После свих притисака из Београда и ове смене, дошли су разни психијатри и стручњаци да нам кажу шта добијамо Венсовим планом, а један део милиције возикао се по Книну и преко мегафона говорио: "Ко је за Венсов план, тај је за мир, а ко је против плана, тај је за рат". Тако су нам испирали мозак до априла, све по налогу из Београда. Почетком априла 92. године почели су да се формирају "плави батаљони". Ми смо добили замену на фронту, па сам пустио људе да се одморе три дана, а онда да се сви млађи окупе у касарни Свети Рок, да формирамо од четника и од делова Грачачке бригаде "плави батаљон" који треба да држи фронт који смо држали до сада. Морам да кажем, сви покушаји да растуре четнике нису успели, иако су комунисти све покушали. Тако је један део четника ушао у састав "плавог батаљона", из простог разлога да колико-голико будемо присутни на фронту, да усташе не би продрле, јер је издаја од стране

потписника Венсовог плана била очигледна. Други део људи отишао је својим кућама и чекао позив.

12. Пук "Петар Мркоњић"

У периоду јесен 91. – пролеће 92. године наш покрет се проширио свуда по Републици Српској Крајини, око Книна, Дрниша, Бенковца, Обровца, Врховина, Срба и Лапца, Баније, Слуња, Удбине па чак и у Кореници која је важила за комунистичку општину. Овде ћу поменути само неке од великих српских родољуба и бораца: Горана Опачића, Бошка Беодера, Вељка Суботу, Здравка Зечевића, Мићу Атлију, Благоја Гуску, Мићу Суциковића, Слободана Станића, Давида Ростовића, Небојшу Мандинића, Ратка Личину, Душана Лазића, Цигу Љуту и многе друге, могао бих да набрајам на стотине. Знајући да гарнитура која је преузела одбрану Крајине, сигурно испоручује Крајину Хрватској, донели смо одлуку да формирамо пук "Петар Мркоњић" као зачетак српске војске, по традицији војске Краљевине Србије. Формирање и смотра пука учињена је 12. априла 92. године, код цркве Лазарице на Книнском Косову. У строју је било постројено 1.000 бораца, као представници одреда који су деловали свуда по Крајини. На смотри је присуствовао и Милан Бабић, који је желео да се тако покаже и извуче за себе политичке поене, иако је био против формирања Српске војске, јер је желео да остане Територијална одбрана (по концепту ЈНА са којом је он одлично сарађивао). За време смотре, изнад цркве, у неколико наврата прелетео је хеликоптер ЈНА у коме је био пуковник Боро Ђукић који се прославио у Покову селу кад се ишло на Шибеник, тако што је увео читаву бригаду усташама у руке и тако изгубио опрему и људе и упропастио акцију заузимања Шибеника (иако је пуковник Лисица са својом групом већ био избио на Шибенски мост). Зато се касније Ђукић прославио пражњењем пршутане у Дрнишу и одвожењем масивног намештаја из куће дрнишког доктора чак за Београд. За ове и још пуно других прљавих радњи, унапређен је у генерал-мајора и команданта ТО Крајине, односно команданта полиције по Венсовом плану. Наравно, све се сводило на застрашивање, јер су знали да смо јаки и зато се нису упуштали у обрачуне. Чекали су повољнији тренутак.

13. Битка за Купрес

Наш покрет је овом смотрам изазвао пажњу код народа и присилио комунистичке превртљивце да још једном покажу да су нико и ништа и уместо петокраке ставе на капе кокарде и прозову себе српском војском. После формирања пука разишли смо се по терену и наставили рад на даљњем

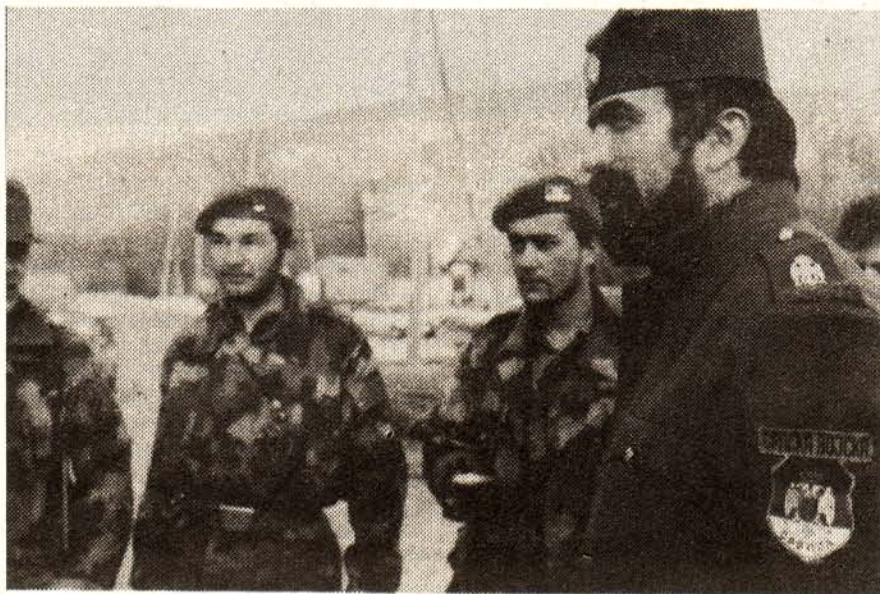
ширењу четничког покрета. У мају је почела криза у тадашњој БиХ и дошло је до битке за Купрес. У ослобађању Купреса учествовали су и неки од мојих људи, а понајвише терета су поднели добровољци из Србије, из Српске радикалне странке. Након ослобађања Купреса, формирана је бригада чији је командант био Мићо Совиљ. Његов штаб се налазио у Доњем Маловану, пет-шест километара испред Шујице и око 20 километара од Ливна. Кад је постављен за команданта, позвао ме је да дођем на Купрес. Дошао сам са једном мањом групом, пошто је код нас владало затишје и није било борби. Правили смо план да уђемо у Шујицу, а потом и у Ливно. Међутим, команда Книнског корпуса имала је други план за улазак у Ливно: од Грахова преко Ливанског поља, што је била грешка. Требало се убацити преко Динаре иза леђа усташама, а онда ударити од Малована и Челебића. Међутим, официри ЈНА су остали при своме, а један потпуковник рекао ми је, дан пре напада, да ће сутра пити кафу у Ливну. Ја сам му одговорио да од кафе нема ништа и да ће само страдати људи. Да сам био у праву показало се сутра када су кренули у напад, предвођени пуковником Лисицом. Улетели су у заседу иза Челебића и имали велике губитке. Девет погинулих, 100 рањених и изгубљена 4 тенка, а Ливно нису ни видели. Али, све се ово уклапа у режију из Генералштаба ЈНА и није могло боље да заврши. Да није било Љубе Четника и његових људи било би и више жртава.

14. Смрт Миће Совиља

После ових догађаја долази пробој коридора заједничким снагама из Крајине и бораца из српског дела Босне. У пробијању коридора учествовао је 50 мојих четника. Почетком августа 92. године Мићу Совиља пребаву-

ју за команданта Петровачко-бихаћке бригаде и он долази опет по мене. Зато одлазим у Рипач, где је била команда бригаде. Ту се договарамо да уђемо у Бихаћ. Он је одмах наредио да ми се да све што тражим. За два дана формирали смо извиђачко-диверзантски вод од 25 бораца. Повео сам осам четника и са овом групом кренуо пет дана на обуку у камп, који се налазио у Притоши, на један километар од Турака у Бихаћу. Након кратке обуке, кренули смо у обилазак терена, од линије Лапачке бригаде са нашег левог крила, па до Крупске бригаде, која је била са наше десне стране уз Уну. Упознавајући терен имали смо и једну акцију, којом смо померили Турке за један километар у реону Мајдана и брда Мрђа. Тако смо отишли у реон од Притоке, падином Грмеча ка засеку Радићи, где су војни објекти које су држали наши. Открили смо где нас шпијунира извиђачка Турака. То место зове се Чекрље. Совиљ је ишао са нама и на ту позицију поставио стражу, док ми не донесемо mine и минирамо то место. Међутим, ти људи су се повукли и ми смо у повратку налетели на турску извиђачку. У том окршају Мићо Совиљ је тешко рањен, а након кратког времена је и умро, а један четник, Предраг Драганић Џоја, рањен је на чак четири места. Турску групу смо разбили и одатле отишли у касарну у Рипач. Тражио сам да доведу ону групу што је напустила стражарско место и да их стрељамо. Међутим, нису нам хтели рећи ко су ти људи, и тако су остали некажњени.

Након овог догађаја, хтео сам да се вратимо кући, али заменик покојног Совиља, потпуковник Мрђа, молио је да сад не идемо, јер смо уживали велики углед код народа у том крају, а и председник Ратне општине Бихаћ исто је тражио, па смо и остали. На овом терену остали смо укупно 42 дана и урадили неколико добрих акција,

Обилазак линија фронта код Бихаћа

рецимо улазак у Голубић код Бихаћа и још неке акције око Уне. Али онда смо почели сметати официрима ЈНА, јер смо постали исувише популарни. Дошла је директива из штаба корпуса из Дрвара (од команданта Грујице Борнића, који се прославио у акцији у Глини када су његовом грешком страдала два Србина). Видећи њихове игре и издаје око заузимања Бихаћа покупили смо се и отишли. Исто смо проишли и у Шипову и око Јајца, кад су нас "возали" седам дана амо-тамо без икакве акције. Након проведених 62 дана у Босни вратио сам се кући, и почео помало да осећам умор од свега.

15. Масленица

У то време догодила се Масленица још једна издаја режима и официра ЈНА, али овог пута главну улогу је играо генерал Миле Новаковић заједно са спомињаним Ђукићем. Новаковић је заменио генерала Милана Торбицу, исто тако обичног издајника и полтрона. У то време добио сам информацију са терена до Масленице и отишао у команду. Тамо сам затекао министра одбране Шпановића и питао га шта то рате, на шта је он, сав

нуара 93. пребачен сам у Београд, у болницу, где су установили да имам плућну емболију. Након велике борбе успео сам да преживим и у априлу изађем из болнице.

16. Погибије на Велебиту

Док сам се налазио у болници, догодила се још једна трагедија и издаја. Усташе су нападе превој Алан на Велебиту. Ушли су у систем веза и звали нашу војску у помоћ. Потпуковник Никола Михаић који је заменио Шпановића на месту команданта бригаде у Грачацу послао је пун камион бораца на Алан без икаквог осигурања и они су, на Егељцу, упали у заседу где је погинуло 28 бораца. Исто тако су, он и његов колега, пуковник Петар Трбовић, послали тенк на Алан, дакле у шуму, где је тенк погођен осом и у њему су изгорела три младића. Опет су морали ситуацију рашчистити наши четници. Главну улогу у ослобађању Алана, одиграо је Слободан Станић, који је рањен, као и пет његових људи. Исто су учинили и са четом из Радуча, послали су их у реон Лисичани (као, "тамо већ чека наша група") и опет усташка заседа и погибија

мио групу од проверених људи. Наравно, морао сам бити у договору са командом бригаде, на чије је чело дошао пуковник Јован Кордић, стара комуњара. Знао је само део плана, јер из мера предострожности није смео све знати. Ко да му верује? Тако смо кренули на Велебит 12. маја 93. и након избијања у реон Језеро (иза Малована) у року од 12 до 17 маја обишли смо терен од Ивине воднице (где је била усташка база) и редом по Ластвама, Бруци, Либурнији до Вагањског врха и тачно се уверили у распоред усташких јединица. Након обиласка овог терена још више сам био убеђен да официри лажу и издају где год могу. Ја лично сам се наслушао њихових лажи како су бомбардовали Стариград и срушили хотел Алан и Дом Рамића где су усташе имале главну базу за средњи Велебит. Читав један дан ја и моји четници провели смо на врху Либурнија и Бабин кук и уверили се да од тог силног бомбардовања није ни један прозор разбијен, а камоли шта срушено. Након добро обављеног извиђања 17. маја вратили смо се у нашу истурену базу на Бунавцу која је ту била још од почетка рата, а онда у село.

Одмор је трајао до 23. маја а онда смо кренули опет на Велебит, али овог пута из Медака ка Вагањском врху. Поново смо се попели без неког проблема до Висибаба превоја (западно од Вагањског врха) и ту направили базу и заноћили. Други дан смо обишли терен према Головрху и Долиби. Трећи дан смо се попели на Бадањ врх и спустили према извору Марасовац где смо нашли свеже трагове усташа и поставили им заседу. У заседи смо провели до подне, и пошто усташа није било, кренули смо према пољани Јаворник и према Висибабама ка бази. Тако смо опрезно идући стигли на превој Висибаба и ту мало засели да људи предахну. И док су остали седали ја сам полако ишао низ стазу ка борцу Сави Купрешанину. Кад сам дошао до њега и стао десном ногом на плочицу иза његових леђа одјекнула је експлозија. Саво је одлетео на једну страну, а мене је детонација башила низ стазу у камење. Мирослав Наранчић – Ракитар, који је ишао иза мене, добио је мање огреботине по лицу. Ја сам у том моменту мислио да ми је мина одбила ноге јер их нисам осећао. Само сам видео крв. Дозивао сам Станка Бјелобабу да донесе подвез и подвезе ми ноге да не искрварим. Људи су се одмах околно распоредили да нас не би усташе изненадиле, пошто смо били близу њихове базе (Бабина језера). Кад сам мало дошао себи, видео сам да сам само лакше повређен. Полако су ме спустили до базе. Везу са базом у Медаку нисмо имали, пошто је радио-станица, која је била код мене, онеспособљена приликом детонације. Увече смо стигли до Дусине пољане и ту заноћили. Даље

Четнички пук "Петар Мркоњић" са рањеним војводом

блед, слегао раменима. Онда сам отишао у Владу и тамо нашао председника Скупштине Мила Паспаља и још неке официре и рекао им да ћу их побити ако падне Обровац и Бенковац. На сву срећу, фронт је стабилизован захваљујући највише јунаку Горану Опачићу који је том приликом изгубио вид од рањавања у главу. У овој бици изгубили смо неколико стотина људи, међу којима и команданта Бенковачке бригаде Богуновића, команданта Вукова са Вучјака легенду Вељка Миланковића и мост Масленицу, али по старом обичају нико није одговарао за ову издају. Тада сам имао велику здравствену кризу и крајем ја

једног од најбољих четника – ДРАГОСЛАВА РУТАЈА ЦРНОГ и Јанка Чубрила, као и три рањена: Милан Дејановић-Учо, Мирко Пејновић-Жиле и Милан Мишчевић-Цицо. После ове трагедије било је јасно да је комунистички лоби кроз официре ЈНА решио да затре четнике, а посебно Радучке, јер су сматрали да је у Радучу главно легло четништва. Наравно, ово су све чинили у мом одсуству, јер су рачунали да се нећу извући, и да је прави моменат да униште четнике за сва времена. На њихову жалост, ја сам се релативно брзо опоравио и решио да из Велебита истерам усташе. Направио сам план и офор-

се није могло јер је ту било наше минско поље. Међутим, група која је дошла нама у сусрет залутала је у то минско поље, па је нагазна мина откинула ногу Бори Брклјачу. Група је дошла око 6 ујутру, предвођена Дулом Војводићем, бившим командантом То Грачац. Око 10 часова пренели су ме до засеока Загорци и одатле одвезли за Книн где сам у болници провео месец дана, а потом сам са гипсом на десној ноzi пуштен кући. То нас је омело у спровођењу плана битке за Велебит.

17. У комунистичком затвору

У периоду док сам ја био у болници усташе су упале у село Мирловић поље и том приликом убиле осам цивила. Тиме су поправили свој стратешки положај на брду Мосећ јужно од Дрниша. Наравно, ни за ово нико није одговарао. Видећи да нико од политичара и команде у Книну не реагује на ове догађаје, трагичне по нас, скупили смо се код Медачке цркве на Петровдан 12. јула 93. да видимо како ће онда реаговати та neodговорна банда из Книна. Извршили смо смотру дела четничког одреда. На смотри је било 50 четника који су после краћег говора отишли на фронт. Морам да кажем да у овом периоду више нису функционисали "плави батаљони" који су формирани у априлу 92. године. Овај наш потез је страшно узнемирио комунистичку команду у Книну и Београду. Загризли су мамац и кренули у хајку, што смо ми и желели да би они показали своје право лице пред народом. Знао сам да нас прате, а нарочито мене, и на Велику госпу 28. августа 93. дошли су по мене у Радуч начелник милиције из Грачаца Драго Веселиновић (који је у Задру 91. носио шаховницу)? Милиција у Грачацу није га волела. Дошли су и рекли да ме зову у Книн на разговор. Ја сам питао да ли имају некакав папир, а Драго ми је показао налог за хапшење потписан од стране генерала Мила Новаковића. На папиру је било и име Мартића али он није потписао налог. Ја сам се спремио и кренуо, знајући да су изгубили компас и да иду из грешке у грешку. У Книну су ми одмах написали налог о притвору, који је био ван сваког права. То је урадила Маријана Пувача (вероватно по налогу полтрона Ристе Матковића). Њих двоје су својим начином делења правде створили себи много непријатеља, јер оно што су они радили није имало везе са правосуђем.

Кад су ме затворили, одмах је ова вест стигла у јавност и народ је почео да негодује. На радију и ТВ дошло је до прозивке команде и политичара. Прозвани су, заузврат, саопштавали да немају везе са мојим хапшењем. Вероватно би ме и пустили, да нису договорили са хрватском страном да им дају

На Равној Гори

Дивосело, Читлук и део Почитеља, а знали су да, ако сам на терену, тај део договора неће моћи остварити. Пошто је био договор на вишем нивоу морали су да га проведу и онда су, бојећи се да неће успети, ухапсили још 50 мојих људи. Да је све дириговано из Београда знао сам по томе што су у Книн послали пуковника безбедности Вука Дмитровића, који је морао надзирати план издаје. Мене су у међувремену пребацили у болницу где су ме чували, пошто сам морао ићи сваки дан на рехабилитацију ној у. Тако је дошао 9. септембар 93. и напад на "Медачки цеп", како су га они крестили. Пошто је свирана општа опасност нас су спустили у приземље болнице. Искористио сам ту гужву и побегао у Радуч.

Одмах сам скупио групу и кренуо за Медак. Тамо смо стигли око два сата по поноћи и у команди бригаде затекли општи метеж. Команда бригаде и начелник корпуса пуковник Ђоковић склонили су се у склониште, док су им људи наоколу гинули. Када сам ушао у команду, командант бригаде Кордић донео је карту пред мене, и питао шта да ради. Ја сам му рекао да оформи групу од 150 људи, а ја ћу дати моје људе да воде тих 150 преко Дулибе под Височицу и ту пола да остане ради обезбеђења од Паноса и Брушана, а пола нека омогући групи која се још брани на Дебелој главици да се извуку. На ове моје речи пришао је пуковник Ђоковић и рекао да је дозвољено 30 људи за ову акцију, иако није знао ни терен ни принципи борбе у шуми. На то сам узвратио да он иде са 30 људи.

Треба рећи да је у штабу начелник бригаде био потпуковник Перина Кулушић који је, кад су пре ових догађаја по Венсовом плану измештали топове, тенкове и хаубице 20 км од

линије фронта, извукао технику 50 км до Бруна и на тај начин избацио је из употребе јер је француски батаљон држао под контролом пут од Грачаца ка Медаку, а чешки батаљон пут од Бруна ка Удбини, тако да тенкови у случају потребе не могу доћи у реон дејства.

Кад сам дошао у Почитељ где сам се упутио револтиран догађајима у штабу, усташе су већ биле дошле до Дрљића главице и тако одсекле Дивосело, Читлук и део Почитеља (Рогиче) и ту стале захваљујући једној нашој групи која их је пресрела код Витаса под вођством храброг Дује Витаса – Црног. У реону од Папуче до Парапета налазила се Лапачка бригада, Цигина и Љутина група из Книна и једна група четника, добровољаца радикала. Све скупа око 1.200 бораца, који су желели да иду на Рибник и тако омогуће (уз план који сам ја предложио) да се извуку и спасу људи који су још увек пружали отпор на Дебелој главици. Сви наши покушаји да се терен поврати и људи извуку остали су без успеха. Разлог – генерал Миле Новаковић потписао је акт са шведским генералом Пелнестом да са наше стране неће нико предузимати никакве акције. Тако су отишла три села и 96 жртава као и велике количине ратне опреме.

18. Скупштина у Белом Манастиру

Након издаје и великих жртава у Равној котарима и Масленици, Миљеначког платоа, где је главни кривац за 48 жртава, био генерал Милан Торбина, претходник Новаковића, Мирловић поља и изјавио Медачког цера, народ се уверио да се ради о издаји. На несрећу издајничке последњи догађаји збио се на терену који смо покривали

ја, Давид Ростовић и Ратко Личина, сви посланици у Скупштини. За комунисте, није важило кад су нас хапсили што имамо посланички имунитет. И зато смо покренули питање одговорности, са још једном групом посланика, званично, у парламенту. Тако је дошла и Скупштина 10. октобра 93. у Белом Манастиру на којој је одржана расправа о протеклим догађајима. Након бурне дискусије и скретања пажње на смену Мартића са министарског места од стране Горана Хашића, све је било смишљено да се не би покретало питање одговорности за издају од стране официра ЈНА и београдског режима. Кад сам видео шта хоће, јавно сам се за реч и након аргументованог говора преокренуо ток Скупштине. На то је реаговао Миле Новаковић, а након његовог говора који није имао ни почетак ни крај Миле Паспаљ, председник Скупштине Републике Српске Крајине, дао је на гласање мој предлог и предлог једне групе посланика, по којем је требало да будем постављен за члана Скупштинске комисије за Одбрану и безбедност. Гласање је било скоро 100% у моју корист, а наћен је компромис и за Мартића – да до избора остане министар. После овог дискутовало се још о неким неважним стварима и Скупштина је прекинута, а наставак заказан за 16. октобар 93., када је требало да дођемо са доказима о издаји. Миле Паспаљ, као члан истог одбора, прошегао је по терену тек толико да би обмануо мене и Небојшу Мандићу, као чланове групе, али ми нисмо насели на његове трикове. Будући да смо већ имали углавном све доказе, само смо још једном обилили терен и неке актере догађаја да би смо утврдили тачност тих папира.

Најме, 7. септембра скинуто је минско поље у реону Брине између Дивосела и Читлука и на тај начин омогућен слободан улазак усташа иза леђа наше одбране. Мине су скинуте по наређењу команданта бригаде Јове Кордића, а извршилац је био поручник Сурла. Мине је скинуо Миле Вулетић, што је и лично признао. На сам дан напада 9. септембра 93. веза је искључена, људи у резерви није било, што је доказ да је све изрежирано и припремљено унапред. Напад је почео око 5.00 часова а већ око 7.00 часова усташе су из правца Рибника ушле на Дрљина главину и затвориле обруч око Рогича, Читлука и Дивосела и одсекле наше људе (о којима сам већ говорио), а који су пружали отпор 9 дана, а да им није упућена никаква помоћ. У Медак, у команду бригаде, стигла је депеша у 11.00 часова од команданта корпуса из Коренице, Милана Шупута, да се дигне борбена готовост у бригади, што је било обично лицемерство јер је у 7.00 часова већ битка била скоро завршена, а оних 1.200 љу-

раца што су чекали да уђу у борбу враћено кући. Тај Шупут до данас није објаснио како је изашао из Добровљачке улице у Сарајеву, као потпуковник безбедности, а био је заробљен заједно са оном колоном коју су масакрирале Алијине усташе.

Дакле, кадвидимо потпис генерала Новаковића на документу са "плавцем" Пелнастом, Шупутову депешу, наредбу о скидању мина, распуштање људи кући – јасно је да се ради о издаји.

19. Скупштина на Плитвицама

Са комплетним документима и доказима дошли смо на Скупштину на Плитвице а стигла је и војна делегација на челу са Новаковићем, да докаже како ми хоћемо политичке поене а да су они, наравно недужни. Ја сам укратко изнео податке, не показујући конкретне папире, јер сам знао да ће они да направе грешку и почну да показују своје папире који су били лажни. Након читања потпуно нетачних података од стране пуковника Ђоковића показао сам документ за кога они нису знали да их имам. Зато сам их и пустио да се ископромитују пред посланицима и јавности, да их једном за сва времена раскринкам. Након мог доказаног материјала, а он се додиривао и напада усташа на Равне котаре и Масленицу, дошло је до гласања и извештај који сам ја прочитао био је усвојен, што значи да је командни кадар био издајнички и да је крив за губљење територија и велике жртве у протекло време. На овај Скупштини донесена је одлука о изборима на свим нивоима. Након усвајања извештаја комисије, одређена група и официри покушали су да скрену пажњу на изборе, са циљем да се издаја заташка. Међутим, нас неколико који смо били у комисији, тражили смо одговорност. Након великог притиска јавности пошто су прошли избори које је добио Мартић, дошло је до неких смена у командама. Миле Новаковић је смењен – на његово место дошао је Милан Челекетић. Уместо Ђукића, Лончар. Шупута је заменио Шево. Ови новодошли официри су обећали да ће радити како треба, али су наставили као и њихови претходници. Ми смо тражили да 12 официра (за које су постојали докази да су издајници) буду суђени. Након извесног времена покренуте су неке оптужнице. Првооптужени био је Никола Михаић који је био директни кривац за 33 жртве у реону Егељац, Алан, Лисичани и Бунари. Међутим, дошла је директива из Београда да се сви судски поступци против официра ЈНА обуставе јер ако почне суђење почеће клупко да се одмотава и показале се све издаје и прљавштине. Крај тог клупка је био и данас је у Београду. И уместо да буду

суђени они су унапређени и отишли на нове дужности. Шупут је постао помоћник министра одбране. Новаковић је отишао на Кордун и тамо био једна од главних карика у ланцу шверца са Петим бихаћким корпусом. Остали су добили разне нове дужности по командама. Једино Јову Кордића нико није померао јер је он добро обављао свој задатак, а његов главни задатак био је да разбија четнике и омета наш рад. Међутим, кад год загусти, ти исти који су учинили све да униште четнике, тражили су нашу помоћ. Тако је било кад су усташе продрле на Љубово код Тила. Одмах смо кренули реон Широке Куле (Кленовац), а тамо је требало да дође и друга група (Давида Ростовића) под командом Војкана и да се ту спојимо. Требало је да узмемо Лисино брдо које доминира над Теслинградом са северозападне стране, а које су усташе већ запоселе. Доласком у Кленовац одмах смо кренули на Лисину и ушли у пола брда. Усташе су стављале минска поља и почеле уповавање. Знали смо ако их одмах не отерамо, да ће бити тешко кад се уповају. Међутим, видећи да ћу заузети Лисину, у акцију ступа командант Теслинграда Милан Вуњак и зауставља акцију, кад је постало очигледно да неће успети. Давидова група није ни дошла до мене јер су их сачекали у Кореници и упутили у Острицу као резерву, а за нас су рекли да нисмо ни дошли. Ово је учинио пуковник Бешир из команде корпуса у Кореници. Желео сам да сазнам истину о овој обмани и након извесног времена сазнао сам тачно шта су говорили у штабу у Теслинграду. Цитирам: "Ако Раде са својим четницима освоји Лисину и заустави усташе народ ће нас прогнати." Комунистима је било важније да држе команду и буду на власти, него да одбранимо територију и да људи узалуд не гину. Дакле потпуно исто као 41. године.

20. Бихаћ

После догађаја на Љубову где смо имали осам жртава и изгубили одређену територију било је релативно мирно. У децембру 94. почиње озбиљнија акција на Бихаћ са свих страна, где је у реонима Бугари и Скочај учествовала једна већа четничка формација.

Учествовали су и људи из нашег руководства: Давид Ростовић, Небојша Мандић и Благоје Гуска са оклопним возом, дуж Унске пруге. Након заузимања Бугара, Скочаја, целог аеродрома, Дебелаче, куле Соколац, било је питање сата када ће Бихаћ пасти. И онда долази наредба да се акција заустави. Нас неколико је покушало да анимирамо људе да акцију наставимо, међутим све је стало и Бихаћ је остао у рукама Турака. Наредба

Војвода Раде Чубрило на протестном митингу у Книну

је дошла од генерала Младића по налогу његовог газде из Београда. У овој акцији смо изгубили два човека и имали 26 рањених.

До пролећа 95. било је мирно, уз понеки упад муслимана на Банију, а онда са пролећа опет почињу акције на Бихаћ, али су људи били неповерљиви знајући како смо прошли у децембру 94. године. Највише им је сметало што док они ратују и гину, одређени политичари и официри снабдевају Пети корпус горивом, храном, цигарама и муницијом и тако им омогућавају да се одбране, а они згрћу огромне паре. Главни снабдевачи Петог корпуса били су људи из Главног штаба Кордунашког корпуса, владе и Личког корпуса. Са свим овим прљавим радњама и срушеним моралом кренуло се на Бихаћ. А онда су усташе, видећи сав наш јад, у договору са Београдом направиле "Бљесак" и муњевито заузеле Западну Славонију.

21. Почетак краја

Још једанпут се показало да се не сме веровати генералима што их је изродила ЈНА. Милан Челекетић није мрдноу да спаси територију и народ Западне Славоније. Његови најближи сарадници, командант корпуса Лазо Бабић и начелник СУП-а у Окучанима, Драго Веселиновић први су побегли и оставили народ на клање усташама. Одбрана није била организована али јесте шверц и продаја горива и цигарета у режији Челекетића и његових сарадника. Лично сам видео да са стране Републике Српске није никаква помоћ пружена, али не зато што то није хтео народ, него зато што је Младић тако наредио и свуда поставио своју војну полицију, да би се план могао извршити, онако како је наређено са Дедиња.

После пада Западне Славоније усташе су почеле да опкољавају Книн од Купреса и Гламоча и 27. јула 95. ушли су у Грахово. Наравно, нису усташе биле толико јаке да тако брзо заузму те просторе, него је то све договорено и дато. Главни извршилац овог плана издаје најсрпскијих крајева био је генерал Младић, кога је Карачић сменио после предаје усташама Купреса и Ливањског поља и губљења Влашића, али режим из Београда није дао да се смени, јер је он добро обављао задатке послате из Београда. Младићу су у издаји помагали и његови сарадници у команди, у Книну, Челекетић, а потом његов наследник Миле Мркшић, који је дошао да стави тачку на све. Након пада Славоније, Челекетић је поднео оставку (то је била само игра) и уместо њега долази Миле Мркшић који је представљен као најбољи официр кога Војска Југославије има. Какав је и шта је, показао је врло брзо. Направио је параду у Слуњу и покупио најбоље борце са линије фронта око Книна и Лике да би показао снагу војске. Међутим, прави разлог овог пребацивања бораца за Слуњ био је да се ослабе линије и да усташе без проблема уђу и заузму стратешки важне правце.

Ја сам читаво време говорио да то што раде није добро и да треба држати стратешке тачке: Динару, Свилају, Мосећ, Велебит, Љубово, Капелу и Пљешевцу. Ово су планине које опасују Крајину и ако се држе, усташе и Турци не могу продreti дубље у Крајину. Наравно, официрима је више одговарало да леже по хотелима у Книну, Дрнишу, Бенковцу, Кореници, Дрвару, Плитвицама... Што даље од фронта, а не да буду по брдима. За све ове промашаје и издаје нико није одговарао, од официра ЈНА и политичара, али зато су суђени борци који

су испалили пет метака или који кажу да су четници или само носе браду. Зато су и бежали у Србију. Још од почетка рата знало се да се одлив људи мора решити и да се они који су отишли врате. Међутим то није одговарало одређеним политичарима јер су они први склонили своје синове на сигурно и зато никад није организован повратак војних обвезника у Крајину, а и режиму који је договорио издају са Туђманом није одговарало, да војска у Крајини буде јака.

22. Слом

Тако је дочекан и 4. август 95. и напад на Републику Српску Крајину (Олуја). На терену нико није имао никакве информације, нити су везе радиле. (Начелник везе пуковник Вуковић био је у Г. Милановцу, у Србији а не у Книну). Од око 1.200 официра ЈНА колико је било у Крајини, сви су побегли, а са њима и политичари на челу са Бабићем, а народ су оставили да се сам сналази. Авиони, ракете, тешка артиљерија, гориво, муниција, храна – све је било у рукама официра ЈНА, тако да ми нисмо могли организовати одбрану, иако је било покушаја да се нешто учини. Последњи покушај да се организује одбрана био је у Србу 6. августа 95. Међутим, владао је општи хаос и нисмо успели да одржимо село Бар, Срб и околину. Тако смо напустили Крајину и кренули у неизвесност. Идући ка Србији, разговарајући и гледајући све оне мученике, видео сам да су људи схватили да су преварени и издати, али авај – касно. Кад би се опет могли наћи у позицији у којој су били, не би више допустили да им раде оно што су радили политичари и официри ЈНА, него би сами бранили себе и своја огњишта. Након доласка у Србију могу аргументовано да тврдим да су за пропаст Републике Српске Крајине криви и бивши и садашњи властодршци којима је био главни циљ борба за власт и стецање што већег богатства. Наравно, имали су за све добре сараднике и у Крајини, јер је главни циљ Београда био да Крајина падне и тако се оствари договор Београда и Загреба. Док су се они богаташили, а са њима и њихови сарадници, разни министри и официри, војска на фронту била је напола гола и гладна. Главни извршиоци плана на терену били су официри ЈНА.

Група српских патриота којој сам припадао и ја није имала довољно снаге да се одупре толиком броју непријатеља и издајника и зато смо доживели пораз и срамоту од непријатеља који никада у историји није некога победио нити је имао државу. Овде су поменута само важнија имена људи који су покушали да спасу Крајину као и они који су је издали.

Нека су проклети сви издајници и све што имају стечено на туђој крви!

Раде Чубрило

УПУТСТВО ЗА РАД ЧЛАНОВА БИРАЧКИХ ОДБОРА И ИЗБОРНИХ КОМИСИЈА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ СРПСКУ РАДИКАЛНУ СТРАНКУ

Пошто су избори на прагу и питање је само дана кад ће их режим заказати, и мада су избори једино место и начин да се утврди неприкосновена воља грађана једне државе, дакле, једини начин да грађанин својевољно, заокруживањем имена или броја, пренесе део свог суверенитета на одређену политичку странку, често ова воља бива изманипулисана на самим изборима. Није редак случај да се чак и у земљама тзв. западне демократије појаве афере везане за крађу и отимачину гласова или обману гласача а да власт приграбе они којима на изборима вољом гласача она није дата. Не тако давно, у нашој земљи грађани су имали прилику да се по комунистичком облику "демократије" одлучују за само једног кандидата на изборној листи, при чему су изборни резултати од 99,90% или чак 103% били бучно и на сва звона објављивани на свим могућим медијима. Појавом вишестраначја у Србији престала је могућност употребе познатих "ћоравих кутија", али то никако не значи да су комунисти престали да краду. Данашњи режим је усавршио и до перфекције довео много нових начина за крађу гласова и лажирање избора.

Данас, када је јасно и режиму и целокупној политичкој јавности у Србији да ове изборе режим неће и не може добити, чак ни у коалицији са свим сателитима који га све време прате, скупљајући при том мрвице власти које режиму падну са стола, опасност од крађе гласова, отимачине и лажирања је далеко већа.

Четири године лажи, обмана, узурпација, издаја, лоповлука на свим нивоима, четири године безочне пљачке од стране власти коначно су отвориле очи народу. Народ их је прочитао. Народ је коначно видео да им испод свилене кошуље демократије и парламентаризма вире кожни комесарски шинџели, а да се иза маски

демократа крију најопаснији и највећи комунистички диктатори и лопови.

Сва истраживања јавног мњења указују на то да је народ Србије овога пута решен да своје гласове повери странкама националне и демократске оријентације, првенствено Српској радикалној странци.

Наша је обавеза да максимално обезбедимо регуларност избора и не дозволимо да се ниједан глас дат кандидатима Српске радикалне странке прелије у други табор, на било који начин. А начина има безброј и режим вероватно смишља нове и још оригиналније. Највећа одговорност да се сачува сваки глас лежи на члановима бирачких одбора и изборних комисија, које Српска радикална странка изабере у ова тела.

У жељи да члановима наше странке, који имају ову, врло одговорну обавезу, помогнемо да успешно и одговорно обаве све послове око припреме и одржавања избора и сачувају сваки глас дат нашој странци, у жељи да, максималном ангажованошћу и обазривошћу чланова одбора обезбедимо легалитет и легитимитет избора и тако избијемо режиму и задњу могућност за поништавање избора, а самим тим и изборних резултата и воље грађана и коначно у жељи да укажемо нашим члановима у бирачким одборима и изборним комисијама на сваки могући начин крађе гласова и лажирања изборних резултата, објављујемо ова УПУТСТВА ЗА РАД ЧЛАНОВА БИРАЧКИХ ОДБОРА И ИЗБОРНИХ КОМИСИЈА ИЗ РЕДОВА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Сваки сегмент ових упутстава састоји се из три дела.

Први део садржи правно тумачење законске регулативе и објашњење одређених законских одредби.

Други део (напомене) представљају допуну правних тумачења која се може применити, а не утиче на регуларност избора

Трећи и најважнији део представља могућност злоупотребе и крађе гласова и фалсификовања изборног материјала са примерима које је режим у прошлим изборима примењивао и које може применити. У тексту ће бити обележени са а, б, и ц.

I. Формирање бирачких одбора

а) Опште напомене

– Бирачки одбори се формирају за сваке изборе, након расписивања, а најкасније 10 дана пред отварање бирачких места и почетак избора.

б) Бирачке одборе именује Изборна комисија изборне јединице. Уколико се истог дана спроводи више избора (савезни, републички, локални и сл.), све изборе спроводи јединствен бирачки одбор, који именују све изборне комисије надлежне за поједине врсте избора и то на предлог изборне комисије која спроводи локалне изборе (нпр. Општинска изборна комисија именује бирачке одборе за бирачка места на територији своје општине и спискове доставља изборној комисији изборне јединице за избор народних посланика, која затим доноси одлуку о именовању бирачких одбора у истом саставу и за спровођење избора народних посланика).

– Бирачки одбор се именује за свако бирачко место.

ц) Пошто су изборне комисије тела која се бирају на 4 године а мандат последњих изборних комисија траје до септембра, тако да постоји могућност да избори буду и заказани и

одржани у мандату садашњих изборних комисија, треба урадити следеће:

– Месни, општински и градски (окружни) одбори Српске радикалне странке морају хитно проверити идентитет, мандат и статус чланова изборних комисија на локалном и градском (окружном) нивоу.

Уколико се статус чланова, представника странке променио (члан напустио странку, искључен из странке, одселио се, умро и сл.) извршити попуну изборних комисија кандидовањем нових, проверених и оданих странци, чланова, првенствено правне струке.

II. Састав бирачких одбора

а) – Стални састав чине председник и најмање два члана који имају заменике.

– Проширени састав чине, поред сталног састава, и по један представник подносилаца листе који су предложили најмање 3/4 кандидата за посланике, од укупног броја посланика који се бирају у тој изборној јединици. Овај представник такође има заменика, и члан је бирачког одбора са једнаким правима као и члан из сталног састава.

б) Напомена:

Из практичних разлога (Ограниченост простора на бирачком месту, непотребно стварање гужве, што може утицати на регуларност избора) целисходно је, уколико је могуће, на нивоу комисије постићи договор о сталном саставу од 3+3 члана са заменицима, него да се приликом првог именовања бирачког одбора, именују одбори састављени од представника предложених од стране релевантних странака (мисли се на странке за које се извесно зна, да ће испунити законски бонус за именовање представника у одбор).

в) Обзиром да се највећа крађа гласова дешава управо на бирачким местима пре почетка и током избора најважније је:

– У бирачке одборе предложити квалитетне, квалификоване и странци одане чланове који ће овом послу прићи врло студиозно и неће дозволити ниједног тренутка појаву неправилности и злоупотребе на самим изборима и тако сачувати сваки глас који бирачи буду дали кандидатима Српске радикалне странке. Један од начина спречавања злоупотребе је да се за чланове бирачког одбора изабере рођаци кандидата који се налази на изборној листи јер ће они сигурно и поуздано у потпуности обавити овај задатак.

III. Рад бирачког одбора

а) Бирачки одбор прима од изборне комисије, односно од више изборних комисија, уколико се истовремено спроводи више врста избора, изборни материјал на 48 часова пре дана избора.

б) Напомена: Рок од 48 часова је законски прописан, али његово поштовање у пракси наилази на тешкоће због немогућности ефикасног обезбеђења изборног материјала на сваком бирачком месту. Наиме, у том року је могуће да, уколико се материјал чува 2 дана на неком бирачком месту, дође до крађе или до злоупотребе на други начин јер не постоји ефикасан метод да се обезбеди изборни материјал. Зато треба извод из бирачког списка и гласачке листиће примити од комисије на дан избора, око сат времена пре отварања гласачког места. Претходних 48 часова би листићи и списак били чувани на једном месту, обезбеђени печатом за територију једне општине.

Уколико су у питању села удаљена од седишта општине, онда тих 48 часова треба чувати материјал, такође обезбеђен печатом, на једном месту за цело насељено место са више бирачких места, а по потреби организovati дежурства.

в) Могућност злоупотребе:

Већ у овом сегменту може доћи до првих крађа и злоупотреба. Начини злоупотребе који се могу појавити у овом интервалу од пријема изборног материјала до почетка гласања односно отварања бирачког места су следећи:

– Пошто бирачки одбор прими изборни материјал, долази до замене изборног списка из материјала са посебно припремљеним изборним списком на коме нема бирача за које се поуздано зна да ће гласати за одређену политичку странку (у овом случају за Српску радикалну странку), чиме се део гласача онемогућава да да свој глас. Из праксе је познато да се велики број гласача буну и негодује, али ретко ко ће интервенисати код изборне комисије да се "пропуст" исправи. Замене списак ће садржати одређен број дописаних имена, а исто толико попуњених листића ће се налазити код неког од чланова бирачког одбора који ће чекати погодну прилику да их убаци током гласања у кутију или касније, кад се гласачке кутије отворе и пажња чланова бирачког одбора за тренутак попусти. Дописана имена ће заокружити у међувремену. Уколико изборни материјал остаје 48 сати на бирачком месту односно бирачким местима, пошто се изборни материјал идентификује и закључа, код

печаћења просторије или ормана у који се изборни материјал оставља до почетка избора, печатом општинског одбора, печатним прстеном или на било који други начин који није могуће фалсификовати, обезбедити изборни материјал од злоупотребе до почетка избора.

IV. Изборни материјал

а) састоји се од:

- гласачких листића
- извода из бирачког списка
- изборне листе
- записника о раду бирачких одбора
- коверата за гласање ван бирачког места
- контролног листића
- потрошног материјала (оловке, папир за паковање, канџа, печатни вошак и сл.)

б) Код изборног материјала може доћи до:

– Замена гласачких, односно, бирачких спискова. Због тога треба посебну пажњу обратити на број уписаних бирача у оригиналном списку, како се не би за време чувања изборног материјала или на сам дан избора дописивали нови, углавном непостојећи бирачи.

– Намерне грешке на изборним листама, при чему није јасно наглашено име странке или носиоца листе. Ово може произвести, код гласача, забуну тако да заокруже странку којој нису имали намеру да дају глас (нпр. на листи једна поред друге бивају уписане Српска радикална странка и Радикална странка "Никола Пашић", а бирач, уместо Српске радикалне странке за коју жели да гласа заокружи другу странку).

– Записник о раду бирачких одбора мора бити посебно прегледан, а сви примерци потпуно празни и индигирани. Код записника може доћи до злоупотребе тако што ће прва 4 примерка бити празна, а пети неиндигиран и попуњен подацима који не одговарају стварном стању добијеном на гласачком месту. Овакви примери крађе гласова су се већ дешавали на изборним местима по Србији.

– Коверте за гласање ван бирачког места морају бити прегледане и ни у једној се не сме налазити ништа.

V. Рад одбора на дан избора

а) – Бирачки одбор се састаје на дан избора и пре отварања бирачког места (које се отвара у 7 часова на дан избора).

– Бирачки одбор утврђује комплетност и исправност изборног материјала, као и да ли је бирачко место уређено на начин који обезбеђује тајност гласања и законити ток избора, што уноси у записник о свом раду пре отварања бирачког места. Уколико се

примети да је изборни материјал неисправан, одмах се обавештава изборна комисија и бирачко место се не отвара док се недостаци не отклоне.

– Потом се проверава гласачка кутија у присуству бирача који први дође да гласа, и резултат провере се уписује на контролни листић, који потписују чланови бирачког одбора и тај бирач. Након тога га убаце у кутију која се печата у присуству првог бирача.

б) Напомена: Ако приликом отварања кутије по завршетку гласања у кутији не буде пронађен контролни листић, гласање се на том месту понавља, а бирачки одбор распушта и именује нови.

– Бирачки одбор одржава ред на бирачком месту на дан избора. Сви чланови одбора (заменик у одсуству члана) морају бити на бирачком месту.

– Гласање је тајно, стога чланови бирачких одбора пазе да буде обезбеђена тајност гласања, и да нико не омета бираче док гласају.

– Уколико дође до ометања бирача, или до ремећења реда на бирачком месту, на други начин на који се то ремећење реда не може отклонити, тада се прекида гласање, док се ред не успостави. Ако је прекид трајао дуже од сат времена, за толико колико је прекид трајао продужиће се гласање.

– На дан избора бирачки одбор не сме ништа мењати у бирачким списковима, дописивати, нити брисати гласаче уписане у списак, иначе се гласање на том месту понавља, а одбор се распушта.

– Посебно треба пазити да сваки бирач који дође на гласање буде заокружен на бирачком списку хемијском оловком, пером или фломастером, јер незаокруживање бирача који је гласао чини изборе нерегуларним и повлачи њихово понављање на том бирачком месту. (Заокруживање графитном оловком није довољно због могућности злоупотребе брисањем).

Изузетак: Правило је да се гласа на бирачком месту, а као изузетак је предвиђено да бирачи који су болесни, непокретни, гласају код куће или у болници пред члановима одбора одређеним од стране бирачког одбора. Њихов листић се ковертира без увида у садржину, а коверат се печата и такав убацује у гласачку кутију.

– Други изузетак је гласање путем писма (тако гласају војници, чланови посаде брода, затвореници и сл.). Узимају се у обзир само она писма која стигну бирачком одбору до 20 часова на дан избора.

Напомена: У време затварања бирачког места омогућиће се гласање свим бирачима који се тада затекну на бирачком месту.

– Затеченим бирачима на бирачком месту сматрају се они који стоје у реду за гласање, укључујући и оне који су у реду изван зграде.

в) Тек у овом сегменту ствара се безброј начина и могућности за отимачину и крађу гласова. Да би се спречила ова пљачка чланови бирачког одбора, представници Српске радикалне странке, морају од самог почетка помно пратити сва догађања око бирачког места, а на самом бирачком месту поготово. Уколико се истовремено спроводе избори општинског, градског, републичког и савезног нивоа, могућност за малверзажију, обзиром на мноштво гласачког и изборног материјала, је далеко већа те се стога и будност чланова бирачког одбора мора апсолутно повећати.

– Бирачки одбор се, по закону, мора састати на дан избора сат раније од отварања бирачког места. У овом времену се морају пребројати и сортирати изборни материјали, пребројати гласачки листићи, при чему су наши чланови обавезни да запишу тачан број гласачких листића за све врсте избора који се тога дана, на том гласачком месту обављају. Посебну пажњу треба посветити провери бирачких спискова и констатовати да ли на њима има накнадних дописивања или других радњи које могу указивати на манипулацију. Пре затварања и печатења бирачких кутија обавезно комисијски проверити исправност кутије, као и чињеницу да је кутија потпуно празна и да нема дупло дно. После овог прегледа кутију треба запечатити комисијски.

– Записнику, такође, треба посветити посебну пажњу. Провером података утврдити да ли су подаци, унети у записник тачни (нпр. комплетно име странке и име носиоца листе) као и то да ли су сви примерци записника индигирани, а рубрике за уписивање изборних резултата тачне.

– Обавеза чланова бирачког одбора је да утврди да ли бирачко место може обезбедити тајност гласања (да ли на бирачком месту постоје паравани) и да ли бирачко место задовољава функцијски остале потребе гласача.

– Бирачко место се не сме отворити док се све припреме не обаве, макар се са почетком избора и каснило.

– По отварању бирачког места и са почетком гласања посебно водити рачуна да се сваки бирач пре добијања изборног материјала и заокруживања његовог имена на бирачком списку идентификује. Не сме се дозволити да изборни материјал добије лице које се личном картом и позивом за изборе није идентификовало.

– Посебно треба водити рачуна да се на бирачком месту не ствара гужва, јер се у гужви најлакше манипулише.

– Заокруживање имена или броја гласача у бирачком списку који је обавио гласање водити педаантно и исправно.

– Неписменим лицима и лицима која су хендикепирана (слабовида лица) омогућити гласање тако што ће им се прочитати цела листа и показати место странке за коју желе да гласају на гласачком листићу или пред комисијом заокружити странку по жељи гласача. Не сме се дозволити да се заокруживање изврши без увида целе комисије из простог разлога што је и то један од начина да се украде глас у корист странке којој бирач не би дао глас.

– У току целог процеса гласања гласачка кутија не сме ни за тренутак остати необезбеђена, односно без надзора наших чланова, јер је и један минут довољан да се у кутију убацају стотине листића са заокруженим именом кандидата владајуће странке или да се комплетна кутија замени. Због тога је неопходно да се члан бирачког одбора и његов заменик све време налазе у просторији и да се наизменично одмарају. Закон омогућује болесним, непокретним и другим лицима која нису у стању да дођу на гласачко место да гласају системом тзв. покретне кутије, која подразумева одлазак целог бирачког одбора кући код гласача а гласачки листић у затвореној коверти убацује се у гласачку кутију. Обзиром на могућност замене коверти од куће гласача до бирачког места, мора се и у одласку и у повратку обезбедити надзор над гласачким материјалом, што значи да са покретном кутијом обавезно мора ићи наш члан или његов заменик.

– Писма са гласачким листићима војника на одслужењу војног рока или осуђених лица, која долазе поштом и чувају се на посебном месту, пре почетка избора не смеју бити убачена у гласачку кутију пре него што се утврди да се место служења војног рока сваког војника понаособ слаже са печатом поште на коверти. На исти начин идентификовати и коверте са гласачким листићима затворених или притворених лица.

– За све време процеса гласања и обезбеђивања бирачког места, односно гласачких кутија, постоји латентна могућност елиминисања чланова бирачких одбора који припадају нашој странци на разне начине. Чланови бирачког одбора могу бити заплашени, купљени, опијени, ометени давањем, путем хране, пића, цигарета и сл., лаких дрога, рицинуса и других средстава којима се изазивају стомачне тегобе, главобоље, мучнине, повраћања итд. Чланови бирачког одбора могу, такође, бити одвојени од бирачког места једноставним позивом на пиће, ручак или на поверљив

разговор, што би режиму било довољно да изврши лажирање и крађу гласова. Због ове могућности најстрожије је забрањено конзумирање алкохола, хране, освежавајућих напитака и цигарета који се добијају од других лица за све време трајања процеса гласања.

– Цео процес обезбеђења регуларности избора траје 16–20 часова од чега на припрему изборног места отпала 1–2 часа, сам ток гласања 12 часова и на проверу и пребројавање 2–5 часова. Будност и концентрација чланова бирачког одбора мора од почетка до краја бити максимална.

VI. Утврђивање резултата избора од стране бирачких одбора

а) Након завршетка гласања и затварања бирачког места, бирачки одбор у пуном саставу приступа утврђивању резултата избора, и то следећим редоследом:

1. Пре отварања гласачке кутије

– Утврђује се број неупотребљених гласачких листића, који се потом затварају у посебан омот, који се затим печата.

– На основу бирачког списка утврђује се број бирача који су гласали. Утврђивање се врши бројањем незаокружених бирача у изводу из бирачког списка.

2. Следи отварање гласачке кутије

– Приступа се отварању кутије, у којој мора да буде пронађен контролни листић.

– Након одвајања и провере контролног листића одвајају се важећи и неважећи листићи.

б) Напомена: Неважећи листић је:

– празан листић на коме ништа није заокружено,

– листић на коме је заокружено више од једне изборне листе, или више кандидата када су избори одржани по већинском систему,

– ако се са сигурношћу не може закључити за кога је бирач гласао (када је прецртана цела листа једне странке или име кандидата странке уколико нека друга странка није заокружена или неки други кандидат).

Неважећим листићем не треба сматрати онај:

– на коме је заокружен број испред једне листе, а нека друга листа прецртана или је уз њу дописано нешто, макар и погрдно или просто и увредљиво,

– на коме је заокружен назив листе или име носиоца листе више пута, или је зацрњено или је преко броја испред листе стављен знак X.

– Затим се констатује број неважећих листића који се потом затварају у посебан омот и печате.

– Следећа радња је утврђивање укупног броја важећих листића.

– Потом се утврђује број гласова за сваку странку или кандидата, уколико су избори одржани по већинском принципу.

– Након свега напред урађеног, добијени подаци и чињенице се уносе у записник о раду бирачког одбора, који се затим потписује од стране свих чланова бирачког одбора. Право на примерак овог записника има сваки представник подносилаца предлога изборне листе у бирачком одбору.

– Број примљених листића мора бити једнак или већи од броја употребљених и неупотребљених листића (затечених у кутији).

– Број употребљених листића мора бити једнак или мањи од броја бирача који су гласали по бирачком списку (дозвољено је да буде мањи јер је могуће да бирач не убаца листић у кутију, него га однесе са собом). Уколико је број употребљених листића већи од броја гласалих макар за један, гласање се на том месту понавља, а бирачки одбор се распушта.

– Број употребљених листића мора бити једнак збиру неважећих и важећих листића.

Битно: Употребљени листић је онај који је затечен у кутији, а број употребљених листића је број листића затечених у кутији, а не број издатих листића.

– Број важећих листића мора да буде једнак збиру гласова које су изборне листе добиле или које су добили кандидати уколико су избори спроведени по већинском изборном систему.

Напомена: Сваки члан бирачког одбора, као представник предлагача изборне листе има право да у записник о раду бирачког одбора стави примедбу на регуларност спровођења гласања и утврђивања резултата избора која се сматра приговором и о коме је изборна комисија обавезна да одлучи.

– Када попуни записник о свом раду, бирачки одбор без одлагања, а најкасније 18 часова након затварања бирачког места, доставља изборној комисији тај записник, извод из бирачког списка и гласачке листиће затворене у посебне омоте и запечаћене, како је то напред објашњено.

в) Обавезно је:

– Пошто се гласање заврши и гласачко место затвори, одстранити сва

лица која нису чланови или заменици бирачког одбора.

– Утврдити број неупотребљених листића бројањем, појединачно за сваке изборе, њих затворити и запечатити у посебан коверат а на њему написати број изборне јединице, назив избора, неупотребљени гласачки листићи и њихов број (нпр. 38. изборна јединица, избори за општинске одборнике, неупотребљени гласачки листићи, ком. 97.).

– Пре отварања гласачких кутија захтевати да нико од чланова бирачког одбора и заменика не држи у руци оловку. Ово из разлога што приликом сортирања листића и бројања, члан одбора може на листићима кришом заокружити још један број и тако од важећег листића, одн. гласа, направити неважећи.

– Гласачка кутија у којој се не пронађе контролни листић не сме се бројати, већ се избори са тог гласачког места и с те гласачке кутије записнички предлажу изборној комисији за поништавање. Зашто? Јасно је да је гласачка кутија без контролног листића замењена, а самим тим и резултати избора лажирани.

– По отварању гласачке кутије и проналажењу контролног листића приступа се издвајању гласачких листића по именима странака за које се гласало.

– Код класификације и бројања гласачких листића посебну пажњу посветити првенствено гласачким листићима на којима је дат глас нашој странци. При том, такође водити рачуна и о гласачким листићима на којима су гласови дати странкама које немају чланове у бирачком одбору.

Зашто? Превасходно због тога да се заштите наши гласови и истовремено спречи режим да покраде гласове других опозиционих странака, које нису у ситуацији да имају своје чланове одбора.

– Укупан број листића нађених у гласачкој кутији може бити једнак или мањи од броја бирача који су изашли на гласање.

– Број бирача који су обавили гласање утврђује се пребројавањем заокружених имена у бирачком списку. Пребројавање имена у списку се врши пре отварања гласачке кутије. Зашто? Мањак листића у гласачкој кутији може значити да бирач није извршио гласање, већ да је гласачки листић однео са собом. Вишак, макар једног листића сигурно значи да је на бирачком месту дошло до лажирања и да изборе треба поништити.

– Пошто се листићи на бирачком месту преброје приступа се уписивању изборних резултата у записник. Записник се поново, пре уписивања

результата и потписивања, мора проверити и установити да није дошло до замене.

– Пошто се подаци и изборни резултати унесу у записник, сабирањем се мора проверити број гласова који са неважећим листићима, мора дати број утврђен приликом пребројавања листића. Важећи гласачки листићи се, заједно са неважећим листићима, списком бирача, записником о извршеном гласању, неупотребљеним листићима и осталим бирачким материјалом пакују у за то обезбеђене кутије или другу амбалажу и транспортују до општинске изборне комисије, одмах по завршеном пребројавању.

– Један од чланова бирачког одбора из наше странке (члан или заменик) прати колима изборни материјал до просторија општинске изборне комисије, а други о резултатима гласања извештава општински изборни штаб (телефоном или лично) у најкраћем могућем року. Такође, хитно доставља примерак записника са изборним резултатима који добијају прве 3 странке, по резултатима гласања.

– Одговорност чланова бирачког одбора престаје тек онда кад изборни материјал са бирачког места стигне у општинску изборну комисију. Тада одговорност за изборни материјал преузима члан општинске изборне комисије из редова Српске радикалне странке.

Обавеза је свих чланова бирачких одбора и изборних комисија да се максимално заложу у чувању изборних резултата јер:

СТРАНКА КОЈА НИЈЕ У СТАЊУ ДА НА ИЗБОРИМА САЧУВА БИРАЧКУ КУТИЈУ И ПОВЕРЕНЕ ЈОЈ ГЛАСОВЕ, НЕ ЗАСЛУЖУЈЕ А И НЕЋЕ МОЋИ ДА САЧУВА ДРЖАВУ.

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА ЈЕ ЈЕДИНА ОПОЗИЦИОНА СТРАНКА КОЈА ЈЕ У СТАЊУ ДА ОВАЈ ПОСАО, КАО УОСТАЛОМ И СВЕ ДРУГО, УРАДИ КВАЛИТЕТНО И ВАЉАНО.

У Београду, 2. марта 1996. године

Централна отаџбинска управа
Српске радикалне странке

ИЗ ШТАМПЕ ЈЕ ИЗИШЛО

ДРУГО ИЗДАЊЕ КЊИГЕ

ЧЕМУ ВИШЕ ЈУГОСЛАВИЈА

аутор: Боровој Рашуо

рецензент: Косија Чавошки

Из књиџе "Чему више Југославија" сазнаћете:

- Ко је будио лажна надања а припремао стварна страдања Срба у Крајини
- Шта је Слободан Милошевић говорио, а шта чини.
- О чему су били још 1992. године обавештени патријарх Павле и Добрица Ђосић
- Како је политички васкрс Борисава Микелића довео до уништења Крајине
- Сви обрти и падови Милана Бабића
- У чему је истрајао Милан Мартић и зашто је то било касно
- Ко је пре изгубио чије поверење, Мартић Милошевићево или обрнуто
- Како су се држали српски интелектуалци у бурном времену националне историје
- Ауторов став о националном питању и његов однос према Југославији и југословенству

Отворено и бескомпромисно ауторово суочавање с најделикатнијим питањима из новије српске историје, уз именовање најважнијих актера без околишавања допринели су да се прво издање књиџе распрода у врло кратком року.

Друго издање књиџе "Чему више Југославија" штампаће се у тиражу од 1000 примерака.

Књиџу можете купити поужећем по наруџби на телефоне 687-942, 684-737 и тел. 628-758 по овлашћеној цени од 40 динара по примерку.

Издавач: "Терсит", Београд, Кнез Михаилова 17/3, тел: 628-758

СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА ДОК СУ ЈОЈ ДЕЦА ВЕРНА!

ВЕЛИКА СРБИЈА

УМЕСТО УВОДНИКА

ПОЛИЦИЈА РАДИКАЛА

ОБЈАВЉЕНИМА
ЛАНИЈА ХАЏЕВ
УСТУПИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ ВОЉЕ ПОВИ САД НОВИ САД ВОЛИ СРПСКЕ РАДИКАЛЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ВЕЛИКА СРБИЈА

ХАОС У СКУПШТИНИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЈУНАЧКА СРПСКА ЦРНА ГОРА!

ВЕЛИКА СРБИЈА

УЗ СРПСКУ РАДИКАЛНУ СТРАНКУ ЗА БОЉУ И ЛЕПШУ ПАЛАНКУ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИСТОРИЈА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИСТОРИЈА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ПОНОСНИ НАРОДЕ СРПСКЕ ЦРНЕ ГОРЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СУНОВАТ ПОНОСНЕ СРБИЈЕ

ШЕНЕЉ У ВАЉЕВУ - 26. МАЈА

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗДАЈА

ВЕЛИКА СРБИЈА

ПОНОСНИ И НЕПОКОРИ ОТАЏИНО СРБИЈО

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИСТОРИЈА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

УКРАЈИНСКИ НАСТАВНИЦИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ГОЛГОТА СРПСКИХ РАДИКАЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЛОЧИН НАТО-а ПРЕМА СРБИМА

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗДАЈА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СЛОБО ОДЛАЗИ! ВРЕМЕ ЈЕ!

ВЕЛИКА СРБИЈА

ВЕЛИКИ МИТУЊ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ У БЕОГРАДУ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ВЕОКОБЕ У СРБИЈИ СЕ НАСТАВЉА СРПСКИ РАДИКАЛИ У КОМУНИСТИЧКОЈ ТАМНИЦИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗДАЈА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

МИЦОВИЋИНА ПОЛИЦИЈА ПРЕГЛЕДА ОЗБОЈИЦА БАТИНАШИ У ЛОЗНИЦИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКИ РАДИКАЛИ У ТАМНИЦИМА КРИМИНАЛЦИ У ЗАТВОР - СЛОБОДА АТИМУ ВИШЊИЋУ!

ВЕЛИКА СРБИЈА

ПО НАЛОГУ БЕОГРАДСКОГ РЕЖИМА УХВАЊЕН ЈЕ ЛОШЕДАН СРПСКИ РАДИКАЛ РАТКО ГОНДИ У ТАМНИЦИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ОЈАБЕНА И Понижена ОТАЏИНО СРБИЈО

ВЕЛИКА СРБИЈА

ОТВОРЕНО ПИСМО
КОМУНИСТИЧКОМ ДИКТАТОРУ
СЛОБОДАНУ МИЛОШЕВИЋУ

**СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
ПОЗИРА НА
ПРОТЕСТНИ МИТИНГ**

ПОМОЗИМО БРАЋИ!
Четвртак, 21. септембра у 17 сати
испред Савезне скупштине

ВЕЛИКА СРБИЈА

**СРБИЈО, УСПРАВИ СЕ!
РУСИЈО, ПРОБУДИ СЕ!**

Брате Србије и сестро Русијо,

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ШЕШЕЉ И ЖИРНИВСКИ У НОВОМ САДУ
ПОЛИЦИЈА БРТАЛЈИВО ТУКА ГРМАНЕ
ОДГОВОРНОСТ ЗА ЧЕЛНИКЕ ПОЛИЦИЈЕ**

Велика Србија

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

**У ОСОМ БРОЈУ: Сан говори са великом митинга
Српске радикалне странке 21. септембра**

**ЗАШТО СУ ПРЕДАТЕ ЗАПАДНЕ СРПСКЕ ТЕРИТОРИЈЕ
КАКО БИ РАДИКАЛИ РЕШИЛИ КОСОВСКО ПИТАЊЕ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ИЗДАЊА
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
НА МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ Књига
У БЕОГРАДУ, 24-30. ОКТОБРА 1995.**

Сва издања Српске радикалне странке
поздрављају са њима:

- ▶ СНИ ГОВОРНИ СА БЕЛОВОДРАДСКОГ МИТИНГА 21. СЕПТЕМБРА
- ▶ САМОЈАН МИЛОШЕВИЋ ЈЕ КРЕЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БРАТСКЕ
- ▶ КАКО ЈИ СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕШАВА КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКО ПИТАЊЕ
- ▶ ИСПОДЛАНЕ АРНАУТА - ЧУВЕНИ ГОРОР ЗАСВЕЧЕНИЦИ НА ЈУЖНОМ ПОЈАСУ
- ▶ ПОСАВСКА ТУЖА "ПРОДАЈНИКА"
- ▶ ПИТАЊЕ СЛАЗИЈА ХАХИЈЕ РАЈКАЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

УМЕСТО УВОДНИКА

СРПСКИ РАДИКАЛИ И ИЗБОРИ

ТУБА АМЕРИКА

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ПЕНДРЕК ДЕМОКРАТИЈА У
ЛОЗНИЦИ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

Још једна брука и срамота
диктаторског режима Слободана Милошевића

**БАЛ ПЛАВИХ ВАМПИРА
У ШАПЦУ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

**МИЛОШЕВИЋА
ПЕНДРЕК ДЕМОКРАТИЈА**

Жирниовски
у Србији

ТРАЖИМО ПИТАЊА ЗА СЕВЕР

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

**СРПЦИ, СПИЛИ, ЦЕНИТЕ, БРОЈ КОЈИ КРАЊА, БРАЊИ,
БЕОГРАД, КАРАЂОРЂЕВО, ... ДЕЛОН, ПАРИЗ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

СИОМЕНИЦА

Заборавају Српске радикалне странке
да је Слободан Милошевић заједно са
Радикалним Фронта и Републиком Српске Аутономије

ВЕЛИКА СРБИЈА

**И ОВА ГОДИНА БЕЗ СРЕДСТВА ЗА КЛИМАТИЧНИ ЦЕНТРА
НЕСПОСОБНИ СОЦИЈАЛИСТИ
УНИШТАВАЈУ НОВИ САД**

ВЕЛИКА СРБИЈА

ДЕЛТОН - СРПСКА КАТАСТРОФА

НИКОЛА ПЕНДРЕК
У АУСТРАЛИЈИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ПИТАЊА О ПОРАЗУ И МУЧНИЦИ

**ОПТИНСКИ САМОДОРНОСТ
ЗА ПОТРЕБЕ - ЕКОНОМСКА
ПРЕСТАЈЕ ПОЛИТИКА ФАРСА
И НОВАНИ ЛЕЖИ**

**ПРОЛОГ СРПСКО
ИЗДАВАЊЕ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

ДРЖАВНИ УДАР У ЦРНОЈ ГОРИ

Сатира политичког изазива претрпаја радикалске
поликеније из црногорског парламента

**СРПСКА
РАДИКАЛНА СТРАНКА**

ВЕЛИКА СРБИЈА

РАДИКАЛНИ ПОТРЕБИ

**КРИМИНАЛНЕ
РАДЉЕ
НЕ БОЈШЕ
ЧОВИЈА**

НИКОЛА ПЕНДРЕК
СЛАВКА АЛЕКСИЋА

ВЕЛИКА СРБИЈА

**САРАЈЕВА СРПСКА
ОПОЗИЦИЈЕ**

**МИЛОШЕВИЋ
СТВАРА
ПОВИШЉИКУ
ДРЖАВУ**

ГАЈНА АЛЕКСАНДРОВИЋ
ЖИРНИВСКИ
У СРЕДИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ЛЕГЕНДАРНО ЖИТИЈЕ
СВЕТОГ САВЕ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ЛЕГЕНДАРНО ЖИТИЈЕ
СВЕТОГ САВЕ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

**КО СЕ БОЈИ
ХАГА ЈОШ?!**

**ПОЛЕМИКА
ВОЈИСЛАВА
ШЕШЕЉА
И ВУКА
ДРАШКОВИЋА**

**КАКО ЈЕ СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЋ
ОПЉАЧКАО СРБИЈУ?**

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА ЈЕ БАВА СТРАБА!

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ТОТАЛИТАРНИ МРАК НАД СРБИЈОМ
СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЋ
УНИШТИО "СТУДИО Б"**

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ПРОГЛАС
ГРАЂАНИМА СРБИЈЕ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

**ЗАШТО
ЈЕ ПРОЈА
ПАРЛАМЕНТА
ПАРЛАМЕНТА?**

ПЉУТИТИ НА ЗАПАД

ВЕЛИКА СРБИЈА

ВЛАДИМИР БАШКОТ

КАДИНАТ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ОДБОЈНИКА СРЕДНОГ ОБИТРАЈА СЛОБО
КА СРЕДНОГ ОБИТРАЈА СЛОБО